

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Магістерські студії

Випуск 5

2024

Редколегія випуску:

Єсипенко Н.Г. (Чернівці), доктор філологічних наук, професор (головний редактор),
Колесник О.С. (Київ), доктор філологічних наук, професор,
Грижак Л.М. (Чернівці), кандидат філологічних наук, доцент,
Лопатюк Н.І. (Чернівці), кандидат філологічних наук, доцент,
Шиба А.В. (Чернівці), кандидат педагогічних наук, доцент,
Батринчук З.Р. (Чернівці), кандидат філологічних наук (відп. секретар).

Науковий онлайн збірник «МАГІСТЕРСЬКІ СТУДІЇ» започатковано при кафедрі англійської мови факультету іноземних мов ЧНУ імені Юрія Федьковича для оприлюднення та апробації наукових досліджень студентів першого і другого рівнів вищої освіти спеціальностей 035 «Філологія» та 014 «Середня освіта» та для оприлюднення результатів діяльності наукових гуртків студентів, що функціонують при кафедрі англійської мови (затверджено на засіданні кафедри англійської мови № 12 від 20 грудня 2020 року).

Адреса редколегії випуску (“Магістерські студії”):
Кафедра англійської мови, факультет іноземних мов
вул. Садова 5, корпус 19, а. 215, 58000 Чернівці, Україна

Галина Близнюк
(Чернівці)

Науковий керівник – к.ф.н., доц. Мусурівська О.В.

ДОСЛІДЖЕННЯ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ НАПРУГИ ЗА КНИГОЮ «СІМ СМЕРТЕЙ ЕВЕЛІН ГАРДКАСЛ» СТЮАРТА ТЕРТОНА

Анотація. Стаття присвячена вивченню стилістичних засобів, які використовують в літературі для створення напруги. За основу дослідження взято роман британського автора Стюарта Тертона «Сім смертей Евелін Гардкасл». Актуальність теми зумовлена її потенціалом сприяти більш глибокому розумінню наративних технік та їхнього впливу на залучення читачів. Дослідження технік побудови напруги є особливо актуальним, оскільки напруга відіграє ключову роль у залученні та утриманні інтересу читачів.

Ключові слова: напруга, стилістичні засоби, наратив, лексико-стилістичний аналіз, роман

Summary. Specific lexical and stylistic techniques employed to construct suspense in the novel «The Seven Deaths of Evelyn Hardcastle» by Stuart Turton are under analysis in this article. This study aims to identify and analyse stylistic devices used to enhance narrative tension in the text of modern British fiction. This research investigates individual author's lexical and stylistic ways to keep the readers in suspense. Employing a qualitative approach, this study involves close reading and textual analysis of key passages to elucidate the narrative strategies employed by the author in building suspenseful moments. The analysis reveals an array of stylistic tools, including metaphors, personifications, hyperboles, epithets, idioms, similes, alliterations, assonances, onomatopoeias, repetitions, inversions, and asyndetons which collectively heighten suspense and intrigue throughout the novel. By illuminating these mechanisms, this study contributes to a deeper understanding of suspense creation in contemporary literature, offering insights applicable to both literary analysis and creative writing.

Key words: suspense, stylistic devices, narrative, lexical-stylistic analysis, novel

Постановка проблеми. У контексті сучасної літератури трилерів і детективів важливим є питання, як саме мовні і стилістичні прийоми сприяють емоційному залученню читача та підтриманню його інтересу до розгадки центральної таємниці. Роман Тертона відомий своїм складним нарративом, що поєднує елементи детективу, фантастики та психологічної драми, де кожна сцена вимагає від читача високого рівня уваги і розуміння тонких натяків. Водночас, невизначеність часу, місця дії та ідентичностей персонажів додають ще більше заплутаності. Важливо дослідити, як саме ці літературні прийоми, такі як використання внутрішнього монологу, зміни перспективи оповіді, темп оповіді та символізм, впливають на формування напруги і занурення читача в атмосферу невідомості та тривожності.

Отже, проблематика дослідження полягає в тому, щоб розкрити, яким чином Тертон досягає майстерної побудови напруги через мовні засоби, і наскільки вони ефективні в контексті побудови інтригуючого сюжету та психологічного впливу на читача.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні дослідження щодо стилістичних засобів для створення напруги в літературі зосереджуються на різноманітних техніках, які автори використовують для залучення емоцій і фізичних реакцій читачів. Одне дослідження підкреслює лінгвістичні та стилістичні прийоми в кримінальній літературі, зокрема через діалоги, ритм оповіді та структуру сюжету. Наприклад, такі автори, як Квентін Тарантіно у своїх фільмах «Кримінальне чтиво» та «Скажені пси», використовують діалоги та відстрочку розв'язки для посилення напруги, що є також ключовим елементом у літературних трилерах [8].

Інший підхід демонструють психологічні дослідження, які вивчають, як певні описи, наприклад, сенсорні деталі в романі Дафни дю Морє «Ребекка», можуть викликати несвідомі фізичні реакції у читачів, як-от зміни в диханні або серцевому ритмі. Це свідчить про те, що напруга є не тільки ментальним, а й фізичним досвідом, навіть якщо конкретні емоції, такі як страх, не описуються безпосередньо [7].

Для більш глибокого стилістичного аналізу, такі роботи, як «Мова напруги в кримінальній літературі», досліджують, як кримінальні наративи маніпулюють мовою для створення

напруги через риторичні прийоми, що сприяє кращому розумінню функціонування напруги в різних жанрах [5].

Ці дослідження показують, що комбінація ритму оповіді, діалогів та сенсорних прийомів відіграє ключову роль у підтриманні читачів у напрузі, роблячи напругу багатогранним інструментом у літературі.

Метою статті є аналіз та дослідження стилістичних засобів, використаних у романі «Сім смертей Евелін Гардкасл» Стюарта Тертона для створення напруги. Стаття надасть розуміння того, як ці засоби сприяють розвитку та підтримці напруги в романі.

Об'єктом дослідження є наративна напруга.

Предмет дослідження є вивчення особливостей використання стилістичних засобів для створення наративної напруги.

Виклад основного матеріалу. Стилiстичнi засоби –це елементи мови (мовлення), здатнi виражати стилiстичну iнформацiю (експресивно-оцiнну, експресивно-емоцiйну, функцiонально-стильову). Вони належать рiзним рiвням мовної системи: фонетичнi, лексичнi, фразеологiчнi, словотвiрнi, морфологiчнi, синтаксичнi. Є засоби, якi мають мiжрiвневий характер, наприклад, символи, фiгури [9].

Стилiстичнi засоби використовуються у письмi з кiлькох причин:

Експресивнiсть. Тропи й фiгури мови додають глибини та виразностi тексту, роблячи його бiльш захопливим i яскравим.

Образнiсть. Вони допомагають створити ментальнi образи в уявi читача, пiдсилюючи вiзуальний та сенсорний досвiд вiд прочитання тексту.

Акцентування. Стилiстичнi засоби можуть видiляти ключовi моменти, роблячи певнi iдeї чи емоцiї бiльш виразними та такими, що глибше запам'ятовуються.

Креативнiсть. Вони дозволяють авторам грати з мовою, сприяючи креативностi та оригiнальностi в письмi.

Риторичний вплив. Стилiстичнi прийоми часто використовуються для риторичного ефекту, що дозволяє ефективнiше впливати на емоцiї читача або переконувати його.

Зрозумiлiсть. В окремих випадках вони можуть спростити складнi iдeї або зробити абстрактнi поняття бiльш зрозумiлими, сприяючи кращому iхньому сприйняттю.

Естетична привабливість. Вони покращують загальну естетичну якість тексту, роблячи його більш приємним і незабутнім [5].

Різні лінгвісти пропонували різні класифікації стилістичних засобів. Ось три основні підходи:

Загальна класифікація:

Рівні мови. Класифікує засоби залежно від рівня мови, на який вони впливають (наприклад, фонологічний — рима, алітерація; граматичний — паралелізм, інверсія; лексичний — метафора, порівняння).

Семантичні ефекти. Групує засоби на основі значення, яке вони створюють (наприклад, образна мова — метафора, порівняння; тропи — іронія, зменшення; схеми — повтор, антитеза).

Функціональні категорії. Класифікує засоби за їхньою комунікативною функцією (наприклад, експресивні — образність, символізм; переконливі — риторичні запитання, апеляції; інформативні — визначення, класифікація) [4].

Ми базуємо наше дослідження на класифікації, яка використовує підхід орієнтований на рівні мови. Таким чином, існують три типи стилістичних засобів: фонетичні, лексичні, синтаксичні.

Лексичні стилістичні засоби різноманітні і численні, але в їх основі лежить один і той же лінгвістичний принцип - порівняння явищ, встановлення подібності та відмінності між ними, контрасту та еквівалентності. Лексичні стилістичні засоби є мовним втіленням образів. Один з них нормативно закріплений у мові і не залежить від контексту, а інший виникає в певному контексті і залежить від контексту [3].

У творі автор використовує такі лексичні стилістичні засоби:

Метафора - (гр. *metaphora* ‘перенесення’) – троп, побудований на вживанні слів у переносному значенні на основі подібності за кольором, формою, призначенням [2].

How lost do you have to be to let the devil lead you home?,

Pity's a fog to become lost within,

A hand rocks my shoulder

Confusion paints his face,

In his absence, the damp air seems to settle upon me, sinking through my clothes and into my bones,

The room is empty, and yet the steps seem to be all around, mimicking

my hobbling gait

Персоніфікація - (лат. *persona* ‘особа’ та *ficatio*, від *facio* ‘роблю’), уособлення – троп, який ґрунтується на наділенні явищ природи, тварин, рослин, предметів неживої природи, абстрактних понять якостями, властивостями людини [2].

Cold air slaps me in the face.

...the confession thudding on the floor between us

...fright sends me lurching towards the safety of the entrance hall visible

...a whisper chasing me out.

Гіпербола - (гр. *hyperbole* ‘перебільшення’) – троп, в основі якого лежить підкреслене перебільшення розмірів, рис, характеристик, ознак предмета чи явища [2].

It yearns for north, so I point myself east, against the wind and cold, against the world itself.

Hushed laughter turns my blood to dust.

...never-ending road.

...that giggle seeming to come from every direction.

Алюзія - (лат. *allusio* ‘жартувати, натякати’) – натяк, особливо шляхом прислів’я, метафори, алегорії, відсилання до певного художнього твору, сюжету чи образу, а також історичної події з розрахунку на ерудицію, компетенцію читача, покликаного розгадати закодований зміст; включення у мовлення афоризмів, цитат з літературних творів, прислів’їв тощо [2].

My Samaritan – the man Doctor Dickie called Daniel Coleridge – must have taken it

Епітет - (гр. *epitheton* букв. ‘прикладене, додане’) – художнє означення, яке образно змальовує особу, предмет, дію чи явище або виражає емоційне ставлення до них [2].

It's an unpleasant place, the dark wood and scarlet drapes bringing to mind an overlarge coffin, the coal fire breathing oily smoke into the air.

Daniel's tone is dark, his expression brooding

Ідіома - (гр. *idioma* ‘особливість, якість’) – своєрідний неповторний вислів, одиниця мови, якій притаманна ідіоматичність, тобто властивість слів, словосполучень і речень виражати свої значення цілісно, нерозчленовано [2].

My blood runs cold, my stomach nauseous

Panic has hold of me ...

Порівняння - фігура мови, що полягає у зображенні особи, предмета, явища чи дії через найхарактерніші ознаки, які є органічно властивими для інших [2].

...the bathwater is as black as my mood.

The butler's body felt like a bag of broken glass

Розглянемо детальніше фонетичні засоби на прикладі фрагментів з твору «Сім смертей Евелін Гардкасл».

Алітерація - (лат. *al* 'до', 'при' і *littera* 'літера') – стилістичний прийом, що базується на повторенні однакових приголосних звуків чи звукосполучень у вірші, реченні, строфі з метою посилення, підвищення інтонаційної виразності, емоційності, значеннєвої важливості [2].

climbing the crumbling steps

murderers don't show mercy

Асонанс - (фр. *assonance*, від лат. *assono* 'відгукуюсь') – повторення в рядку, строфі, фразі однакових голосних як стилістичний прийом [2].

a suspicion begins to dawn on me

a sinister giggle drifting out of the walls

Ономатопея - (гр. *onomatopoeia* 'словотворчість, звуконаслідування') – утворення слів, що умовно відтворюють природні звуки, крики тварин та ін.; відбиття звуків навколишньої дійсності за допомогою спеціально дібраних слів, у складі яких повторюються фонемі, що нагадують відповідні звуки (шшш – звуки очерету), а також утворення слів через звуконаслідування [2].

Before long, the only sound is the dripping of my clothes on their nice clean floor. Plink. Plink. Plink

my only company the rain tapping at the windows

Синтаксичні засоби увиразнення мовлення складає група своєрідних форм синтаксичного впорядкування фрази, які відхиляються від звичайного синтаксичного типу й надають оригінальної форми образному вираженню думок і почуттів мовця [1]. У творі використовуються наступні синтаксичні засоби для створення напруги:

Повтор - фігура мови, що полягає у повторенні в певній послідовності звуків, слів або їх частин, висловів для досягнення відповідного виражального чи виражально-зображального ефекту [2].

Thirty seconds of indecision, thirty seconds to abandon somebody completely

Could this be it? Could they really hate their own daughter enough to murder her?

I stop suddenly, and they stop with me,

Антитеза - (гр. antithesis ‘протиставлення’) – стилістична фігура, побудована на підкресленому протиставленні або зіставленні протилежних явищ, понять, думок, почуттів, образів шляхом поєднання їх мовних виражень в одному контексті для досягнення певного виражально-зображального ефекту [2].

Ravencourt is proving a burden rather than a boon

Інверсія - (лат. inversio ‘переставлення, перевертання’) – зміна звичайного прямого чи зворотного порядку слів у реченні на стилістично маркований. Метою інверсії є логічне чи експресивне виділення певного слова або групи слів [2].

Charlie had an argument with Lord Hard-castle that morning, been fired he had, so he decided to take severance

Should this conversation not go the way I want, I'll place the envelope where the other guests can find it

Асиндетон - (гр. asyndeton ‘безсполучниковість’), безсполучниковість – стилістична фігура, що будується на пропускові сполучників між окремими складниками тексту; служить для створення експресії [2].

There's something colder, harder in his gaze, something trying to pry me open so it might peer inside

He returns with a glass of something and sits down, sipping it, his eyes never leaving mine, legs pressed together, shoulders bowed

Апосіопеза - (гр. aposiopeza ‘умовчання’) – фігура, основним призначенням якої є створення відчуття незакінченості, обірваності вислову з навмисним натяком на замовчування певного факту. Графічним виявом умовчання є наявність трьох крапок [2].

My apologies, says Bell, I was -

'Who are—?' I croak

And this... the final line, where you say...

Висновки. Результати дослідження стилістичних засобів створення наративної напруги на прикладі роману «Сім смертей Евелін Гардкасл» британського письменника Стюарта Тертона показали, що створення наративної напруги в літературі жахів відбувається завдяки динамічній структурі сюжету та ретельно підібраним стилістичним прийомам, які викликають у читача сильні емоції та задають певний тон сприйняття тексту. Це допомагає формувати емоційне ставлення до наративу. Автори в жанрі жахів широко використовують різноманітні лінгвостилістичні засоби для створення атмосфери страху, таємничості й глибокого образного опису. Серед таких засобів – епітет, метафора, порівняння, персоніфікація, повторення, асонанс, алітерація, ономатопея, ідіома та інверсія, які ефективно викликають у читача почуття тривоги й страху. Письменник, описуючи події, часто використовують контраст для посилення ефекту: надприродні події або істоти на тлі буденного життя здаються більш яскравими і неймовірними. Емоційні тригери напруги включають текстові описи, що містять емотивну інформацію і викликають у читача страх, інтерес або неспокій, тим самим спонукаючи його до роздумів та припущень щодо подальшого розвитку подій.

Список використаної літератури

1. Гром'як Р. Літературознавчий словник-довідник / Роман Гром'як, Юрій Ковалів, Василь Теремко. — К. : Академія, 2006. — 752 с.
2. Грещук В. Стилістика української мови. Короткий словник термінів / Валентина Грещук. — Івано-Франківськ: НАІР, 2023. — 82 с.
3. Єфімов Л.П. Стилістика англійської мови і дискурсивний аналіз: учбово-методичний посібник / Л.П. Єфімов, О.А. Ясінецька. — Вінниця: Нова книга, 2004. — 240 с.
4. Bermejo-Berros J. Inducing narrative tension in the viewer through suspense, surprise, and curiosity / Jesús Bermejo-Berros. // *Poetics*. — 2022. — №93.
5. Dutta-Flanders R. *The Language of Suspense in Crime Fiction* / Reshmi Dutta-Flanders. — London: Palgrave Macmillan, 2017. — 500 с. — (1).

6. Lehne M. Toward a general psychological model of tension and suspense / M. Lehne, S. Koelsch. // *Frontiers*. – 2015. – №6.
7. Otis L. Bodies in Suspense: How Writers\› Words Can Influence the Body [Електронний ресурс] / Laura C. Otis // *Psychology Today*. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.psychologytoday.com/intl/blog/rethinking-thought/202312/bodies-in-suspense-how-writers-words-can-influence-the-body>.
8. Škifić S. Stylistic and linguistic creation of suspense in Quentin Tarantino’s Pulp Fiction and Reservoir Dogs [Електронний ресурс] / S. Škifić, R. Petković // Brill. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://brill.com/display/book/edcoll/9789401210690/B9789401210690-s005.xml?language=en>.
9. Yumiko I. Creating Suspense and Surprise in Short Literary Fiction: A Stylistic and Narratological Approach. Thesis, University of Birmingham, 2009. 297 p.

References:

1. Gromyayak R. *Literaturoznavchy`j slovny`k-dovidny`k* / Roman Gromyayak, Yuriy Kovaliv, Vasy`l` Teremko. — K. : Akademiya, 2006. — 752 s.
2. G`reshhuk V. *Sty`listy`ka ukrayins`koyi movy`. Korotky`j slovny`k terminiv* / Valentyna G`reshhuk. —Ivano-Frankivs`k: NAIR, 2023.— 82 s.
3. Yefimov L.P. *Sty`listy`ka anglijs`koyi movy` i dy`skursy`vny`j analiz: uchbovo-metody`chny`j posibny`k* / L.P. Yefimov, O.A. Yasinecz`ka. —Vinny`cya: Nova kny`ga, 2004. — 240 s.
4. Bermejo-Berros J. Inducing narrative tension in the viewer through suspense, surprise, and curiosity / Jesús Bermejo-Berros. // *Poetics*. – 2022. – №93.
5. Dutta-Flanders R. *The Language of Suspense in Crime Fiction* / Reshmi Dutta-Flanders. – London: Palgrave Macmillan, 2017. – 500 c. – (1).
6. Lehne M. Toward a general psychological model of tension and suspense / M. Lehne, S. Koelsch. // *Frontiers*. – 2015. – №6.
7. Otis L. Bodies in Suspense: How Writers\› Words Can Influence the Body [Електронний ресурс] / Laura C. Otis // *Psychology Today*. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.psychologytoday.com/intl/blog/rethinking-thought/202312/bodies-in-suspense-how-writers-words-can-influence-the-body>.

com/intl/blog/rethinking-thought/202312/bodies-in-suspense-how-writers-words-can-influence-the-body.

8. Škifić S. Stylistic and linguistic creation of suspense in Quentin Tarantino's Pulp Fiction and Reservoir Dogs [Электронный ресурс] / S. Škifić, R. Petković // Brill. – 2017. – Режим доступа до ресурсу: <https://brill.com/display/book/edcoll/9789401210690/B9789401210690-s005.xml?language=en>.
9. Yumiko I. Creating Suspense and Surprise in Short Literary Fiction: A Stylistic and Narratological Approach. Thesis, University of Birmingham, 2009. 297 p.

Майя Богданюк
(Чернівці)

Науковий керівник: к.ф.н., доц. Гнатковська О.М.

СТИЛІСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КРЕОЛІЗОВАНОЇ ПОЕЗІЇ НА ЛЕКСИЧНОМУ РІВНІ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню поняття креолізованого тексту у сучасному мовознавстві, а також стилістичному аналізу збірки поезій на лексичному рівні. Предметом дослідження виступає кількісний аналіз лексичних стилістичних засобів на створення образу кохання.

Ключові слова: візуальна поезія, креолізований текст (КТ), лексичні стилістичні засоби, мультимодальність, поєднання вербального та невербального у тексті, стилістичний аналіз.

Summary. This article explores creolized text (CT), which combine verbal and non-verbal elements to enhance communication and engage readers emotionally. CTs utilize visual components like images, drawings, and various fonts alongside traditional text, creating a multimodal experience. The theoretical foundation for this study draws from scholars such as A. Fedorov, Z. Batrynychuk, and O. Grebenshchikova, who highlight the interaction between verbal and visual elements in texts. The research also touches on the importance of imagery, arguing that images can evoke emotional responses more quickly and powerfully than words alone, enhancing memory retention through the «Picture Superiority Effect.» The article analyzes the work of Celia Martineя, particularly her bilingual visual poetry collection “Diary of a Romantica”, which blends poetry and illustrations. It delves into the stylistic analysis of Martinez’s poetry, focusing on lexical stylistic devices such as metaphors, imagery, personification, and hyperbole. The study finds that Martinez uses 109 metaphors, 101 examples of imagery, 71 instances of personification, and 63 cases of hyperbole. These devices work together to create a vivid, emotionally charged depiction of love. The research concludes that creolized poetry, as a fusion of literary and visual arts, offers a unique way to convey emotions and ideas. It suggests that future research should focus on the visual representation of stylistic devices in creolized texts,

further exploring the interaction between words and images.

Key Words: creolized text (CT), lexical stylistic devices, multimodality, stylistic analysis, unity of verbal and non-verbal in the text, visual poetry.

Поняття тексту завжди було найбільш досліджуваним серед мовознавців. Багатозаровість жанрів, стилів, функцій створювали найрізноманітніші теми для подальшого дослідження. Зміни суспільства орієнтовані на все більшу технологізацію життя залишили свій вплив і у сфері лінгвістики, відобразившись у появі відносно нового мовного надбання – креолізованого тексту (КТ).

КТ – це унікальна система, що об'єднує в собі гетерогенні елементи вербального та невербального заради досягнення спільної мети – залучення уваги читача та донесення до нього інформації шляхом текстуального та емоційного впливу. У своїй праці А. Федоров зазначає: «вербальна інформація, як правило, надає раціональний вплив, а невербальна активізує підсвідомий (емоційний) рівень сприйняття; вербальні засоби передають інформацію переважно про зовнішній світ, у той час як невербальні – про емоційну сторону комунікації» [7, с. 19].

Питання мультимодальності тексту досі залишається відкритим для дослідження, однак ця робота буде ґрунтуватись на попередніх працях таких науковців як: І. Загазей, О. Завадська, А. Холбобоева, Л. Сергієнко, З. Батринчук, О. Панченко, О. Гребенщикова, А. Федоров та ін.

Різні автори пропонували свої терміни задля передання значення «змішані тексти», наприклад «бімодальний текст», «гібридний текст», «полікодовий текст», «креолізований текст» та ін. Поняття «гібридний текст» вдало підкреслює той факт, що в результаті поєднання вербального та візуального типів текстів виникає добуток їх семантичних значень [6, с. 132]. «При сприйнятті креолізованого тексту відбувається подвійне декодування базової інформації: при виокремленні концепту невербальної частини тексту відбувається його нашарування на концепт вербальної частини, і у результаті їх взаємодії створюється єдиний спільний концепт (смісл)», – стверджує З. Батринчук [2, с. 81].

О. Гребенщикова зауважує, що мультимодальність – це відмінна риса людської комунікації, оскільки людина за своєю

природою є мультимодальною істотою. Це слугує доказом того, що апріорі кожен із нас – не текстоцентрична, а саме мультимодальна особистість, яка «сприймає повідомлення, створені за допомогою різноманітних семіотичних кодів: звуку (мови, інтонації, тембру, тону, мелодики, кашлю, сміху, шуму тощо), образу (фотографії, малюнка, ілюстрації, кольору, шрифту), а також смаку, запаху і дотику» [3, с. 30]. Креолізований текст у свою чергу є найкращим прикладом мультимодальності, оскільки поєднує в собі безпосередній текст, а також елементи невербального, найчастіше: рисунки, малюнки, фото, ілюстрації, різноманіття шрифтів тощо.

Станом на сьогодні існує безліч думок стосовно поєднання вербального та невербального у одну систему. Одні дослідники притримуються думки, що тексти діляться на групи нульової, часткової та повної креолізації, однак німецькі вчені, за словами І. Загазей розділяють відношення між вербальними та іконічними елементами. Існує *конгруентний текст*, коли текст та зображення надають різну інформацію, однак якщо текст надає більше інформації, ніж ілюстрація та навпаки, тоді такий тип відношення прийнято вважати *елaborативним* [4, с. 42].

Матеріалом цього дослідження слугує приклад візуальної поезії - збірка Сельї Мартіне «Щоденник Романтика», де налічується 61 вірш з прилеглим до нього малюнком авторського виконання Мартіна Мартіне, брата мисткині. Власне Селья є мексикансько-американською білінгвальною поетесою, яка називає себе «романтиком, повним надії». Авторка переконана, що найкраще про неї можуть розказати її твори, тому згодом ми розглянемо їх крізь призму результатів детального стилістичного аналізу на лексичному рівні.

Креолізована поезія, як відносно нова мистецька течія, досі оповита загадками. У науковому просторі тенденції до вивчення вербального та невербального у тексті лише набирають належних обертів, тому великою мірою практичний аспект цієї роботи базуватиметься на певних гіпотезах та припущеннях, які можуть бути підкріплені або ж спростовані в дослідженнях майбутніх поколінь.

На нашу думку, креолізована поезія – це умовне уособлення всіх провідних течій мистецтва. Поезія – це слово, а, отже, визначальну

роль відіграє письменництво. Поезія – це ритміка та рима, що робить її частиною музики та мелодики. Креолізована поезія – це поєднання вербального із невербальним, у нашому випадку, з малюнками, що розширює поезію до об'єднаності із образотворчим мистецтвом. Послідовність віршів у збірці «Щоденник Романтика» має усталений порядок у формі щоденникових записів із датами та двома умовними розділами, що надають ліричній поезії відчуття покрововості, логічного викладення інформації та створення так званої стрічки образів, які в кінцевому результаті можуть сформувати певну кіноплівку, присвячену темі кохання.

Питання стилістичного потенціалу саме креолізованої поезії досі залишалося недослідженим, однак після логічного аналізу понять стилістики та креолізації, як окремих лінгвістичних явищ, можна дійти до висновку, що як вербальне так і невербальне попри їхні семіотичні відмінності, все ж служать заради однієї мети – створення певного образу. Розглянемо це припущення детальніше.

Перед тим як дійти такого висновку, було окремо досліджено функції стилістичних засобів та картинок, малюнків чи фото як доповнення до тексту. Проаналізовані статті на тему стилістичних засобів посилаються на використання письменниками цих потужних мовних технік заради досягнення певного ефекту почуттів, захоплення уваги читачів. Стилiстичнi засоби виходять далеко за межі простої комбінації слів, адже вони створюють відчуття смислового нашарування значень, тому і викликають глибокі емоції.

Дбайливо обираючи та використовуючи такі техніки, як метафора, порівняння, алітерація та персоніфікація, письменники можуть створювати багату мовну тканину, що здатна впливати на читача. Ці художні прикраси додають глибини, нюансів та краси до написаного слова, підносячи загальну якість твору та змушуючи його резонувати з читачами на глибшому рівні.

Основними функціями стилістичних засобів є:

- наголошення на висвітленій темі;
- чіткість та ясність викладення складних тематичних ідей;
- свіжість подачі інформації;
- створення яскравої картинки в уяві читачів задля покращення сенсорного сприйняття;

- глибинність ідеї.

Впливає, що кожна із функцій стилістичних засобів так чи інакше покликана поглибити досвід прочитання та створити в уяві читача певний образ. Після опрацювання статті під назвою «Чому картинки настільки впливові – та що слід знати у їх виборі» [1], питання сфокусованості немотивованих читачів на наявності зображень у тексті має своє логічне пояснення. Люди здатні опрацювати зображення буквально в мить ока, адже згідно з дослідженням Массачусетського технологічного інституту у 2014 році, людина може ідентифікувати зображення швидше, ніж за 13 мілісекунд. Читачі можуть вирішити не читати статтю, вірші, книгу, вимкнути радіо, але вони будуть не в змозі «розбачити», забути побачене [1].

Варто також додати, що ймовірність кращого запам'ятовування інформації, розшифрованої із зображень, значно перевищує здатність запам'ятати зміст тексту. Це називається «Ефектом Переваги Зображень», який виникає через їхню здатність до так званого дуального кодування, що включає у себе візуальне та вербальне наповнення. Як результат, картинки викликають сильніші емоції та заохочують до взаємодії. Відповідно, взаємодія зображуваного та людини покращує процеси запам'ятовування інформації.

Як бачимо, стилістичні засоби поезії мають на меті поглибити емоційний досвід читача, створити певний образ в його уяві, в той час як зображення не просто доповнює текст, а може бути вирішальним акцентом не лише для привертання уваги, але й кращого залучення читача до процесу запам'ятовування прочитаного. Зображення може підсилити метафоричний образ вірша або ж навпаки – спантеличити, тому пропонуємо зосередитись у наступних абзацах на результатах стилістичного аналізу на лексичному рівні. Під час аналізу до уваги було взято класифікацію В. А. Кухаренко [5].

Як відомо, лексичні стилістичні засоби є невід'ємною складовою будь-якої поезії, адже яскраві метафори, перебільшення чи іронія допомагають створити неповторний образ вже доволі звичних понять, таких як кохання, до прикладу. Авторка нашої збірки дуже вміло поєднує значну кількість таких інструментів. Серед них переважають приклади метафори, а саме – 109 випадків вживання; приклади персоніфікації також складають вагомий частину від

загальної картини лексичних стилістичних засобів, а саме 71 випадок застосування та 63 приклади гіперболи. У загальному, знайдено 11 видів лексичних стилістичних засобів, що слугують для створення своєрідно-неповторного образу кохання.

Таблиця 1

Типи лексичних стилістичних засобів у поезії С. Мартіне

№	Типи лексичних стилістичних засобів	Частота	Відсоток
	Метафора	109	36.6%
	Метонімія	3	1%
	Персоніфікація	71	23.8%
	Гіпербола	63	21.1%
	Применшення	1	0.3%
	Оксиморон	3	1%
	Іронія	13	4.4%
	Парономазія (Пан)	5	1.7%
	Алюзія	14	4.7%
	Епітет	7	2.4%
	Парадокс	9	3%
	Разом	298	100%

Пропонуємо зосередитись на найчастотніших стилістичних засобах креолізованих на малюнках. Після детального опрацювання матеріалу, було помічено, що найбільше у своїй поезії авторка застосовує **метафори**, які у подальшому відображаються на прилеглих їм картинах. Слід зауважити, що не у кожному малюнку можна чітко простежити лінію якогось стилістичного засобу, тому у цьому дослідженні до уваги беруться лише приклади явної повної креолізації. Таким чином було знайдено 15 прикладів креолізованої метафори, розгляньмо детальніше декілька із них нижче.

Найбільш вражаючим прикладом метафори є перша візуалізація авторки *“If my love was a flower shop”* (вірш 1 та 11), де Селья порівнює свої почуття до квіткової крамниці, куди кожен відвідувач приходять

знайти своє, а в результаті покидає прилавки, залишивши слід пустоти. Загальна ідея вірша є романтичним вираженням глибокої прихильності та відданості. Порівнюючи свою любов із квітковим магазином, Селя підкреслює власну готовність запропонувати найкраще, що має, символізоване трояндами та тюльпанами, а також свою надію на вічне кохання, яке представлено квітами, що не в'януть.

Крім того, авторка висловлює безкорисливе ставлення до своєї любові, заявляючи, що не продала би жодної квітки зі свого гіпотетичного квіткового магазину, маючи намір зберегти їх усі для коханої людини. У такий спосіб уявний магазин квітів стає садом, двері якого одного дня відчиняться для єдиного обранця. Такий яскравий образ саду якраз і є прикладом креолізованої метафори на малюнку [див. Рис. 1].

Рис. 1. Креолізація метафори “кохання - це сад”

Ще одним прикладом креолізованої метафори є вірш 32, у якому авторка відкриває свою унікальність через різні деталі особистого характеру, які відомі лише їй. У одному із рядків, вона зазначає “*when I've been absolutely drained or somehow been an overflowing cup*”, де Селя з метою контрасту посилається на часи, коли вона

була знесиленою, мов пустеля та повною життя, мов переповнена посудина. Такий ж образ ми можемо простежити на зображенні [див. Рис. 2] як приклад креолізованої метафори.

Рис. 2. Креолізації метафори “особистість - це переповнена чаша”

Також було знайдено такі креолізовані метафори як: “*If I was a book...*”, “*how my brain is so oxymoronic*”, “*you are a sunset*”, “*I was sweet strawberry kisses*”, “*a love so comforting, it’s an august sunset by the lake*” та ін.

У одній поезії авторка використовує цікаву **алюзію** “*I’ll be your Rune in a cherry blossom grove*», посилаючись на книгу «Тисяча пам’ятних поцілунків» Тіллі Коул. Образ розквітлого вишневого гаю стає основою прилеглого до вірша зображення як приклад креолізованої алюзії. У 53-му вірші, Селья використовує **гіперболу** “*someone holds the tainted water, while I’m dying from the thirst*”, де спрага уособлює прагнення авторки бути врятованою, знайти людину, що не залишить її помирати у пустелі руйнуючої самотності. Малюнок, що слідує одразу після вірша зображає пустелю з самотнім кущем як ще один доказ поєднання вербального та невербального у тексті.

Приклад креолізованого **парадоксу** можна простежити у дванадцятому вірші, де рядок “*drunk, but without the wine*” супроводжується зображенням пляшки вина; а вірш 30 стає підтвердженням креолізації **порівняння**, яке звучить так: “*(he) might*

not be an artist, but he looks like a work of art”. Після опису омріяного образу чоловіка, авторка зображує мольберт огорнутий квітами як ілюстраційного «витворумистецтва»-свого майбутнього обранця.

У таблиці 1 можна побачити, що вся збірка «Щоденник Романтика» налічує 298 прикладів різних лексичних стилістичних засобів, однак лише приклади метафори, гіперболи, порівняння, алюзії та парадоксу були креолізовані на малюнках.

У висновку, збірка «Щоденник Романтика», як приклад візуальної поезії, надзвичайно багата на різноманітні лексичні стилістичні засоби, серед яких переважають приклади метафори, гіперболи та персоніфікації, що найкраще підкреслює акцент авторки на коханні як живому явищу, яке розвивається мов окремий організм та наповнює собою кожен етап життя. Однак, шляхом аналізу та спостереження, було виявлено, що лише деякі із вищезазначених лексичних стилістичних засобів були креолізовані авторкою на малюнках. Найбільшу кількість креолізованих прикладів складають метафори.

Перспективою подальших досліджень вбачаємо стилістичний аналіз креолізованого тексту з акцентом на репрезентації стилістичних засобів у його візуальній частині на синтаксичному рівні.

Джерела ілюстративного матеріалу:

1. Martinez C. *Diary of a Romantica*. Romantica LLC. 2023. 165 p.

Список використаної літератури

1. Why images are so powerful – and what matters when choosing them? URL: [Why images are so powerful — and what matters when choosing them \(bonn-institute.org\)](https://www.bonn-institute.org/why-images-are-so-powerful/) (Last accessed: 29.09.2024).
2. Батринчук З. Р. Креолізований текст як параграфемний елемент у сучасному англомовному епістолярному дискурсі. *Закарпатські філологічні студії*. 2018. Т.1. №3 С. 80-84.
3. Гребенщикова О. Г. Потенціал використання креолізованих текстів у процесі навчання іноземних студентів мови (на прикладі інтернет-мемів). *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*.

2021. №39. С. 26-41.
4. Загазей І. С. Вербальний та невербальний взаємозв'язок у креолізованих текстах. *Молодий вчений*, 2022. №11(111). С. 41-44.
 5. Кухаренко В. А. Практикум з стилістики англійської мови : Підручник. – Вінниця. «Нова книга», 2000 – 160 с.
 6. Сергієнко Л. В. Типи та модальність креолізованих текстів проспектів емісії цінних паперів. *Мова і культура*. 2017. №20(186). С. 131-138.
 7. Федоров А. О. Особливості політичної карикатури як виду креолізованого тексту : бакалаврська робота : Херсонський державний ун-т. Херсон, 2020. 67 с.

References

1. Batrynychuk Z. R. Kreolizovanyy tekst yak parahrafemnyy element u suchasnomu anhlomovnomu epistolyarnomu dyskursi. *Zakarpats'ki filolohichni studiyi*. 2018. T.1. №3 S. 80-84.
2. Fedorov A. O. Osoblyvosti politychnoyi karykatyry yak vydu kreolizovanoho tekstu : bakalavrs'ka robota : Khersons'kyu derzhavnyy un-t. Kherson, 2020. 67 s.
3. Hrebenshchykova O. H. Potentsial vykorystannya kreolizovanykh tekstiv u protsesi navchannya inozemnykh studentiv movy (na prykladi internet-memiv). *Vykladannya mov u vshchyykh navchal'nykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zv'yazky*. 2021. №39. S. 26-41.
4. Kukharenko V. A. Praktykum z stylystyky anhlis'ykoyi movy : Pidruchnyk. – Vinnytsya. «Nova knyha», 2000 – 160 s.
5. Serhiyenko L. V. Typy ta modal'nist' kreolizovanykh tekstiv prospektiv emisiyi tsinnykh paperiv. *Mova i kul'tura*. 2017. №20(186). S. 131-138.
6. Why images are so powerful – and what matters when choosing them? URL: [Why images are so powerful — and what matters when choosing them \(bonn-institute.org\)](https://www.bonn-institute.org/) (Last accessed: 29.09.2024).
7. Zahazey I. S. Verbal'nyy ta neverbal'nyy vzayemozv'yazok u kreolizovanykh tekstakh. *Molodyy vchenyy*, 2022. №11(111). S. 41-44.

Науковий керівник – к.ф.н., доц. Павлович Т.І.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ ЕКОНОМІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

Анотація. У статті представлено результати експериментальної перевірки методики навчання студентів-філологів письмового перекладу текстів економічного спрямування. Основна мета дослідження полягала в оцінці ефективності розробленої методики, спрямованої на вдосконалення перекладацької компетенції студентів, зокрема їх здатності до адекватного перекладу економічних термінів, аналізу спеціалізованих текстів і передачі їх змісту з урахуванням лексичних, граматичних та стилістичних особливостей цільової мови.

На основі кількісних та якісних даних, отриманих під час експерименту, було зроблено висновки щодо ключових аспектів, які впливають на успішність перекладацької діяльності студентів. Автор пропонує низку рекомендацій для подальшого вдосконалення навчальної методики, зокрема щодо розширення практичних занять, використання автентичних економічних текстів та застосування сучасних технологій перекладу, що сприяють покращенню професійної підготовки студентів-філологів до роботи з текстами економічного спрямування.

Ключові слова: перекладацька компетенція, економічні тексти, письмовий переклад, методика навчання, студенти-філологи, термінологія, експеримент, адаптація тексту.

Summary. The article presents the results of an experimental test of a methodology for teaching philology students to translate economic texts. The main purpose of the study was to evaluate the effectiveness of the developed methodology aimed at improving students' translation competence, in particular their ability to adequately translate economic

terms, analyze specialized texts and convey their content taking into account lexical, grammatical and stylistic features of the target language.

Based on the quantitative and qualitative data obtained during the experiment, conclusions were drawn about the key aspects that affect the success of students' translation activities. The author offers a number of recommendations for further improvement of the teaching methodology, in particular, the expansion of practical classes, the use of authentic economic texts and the application of modern translation technologies that contribute to the improvement of the professional training of philology students to work with economic texts.

Keywords: *translation competence, economic texts, written translation, teaching methods, philology students, terminology, experiment, text adaptation.*

Постановка проблеми. У сучасному освітньому процесі підготовка студентів-філологів до перекладу спеціалізованих текстів, зокрема економічного спрямування, є важливим та водночас складним завданням. Переклад економічних текстів вимагає від студентів не лише високого рівня володіння іноземною мовою, але й глибокого розуміння економічної термінології, концепцій і стилістичних особливостей. Проблема полягає в тому, що традиційні методики навчання перекладу часто не враховують специфіки економічних текстів, що призводить до недостатнього рівня підготовки студентів у цій галузі.

Актуальність теми. У сучасному світі, де міжнародні економічні відносини стрімко розвиваються, значення письмового перекладу економічних текстів важко переоцінити. Різноманітні форми економічної взаємодії – від транснаціональних бізнес-угод до міждержавних договорів – вимагають чіткого та точного перекладу, що сприяє забезпеченню коректної комунікації між учасниками процесу. У таких умовах роль філологів, які володіють навичками професійного перекладу економічної термінології та текстів, є критично важливою. Від їхньої компетентності залежить не лише

Актуальність даного дослідження полягає в необхідності створення та апробації нових, більш гнучких і спеціалізованих

методик навчання студентів-філологів письмовому перекладу текстів економічного спрямування. Впровадження таких методик дозволить підвищити рівень професійної підготовки студентів і забезпечить їх готовність до реальних викликів, що виникають під час перекладу складних економічних текстів.

Експериментальна перевірка запропонованої методики на практиці є важливим кроком для оцінки її ефективності та визначення сильних і слабких сторін. Це дозволить не лише вдосконалити сам процес навчання, але й адаптувати його до вимог сучасного ринку праці, де затребувані фахівці, здатні швидко й точно перекладати економічну інформацію різного рівня складності. Дослідження сприяє вдосконаленню підходів до підготовки майбутніх перекладачів, орієнтованих на роботу з економічною документацією, що в перспективі підвищить їх конкурентоспроможність та професійну успішність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній лінгвістиці та методиці викладання перекладу значна увага приділяється розвитку перекладацьких компетенцій студентів-філологів, особливо в контексті роботи з фаховими текстами, зокрема економічного спрямування.

Значний внесок у розвиток цієї тематики зробили роботи, присвячені формуванню перекладацької компетенції через інтеграцію автентичних текстів у навчальний процес. Дослідники, такі як Бугайко, Н. М., Коломієць, Л. В. підкреслюють важливість використання реальних економічних документів як навчального матеріалу для забезпечення максимальної відповідності навчального процесу потребам професійного середовища. Вони зазначають, що студентам важливо працювати з текстами, які відображають реальні економічні ситуації, оскільки це дозволяє розвинути вміння адекватно відображати специфіку термінології та стиль економічних текстів.

Крім того, у своїх дослідженнях американські вчені Baker, M та Munday, J. аналізують застосування інноваційних технологій у процесі навчання письмового перекладу. Вони звертають увагу на позитивний вплив використання спеціалізованих програмних забезпечень, що полегшують роботу з великими обсягами текстів та забезпечують високу якість перекладу. Зокрема, їхні

дослідження підтверджують, що інтеграція технологій перекладу в навчальний процес підвищує ефективність навчання студентів і сприяє їхньому більш глибокому розумінню складних економічних термінів і концепцій.

Отже, аналіз останніх публікацій свідчить про те, що навчання письмового перекладу економічних текстів вимагає інтегрованого підходу, який включає роботу з автентичними текстами, розвиток термінологічної компетенції та використання сучасних технологій перекладу.

Виклад основного матеріалу.

Оцінювання перекладацької компетенції студентів-філологів можна проводити на основі декількох ключових критеріїв, що охоплюють як мовні, так і професійні навички перекладача[2, с.11]. Ось основні аспекти, на які варто звертати увагу:

- Лінгвістична компетенція
- Термінологічна компетенція
- Текстова компетенція
- Культурна компетенція
- Професійна компетенція
- Стратегічна компетенція
- Практична компетенція

У нашій роботі ми зробили акцент на методиці розвитку цих ключових аспектів перекладацької компетенції у студентів-філологів. Розглянемо кожний з цих аспектів у деталях:

1. Лінгвістична компетенція є одним із ключових елементів, що визначають якість перекладу, особливо у сфері спеціалізованих текстів, таких як економічні[1, с.13]. Вона включає правильне використання граматичних, синтаксичних, лексичних та орфографічних норм у вихідній і цільовій мовах. Для студентів-філологів, які готуються до професійної діяльності у сфері перекладу економічних текстів, розвиток лінгвістичної компетенції стає основою успішної перекладацької діяльності.

Економічні тексти, як правило, насичені специфічною термінологією, а також містять складні синтаксичні конструкції, що робить переклад цих текстів складнішим порівняно з іншими видами дискурсу[4, с.22]. Помилки у граматиці, синтаксисі, виборі лексики чи пунктуації можуть спотворити зміст тексту,

що особливо небезпечно в умовах економічних переговорів, контрактів та іншої офіційної документації[6, с.11]. Тому розвиток лінгвістичної компетенції студентів-філологів має вирішальне значення для підготовки висококваліфікованих перекладачів.

Щоб експериментально перевірити навички перекладу у студентів-філологів ми запровадили таку методику:

- **Граматика:** Ми впровадили ряд інтерактивних завдань, що включають переклад економічних текстів з акцентом на правильне використання граматичних конструкцій. Використали ряд вправ для порівняння граматики вихідної та цільової мови, що допоможе студентам-філологам краще зрозуміти відмінності та уникнути помилок. Провели експериментальне дослідження, що включає порівняльний аналіз перекладу економічних текстів групою студентів до і після інтеграції спеціалізованих граматичних вправ. Це дозволить оцінити рівень покращення їхніх навичок у використанні граматики.
- **Синтаксис:** Важливо, щоб студенти-філологи приділяли увагу синтаксичним вправам, що включають аналіз складних економічних речень. Ми використали ряд практичних завдання, в яких студенти-філологи повинні були перекласти складні англомовні синтаксичні конструкції економічних текстів. Аналіз результатів цих завдань допоміг виявити основні труднощі, з якими стикаються студенти, і скоригувати навчальні методики.
- **Лексика:** Основною методикою було розширення лексичного запасу студентів шляхом вивчення специфічної економічної термінології. Провели тестування на засвоєння економічної термінології шляхом перекладу спеціалізованих текстів, а також складання термінологічних глосаріїв. Це дало змогу перевірити, наскільки студенти вміють використовувати відповідні терміни у правильних контекстах.
- **Орфографія та пунктуація:** Студенти повинні регулярно виконувати завдання на перевірку орфографії та пунктуації. Такі завдання можуть включати редагування текстів та аналіз типових помилок у перекладі, що допоможе їм уникнути цих помилок у майбутньому. Ми провели дослідження, в рамках

якого студенти редагували та коригували перекладені ними тексти. Переклад тексту з англійської на українську виконаний студентом-філологом і аналіз цього перекладу:

Текст оригіналу: «The GDP growth in the second quarter exceeded expectations, rising by 3.5% compared to the forecasted 2.8%. This positive trend is primarily driven by increased consumer spending and a rebound in the service sector.» [8, с.7]

Текст перекладу: «Зростання ВВП у другому кварталі перевищило очікування, збільшившись на 3,5% у порівнянні з прогнозованими 2,8%. Цей позитивний тренд в основному спричинений збільшенням споживчих витрат та відновленням сектора послуг.»

Грамматика: У перекладі студент-філологу необхідно було правильно відтворити числові показники та часи (перфектний час у англійському реченні).

Синтаксис: Порядок слів в обох мовах дещо відрізняється, але студент зберігав зрозумілу логіку речення.

Лексика: Специфічні терміни, такі як «GDP» та «consumer spending», були точно перекладені як «ВВП» та «споживчі витрати», враховуючи економічний контекст.

Орфографія та пунктуація: Перекладач коректно використовував відсоткові показники та розділові знаки.

2. Термінологічна компетенція є ключовим елементом при перекладі текстів економічного спрямування. Вона полягає у здатності перекладача правильно розпізнавати та відтворювати спеціалізовану термінологію у відповідності до контексту та галузевих стандартів[5, с.20]. Економічні тексти часто містять специфічні терміни, які вимагають глибокого розуміння економічної науки та точності при їх перекладі. Неправильне використання економічної термінології може призвести до значних спотворень у розумінні тексту та його інтерпретації.

Щоб експериментально перевірити та покращити навички перекладу (зокрема термінологічної компетенції) у студентів-філологів ми виконали такі завдання:

- Порівняльний аналіз термінології: Студенти виконували порівняльний аналіз термінології в англійських та українських економічних текстах. Це допомогло виявити

складнощі перекладу та можливі відмінності у використанні термінів.

- Практика перекладу зі зворотним аналізом: Студентам пропонували перекладати економічні тексти з англійської на українську та навпаки, а потім аналізували результати перекладу у групах, звертаючи увагу на точність використання термінології.
- Термінологічні тести: Регулярне тестування студентів на знання економічної термінології у різних контекстах (макроекономіка, мікроекономіка, фінанси, бізнес) допомагало перевірити рівень засвоєння термінів та їх правильного використання.
- Кейсові дослідження: Окрім аналізу текстів, студенти працювали з конкретними економічними кейсами, що допомагало не лише засвоїти терміни, але й зрозуміти, як їх правильно застосовувати у практичних ситуаціях.

Переклад тексту (направлений на розвиток термінологічної компетенції) з англійської на українську виконаний студентом-філологом і аналіз цього перекладу:

Текст оригіналу: «The labor market remains tight, with unemployment rates hovering at historically low levels. However, wage growth has been slower than expected, reflecting the ongoing challenges in key sectors.» [9, с.15]

Текст перекладу: «Ринок праці залишається напруженим, а рівень безробіття тримається на історично низьких показниках. Проте зростання заробітної плати відбувається повільніше, ніж очікувалося, що відображає триваючі труднощі в ключових секторах.»

Термін «labor market» правильно перекладений як «ринок праці», що є стандартом в економічному контексті.

Перекладачеві ажливо було правильно передати такі фрази, як «unemployment rates» та «wage growth», що в перекладі відповідно адаптовані до українського економічного дискурсу.

3. Текстова компетенція є невід’ємною складовою успішного перекладу економічних текстів. Вона передбачає адаптацію стилю, зв’язність тексту та смислову адекватність, що дозволяє забезпечити точність та відповідність перекладеного матеріалу

оригіналу[3, с.12]. У світі, де економічна інформація швидко змінюється, якісний переклад стає критично важливим для бізнесу, міжнародних відносин та академічних досліджень. Текстова компетенція допомагає не лише в збереженні інформаційної цінності, а й у підтримці іміджу професіонала.

Щоб експериментально перевірити та покращити навички перекладу (зокрема текстової компетенції) у студентів-філологів ми виконали такі завдання:

- Порівняльний аналіз: Проведення порівняльного аналізу оригінальних та перекладених текстів було здійснено для виявлення відмінностей у стилі, структурі та смисловій адекватності.
- Групові обговорення: Організація групових обговорень, де студенти обговорювали свої переклади, надаючи та отримуючи зворотний зв'язок щодо стилю та змісту.
- Тестування текстової компетенції: Було розроблено тести, які оцінювали знання студентів про стиль, зв'язність та смислову адекватність. Тести включали завдання на ідентифікацію помилок у текстах та їх виправлення.
- Аналіз реальних кейсів: Студенти досліджували реальні економічні ситуації, аналізуючи тексти та надаючи свої переклади для обговорення.

Переклад тексту (направлений на розвиток текстової компетенції) з англійської на українську виконаний студентом-філологом і аналіз цього перекладу:

Текст оригіналу: «The company reported a 20% increase in revenue for Q2 2023, attributed primarily to the successful launch of its new product line and expanded market reach.» [10, с.13]

Текст перекладу: «Компанія повідомила про зростання доходів на 20% за 2 квартал 2023 року, що в основному пов'язано з успішним запуском нової лінії продуктів та розширенням ринкових можливостей.»

Адаптація стилю: Перекладач виконав переклад у формальному стилі, що відповідає вимогам фінансового звіту.

Зв'язність: Перекладач відтворив логічну структуру, де спочатку наводиться статистика, а потім пояснюється причина зростання.

Смислова адекватність: Студент-філолог чітко передав головну

ідея про зростання доходу без спотворень.

4. Культурна компетенція є критично важливим аспектом перекладу економічних текстів, оскільки вона визначає здатність перекладача зрозуміти та адаптувати культурні нюанси, які можуть суттєво вплинути на сприйняття інформації. Різні економічні концепти можуть мати різні значення в залежності від культурного контексту, тому важливо, щоб студенти-філологи розвивали цю компетенцію. У глобалізованому світі, де економічна інформація активно обмінюється між країнами, розуміння культурних особливостей стає необхідним для досягнення точності та адекватності в перекладі.

Щоб експериментально перевірити та покращити навички перекладу (зокрема культурної компетенції перекладу) у студентів-філологів ми виконали такі завдання:

- Крос-культурний аналіз: Проведення досліджень, які порівнювали економічні концепти в різних культурах. Це включало вивчення термінів та їх значень у різних країнах.
- Фокус-групи: Було організовано фокус-групи з метою обговорення перекладів, щоб отримати зворотний зв'язок від цільової аудиторії щодо зрозумілості та адекватності тексту.
- Аналіз текстів: Вивчали конкретні випадки перекладу економічних текстів, що містили культурні нюанси, для виявлення особливостей адаптації та їхнього впливу на сприйняття.
- Створення бази даних культурних аспектів: Розробили базу даних, що містила інформацію про культурні відмінності в економічних концептах різних країн.

Переклад тексту (направлений на розвиток культурної компетенції перекладу) з англійської на українську виконаний студентом-філологом і аналіз цього перекладу:

Текст оригіналу: «The concept of 'soft currency' refers to a currency that is expected to fluctuate significantly in value against other currencies.» [11, с.3]

Текст перекладу: «Концепція нестабільної або м'якої валюти' відноситься до валюти, яка, як очікується, буде значно коливатися в ціні відносно інших валют.»

Культурна адаптація: Перекладач Розуміння використав

термін «м'яка валюта», що може варіюватися в залежності від економічних умов у різних країнах. В Україні цей термін може бути новим, тому було важливо пояснити його значення, додавши слово “нестабільної”.

5. Професійна компетенція є одним з ключових аспектів підготовки студентів-філологів, що займаються письмовим перекладом економічних текстів[7, с.14]. Ця компетенція охоплює не лише здатність здійснювати переклад, але й вміння аналізувати, досліджувати та адаптувати тексти до специфіки предметної області. У сфері економіки, де точність термінології та вміння швидко знаходити необхідну інформацію є критично важливими, розвинута професійна компетенція стає необхідною умовою для успішної кар'єри в цій галузі.

Щоб експериментально перевірити та покращити навички перекладу (зокрема професійної компетенції) у студентів-філологів ми виконали такі завдання:

- Аналіз різних джерел: Проведення досліджень, спрямованих на порівняння різних джерел інформації для визначення їхньої точності та надійності. Це включало аналіз фінансових звітів з різних компаній або країн.
- Фокус-групи: Було організовано фокус-групи зі студентами та професіоналами, що працювали у сфері економічного перекладу, для обговорення практичних аспектів дослідження та орієнтації в специфіці тексту.
- Вивчення практичних кейсів: Аналізували конкретні випадки перекладу економічних текстів, в яких важливою була точність термінології та врахування специфіки контексту.
- Розробка бази даних: Було створено базу даних термінів та їхнього використання в різних економічних текстах, щоб студенти могли швидко перевіряти та знаходити інформацію.

Переклад тексту (направлений на розвиток професійної компетенції перекладу) з англійської на українську виконаний студентом-філологом і аналіз цього перекладу:

Текст оригіналу: «The term ‘liquidity’ refers to the availability of liquid assets to a market or company.» [12, с.9]

Текст перекладу: «Термін ‘ліквідність’ відноситься до наявності ліквідних активів на ринку або в компанії.»

Для точного перекладу важливо розуміти, що ліквідність в економіці може означати не лише доступність грошей, а й швидкість, з якою активи можуть бути перетворені на гроші.

6. Стратегічна компетенція є однією з ключових складових успішного перекладу, особливо в сфері економіки, де зміст тексту часто має критичне значення для розуміння та подальшого застосування інформації. Здатність вибирати правильну перекладацьку стратегію—дослівний переклад, вільний переклад або адаптація—дозволяє перекладачеві забезпечити точність і зрозумілість тексту для цільової аудиторії. В умовах глобалізації економіки та зростання міжнародної комунікації, ці навички стають дедалі важливішими для професіоналів, що працюють у галузі письмового перекладу.

Щоб експериментально перевірити та покращити навички перекладу (зокрема стратегічної компетенції) у студентів-філологів ми виконали такі завдання:

- Аналіз перекладацьких стратегій: Проведення досліджень, які аналізували успішність різних стратегій у перекладі економічних текстів. Це включало порівняння текстів, перекладених різними стратегіями, з метою оцінки їхньої зрозумілості і точності.
- Використання опитувань: Було зібрано дані через опитування у студентів та професіоналів для вивчення їхніх уподобань щодо перекладацьких стратегій у різних ситуаціях.
- Тестування на реальних прикладах: Проводилося тестування, в рамках якого студенти отримували завдання перекласти економічний текст, використовуючи різні стратегії, після чого їх роботи оцінювалися за кількома критеріями.

Переклад тексту (направлений на розвиток професійної компетенції перекладу) з англійської на українську виконаний студентом-філологом і аналіз цього перекладу:

Текст оригіналу: «Companies must adapt their strategies to respond to changing market conditions effectively.» [12, с.9]

Текст перекладу: «Компанії повинні адаптувати свої стратегії, щоб ефективно реагувати на змінювані ринкові умови.»

Тут перекладач доцільно застосував вільний переклад, щоб зберегти основний зміст і адаптувати його для української

аудиторії, враховуючи специфіку мови та культури.

7. Практична компетенція у сфері письмового перекладу є надзвичайно важливою для студентів-філологів, особливо в контексті економічних текстів. Швидкість і точність виконання завдань, здатність редагувати та коригувати свій переклад, а також використання технологічних засобів, таких як CAT tools та онлайн-ресурси, визначають якість та ефективність перекладацького процесу. У світі, де інформація поширюється миттєво, а економічні рішення приймаються на основі доступних даних, важливо, щоб перекладачі могли швидко та точно адаптувати тексти для різних аудиторій.

Щоб експериментально перевірити та покращити навички перекладу (зокрема стратегічної компетенції) у студентів-філологів ми виконали такі завдання:

- Швидкість і точність виконання завдань: В умовах дедлайнів та високих вимог до якості перекладу, швидкість та точність виконання завдань стали критично важливими. Перекладачі мали вміти не лише швидко перекладати, але й зберігати високу якість.
- Редагування та корекція: Здатність самостійно редагувати та коригувати свій переклад була важливою для досягнення високого рівня точності. Це включало не лише виправлення граматичних помилок, але й перевірку фактичної коректності термінів.
- Використання технологій: Студенти-філологи ознайомилися з технологічними засобами, такими як CAT tools, які допомагали зберігати термінологічну узгодженість та підвищували ефективність роботи. Це дозволило зменшити час на виконання завдань і покращило якість перекладу.
- Аналіз редагування: Проведення дослідження, яке фокусувалося на редагуванні перекладів студентів. Це включало порівняння першого варіанту перекладу з фінальним, щоб оцінити зміни та вдосконалення.
- Оцінка технологій: Дослідження ефективності різних CAT tools та онлайн-ресурсів у контексті економічного перекладу було проведено. Це включало порівняння якості перекладу,

виконаного за допомогою технологій, і ручного перекладу.

Висновки: У ході проведеного дослідження було експериментально перевірено методику навчання студентів-філологів письмового перекладу текстів економічного спрямування, що дозволило виявити низку важливих аспектів та підходів, які сприяють підвищенню якості перекладу і розвитку професійних навичок студентів.

По-перше, встановлено, що використання сучасних технологічних засобів, таких як CAT tools, сприяє підвищенню продуктивності та якості перекладацької діяльності. По-друге, практичні завдання, що включають редагування та корекцію власних перекладів, дозволяють студентам покращити свої вміння самостійного аналізу текстів і підвищити точність перекладу.

Розвиток термінологічної, текстової, культурної та стратегічної компетенцій є важливими для досягнення високого рівня адекватності перекладу економічних текстів. Студенти мають опанувати здатність правильно вибирати перекладацьку стратегію, передавати зміст тексту без спотворення, зважаючи на особливості як вихідної, так і цільової аудиторії.

Практичне значення проведеного дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані для вдосконалення навчальних програм із перекладу економічних текстів. Запропонована методика показала свою ефективність і може слугувати базою для подальших розробок у галузі підготовки перекладачів економічного спрямування.

Таким чином, експериментальна перевірка методики підтвердила її ефективність у навчанні студентів-філологів, що дозволяє рекомендувати її для широкого впровадження в освітній процес з підготовки перекладачів економічного профілю.

Список використаної літератури

1. Бех, П. О. Методологія викладання перекладу фахових текстів. Київ: Видавництво «Освіта», 2016.
2. Бугайко, Н. М. Сучасні методи навчання перекладу спеціальних текстів. *Вісник Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологія, (30), 2015. С. 23-28.

3. Кияк, Т. Р. Теоретичні і практичні аспекти перекладу економічних текстів. Київ: Видавництво КНУ, 2008.
4. Коломієць, Л. В. Проблеми адаптації термінології в перекладі економічних текстів. *Лінгвістичні студії*, 22, 2012. С. 45-52.
5. Кравець, І. В. Складність перекладу фінансової термінології в англо-українському контексті. Київ: Видавництво «Академія», 2019.
6. Олексієнко, Н. В. Аналіз лінгвістичних аспектів перекладу економічної літератури. *Літературознавчі студії*, (15), 2017. С. 30-37.
7. Попович, І. В. Проблеми перекладу економічної термінології. *Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. Серія: Іноземні мови*, (25), 2018, С. 10-16.
8. Baker, M. In *Other Words: A Coursebook on Translation* (3rd ed.). New York: Routledge, 2018.
9. Munday, J. *Introducing Translation Studies: Theories and Applications* (4th ed.). New York: Routledge, 2016.
10. Pym, A. *Exploring Translation Theories*. London: Routledge, 2010.
11. Snell-Hornby, M. *The Turns of Translation Studies: New Paradigms or Shifting Viewpoints?* Amsterdam: John Benjamins, 2006.
12. Venuti, L. *The Translation Studies Reader* (3rd ed.). New York: Routledge, 2006.

References:

1. Bekh, P. O. *Metodolohiia vykladannia perekladu fakhovykh tekstiv*. Kyiv: Vydavnytstvo «Osvita», 2016.
2. Buhaiko, N. M. *Suchasni metody navchannia perekladu spetsialnykh tekstiv*. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*. Serii: Filolohiia, (30), 2015. S. 23-28.
3. Kyiak, T. R. *Teoretychni i praktychni aspekty perekladu ekonomichnykh tekstiv*. Kyiv: Vydavnytstvo KNU, 2008.
4. Kolomiets, L. V. *Problemy adaptatsii terminolohii v pereklyadi ekonomichnykh tekstiv*. *Linhvistychni studii*, 22, 2012. S. 45-52.
5. Kravets, I. V. *Skladnist perekladu finansovoi terminolohii v anhlo-ukrainskomu konteksti*. Kyiv: Vydavnytstvo «Akademiia», 2019.
6. Oleksiienko, N. V. *Analiz linhvistychnykh aspektiv perekladu ekonomichnoi literatury*. *Literaturoznavchi studii*, (15), 2017. S. 30-

- 37.
7. Popovych, I. V. Problemy perekladu ekonomichnoi terminolohii. Visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia: Inozemni movy, (25), 2018, S. 10-16.
 8. Baker, M. *In Other Words: A Coursebook on Translation* (3rd ed.). New York: Routledge, 2018.
 9. Munday, J. *Introducing Translation Studies: Theories and Applications* (4th ed.). New York: Routledge, 2016.
 10. Pym, A. *Exploring Translation Theories*. London: Routledge, 2010.
 11. Snell-Hornby, M. *The Turns of Translation Studies: New Paradigms or Shifting Viewpoints?* Amsterdam: John Benjamins, 2006.
 12. Venuti, L. *The Translation Studies Reader* (3rd ed.). New York: Routledge, 2006.

Іван Гавриш
(Чернівці)

Науковий керівник - к.ф.н., доц. Сурадейкіна Т.В.

ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ BRITISH COUNCIL ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ 6 КЛАСУ

***Анотація:** Стаття розглядає використання платформи British Council для формування мовленнєвої компетентності на уроках англійської мови у 6 класі, враховуючи вимоги Нової української школи та психолого-педагогічні особливості розвитку учнів 6 класу. Описуються чотири основні компоненти мовленнєвої компетентності: аудіювання, читання, говоріння та письмо. Пропонуються конкретні приклади завдань на тему "Family" для формування мовленнєвої компетентності учнів 6 класу за допомогою ресурсів платформи British Council.*

***Ключові слова:** мовленнєва компетентність, аудіювання, читання, письмо, говоріння, платформа British Council*

***Summary:** The article explores the application of the British Council platform for developing speech competence of the 6th-grade pupils within the New Ukrainian School framework. The focus is on fostering four essential language competences: listening, reading, speaking, and writing. Each of them is analyzed in terms of its role in building overall speech competence. Listening competence of the 6th-grade pupils enables them to understand spoken English in everyday conversations, while reading competence helps in interpreting written texts on familiar topics. 6th-grade pupils' speaking competence involves engaging in dialogues and discussions, and writing competence encompasses the ability to create structured texts such as letters or short essays.*

The article also highlights the requirements of the New Ukrainian School for fostering speech competence of the 6th-grade pupils at the A2 level. According to the New Ukrainian School requirements 6th-grade pupils are expected to develop practical language skills that allow them to engage in everyday communication in English.

This development process presupposes taking into consideration the psychological and pedagogical characteristics of 11-12-year-olds, emphasizing the need for interactive, engaging materials that cater to their developmental stage.

The British Council platform offers interactive exercises, podcasts, role-playing activities, and writing tasks that encourage students to apply their knowledge in real-life contexts. Specific examples of using the British Council platform are provided, focusing on the topic “Family”, for practicing each language competence: listening, reading, speaking, and writing. These examples demonstrate how digital tools can enhance language learning, making the process more accessible, engaging, and effective.

Key words: *speech competence, listening, reading, speaking, writing, British Council platform.*

У 2018 році в Україні було запроваджено концепцію Нової української школи (НУШ), яка ґрунтується на компетентнісному підході до освіти. Це відповідає загальноєвропейським стандартам навчання і передбачає формування у школярів ключових компетентностей, необхідних для життя в сучасному суспільстві. Однією з цих ключових компетентностей є іншомовна мовленнєва компетентність [9, с. 10].

Компетентнісний підхід у навчанні англійської мови полягає в тому, що учні повинні не просто засвоїти теоретичні знання (наприклад, граматичні правила або лексичний запас), а навчитися застосовувати їх у практичному спілкуванні. Важливим аспектом цього підходу є розвиток навичок самостійної роботи, творчого мислення, вміння співпрацювати в групах та здатності використовувати англійську мову в реальних життєвих ситуаціях [1, с. 15]. Саме тому однією з основних вимог Нової української школи є формування у школярів мовленнєвої компетентності, яка полягає у вмінні використовувати мову для спілкування в різних ситуаціях.

Вивченню закономірностей формування мовленнєвої компетентності присвячені праці Пономарьової К. [10], Вашуленко М. [1], Ніколаєвої С. [8], Мелешко Л. [4], Юхно Н. [12], Тарнопольського О. Б. [11] та ін. Проте у методиці формування

мовленнєвої компетентності учнів середньої школи залишається багато прогалин, тому наша розвідка у формування мовленнєвої компетентності у навчанні англійської мови учнів 6 класу за допомогою інтернет технологій видається актуальною.

Мета нашого дослідження полягає в обґрунтуванні застосування онлайн-платформи British Council для формування мовленнєвої компетентності учнів 6 класів на уроках англійської мови. Платформа British Council пропонує широкий спектр навчальних матеріалів і завдань, які дозволяють учням практикувати англійську мову через інтерактивні вправи, аудіо та відео матеріали, що сприяє полегшенню вивчення мови та урізноманітненню видів роботи на уроках.

Мовленнєва компетентність охоплює всі аспекти володіння мовою, необхідні для успішної комунікації. Вона базується на чотирьох основних видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі. “У процесі говоріння та письма людина висловлює свої думки, а при аудіюванні та читанні вона одержує мовленнєву інформацію, тобто сприймає та розуміє думки інших людей. Говоріння та письмо називають продуктивними видами мовленнєвої діяльності, а аудіювання та читання - рецептивними. З іншого боку, аудіювання і говоріння об’єднує одна матеріальна основа - звукова система мови, ці види мовленнєвої діяльності входять до усного мовлення. Матеріальною основою читання і письма, які відносяться до писемного мовлення, є графічна система мови” [8, с. 60]. Учні мають засвоїти ці види діяльності у комплексі, що дозволить їм вільно спілкуватися англійською мовою.

Компетентність в аудіюванні передбачає здатність розуміти усне мовлення англійською мовою [5, с. 63] та включає розуміння основної інформації, ідей, деталей та контексту мовлення. Для учнів 6 класу НУШ на рівні А2 це означає, що вони повинні вміти сприймати прості повідомлення, розмови, інструкції та діалоги на знайомі теми, наприклад, розмови про щоденні справи, сім’ю, друзів, школу [7, с. 15]. Розвиток компетентності в аудіюванні також потребує формування вміння розпізнавати інтонації, паузи, акценти та ритм мови, що є важливими елементами для ефективного спілкування [6, с. 176].

“Компетентність у читанні – це здатність читати автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту в умовах опосередкованого спілкування” [6, с. 370]. Розвиток цієї компетентності допомагає учням оволодіти навичками сканування (швидкого перегляду тексту для пошуку потрібної інформації), читання з метою загального розуміння та глибокого аналізу тексту. Учні 6 класу мають навчитися розпізнавати головну ідею тексту, основні деталі та контекст, аналізувати зміст і формулювати власні думки щодо прочитаного листа, оголошення, повідомлення або простого оповідання [7, с. 16].

Компетентність у говорінні є однією з найважливіших складових мовленнєвої компетентності, оскільки вона безпосередньо пов'язане з практичним використанням мови для спілкування. Учні мають навчитися формулювати свої думки, вести розмову, брати участь у діалогах та дискусіях, а також виступати з короткими промовами на прості теми. Важливим аспектом є розвиток здатності реагувати на репліки співрозмовника та підтримувати розмову. На рівні A2 учні 6 класу мають вміти обговорювати прості теми, відповідати на запитання, описувати ситуації, а також брати участь у розмовах про свої уподобання або щоденні справи [7, с. 17].

Письмо - це здатність формулювати свої думки письмово, використовуючи відповідні граматичні конструкції, лексику та стиль. Компетентність у письмі передбачає написання текстів різного жанру: від простих листів до есе або оповідань. Для розвитку письмових навичок важливо навчити учнів дотримуватися структури тексту, логічної послідовності викладу думок та відповідних граматичних правил. На рівні A2 учні мають вміти писати короткі повідомлення, листи або прості тексти, де описують свій розпорядок дня, розповідають про свою сім'ю чи хоббі [7, с. 18].

Розвиток мовленнєвої компетентності учнів 6 класу на уроках англійської мови вимагає врахування їх психолого-педагогічних особливостей, зумовлених віком, інтересами та можливостями сприйняття інформації. Учні 6 класу знаходяться на етапі когнітивного розвитку, коли вони вже володіють певними базовими знаннями, але продовжують активно розвивати свої

здібності до абстрактного мислення, критичного аналізу та самостійного вирішення завдань. Важливою особливістю цього віку є здатність учнів до самостійного навчання, але водночас вони все ще потребують підтримки та структурованого підходу з боку вчителя [4, с. 67].

Однією з ключових психолого-педагогічних особливостей цього віку є те, що учні вчаться через досвід і взаємодію. Для них важливо бачити практичну користь від того, що вони вивчають, і застосовувати знання в реальних ситуаціях. Тому для ефективного розвитку мовленнєвої компетентності необхідно створювати навчальні ситуації, в яких учні зможуть використовувати англійську мову для спілкування, обговорення, письма або виконання завдань. Соціальна взаємодія, робота в парах або групах дозволяє учням обмінюватися ідеями, навчитися слухати один одного, гуртом вирішувати завдання.

Значний вплив на успішність засвоєння матеріалу чинить психологічний комфорт учнів на уроках та мотивація учнів, яка визначає рівень зацікавленості, готовність долати труднощі та бажання вчитися. Підвищити мотивацію до вивчення англійської мови в сучасних учнів допомагають інтернет технології, які часто включають елементи гейміфікації, що робить процес навчання цікавішим для учнів. Це сприяє підвищенню мотивації та залученості в навчання, адже діти можуть досягати певних результатів і отримувати винагороди за свої зусилля.

Однією з найпопулярніших платформ для вивчення англійської мови є платформа British Council, яка надає учням можливість взаємодіяти з реальними, автентичними текстами, відео та аудіо матеріалами, що дозволяють учням чути та читати сучасну англійську мову, якою користуються її носії. Окрім доступу до автентичних матеріалів, платформа дозволяє знайти вправи з аудіювання, читання, письма та говоріння, що відповідають рівню A2, та отримувати миттєвий зворотний зв'язок після виконання вправи. Таким чином учні можуть швидко дізнатися, чи правильно вони виконали завдання, і отримати пояснення своїх помилок. Це допомагає оперативно коригувати навчальний процес і сприяє більш ефективному засвоєнню знань. Робота з цією інтернет платформою дає учням можливість працювати в зручному для себе

темпі, повторювати завдання стільки разів, скільки їм потрібно для засвоєння матеріалу.

Нижче наведемо приклади використання завдань з платформи British Council під час вивчення теми “My Amazing Family” у підручнику з англійської мови для 6 класу НУШ [2, с. 9]. Для комплексного розвитку навичок аудіювання, читання, говоріння та письма пропонуються завдання до відео-матеріалу “Talking about your family” [13]. Алгоритм використання матеріалів може виглядати наступним чином:

Етап 1. Підготовка до завдання.

Мета етапу: Ознайомити учнів із темою та активізувати необхідний лексичний запас для роботи з матеріалом.

Хід роботи: Учитель пояснює, що учні будуть слухати розмову про родину одного із співрозмовників діалогу та використовувати її для обговорення власної сім'ї.

На платформі British Council на підготовчому етапі пропонується класифікувати слова на позначення членів родини на дві групи за приналежністю до певної статі. Перед виконанням цього завдання варто перевірити, чи всі учні розуміють значення слів на позначення членів родини.

Етап 2. Перше прослуховування (розвиток навичок аудіювання на загальне розуміння змісту розмови).

Мета етапу: Прослухати діалог для розуміння основних фактів про сім'ю одного із співрозмовників.

Хід роботи: Учитель пропонує учням прослухати перші дві хвилини діалогу і зрозуміти загальний зміст розмови, поки не показуючи відео.

Після першого прослуховування вчитель ставить загальні запитання для перевірки розуміння, наприклад: “Whose family is the conversation about?”, “What family members are discussed in the video?”

Потім учні слухають розмову другий раз та виконують завдання “Check your understanding: multiple choice” на платформі British Council, обираючи правильну відповідь на запитання. Якщо учні працюють з платформою вперше варто пояснити, як виконувати завдання та отримати зворотній зв'язок в кінці.

Етап 3. Перегляд відео та читання діалогу.

Мета етапу: Переглянути відео та читати субтитри.

Хід роботи: Учитель пропонує учням подивитися перші дві хвилини відео та одночасно читати субтитри.

Під час перегляду наступних двох хвилин відео вони почують тільки репліки одного співрозмовника, репліки другого співрозмовника їм доведеться читати з екрану. Якщо потрібно вчитель може ставити відео на паузу, щоб дати учням можливість прочитати репліки-відповіді. Спочатку можна запропонувати групі читати репліки всім разом, а потім - кожному учню індивідуально по черзі.

Наступні дві хвилини учні знову почують тільки репліки одного співрозмовника, а у репліках-відповідях, які вони бачитимуть на екрані, будуть пропущені літери. Їм доведеться здогадатися, які літери пропущені, та прочитати репліки-відповіді.

Етап 4. Детальне прослуховування (аудіювання для розуміння деталей).

Мета етапу: Подивитися відео ще раз і зосередитися на деталях розмови.

Хід роботи: Учні отримують завдання заповнити пропуски у розмові, перетягнувши фрагменти діалогу з рамки у відповідні пропуски. Після цього кожен учень може отримати зворотній зв'язок від платформи.

Етап 5. Детальне прослуховування та письмо.

Мета етапу: Прослухати діалог та вписати пропущені слова.

Хід роботи: Учні прослуховують розмову ще раз (цього разу відео включати не варто) та вписують пропущені слова в 10 реченнях з діалогу, поданих на платформі. Після цього перевіряють виконання завдання та отримують зворотній зв'язок.

Етап 6. Розвиток навичок говоріння.

Мета етапу: Використання мовленнєвих структур для обговорення власної родини.

Хід роботи: Учні обговорюють свою родину за шаблоном, який був продемонстрований у відео. Наприклад, вони можуть розповісти про те, скільки членів родини у них, хто чим займається або які стосунки між ними.

Потім учні змінюють роль та повторюють вправу.

Етап 7. Групове обговорення.

Мета етапу: Закріплення навичок говоріння через обговорення в групах.

Хід роботи: Учитель організовує групове обговорення на тему “My Family”. Учні розповідають про свої родини перед класом або в малих групах, використовуючи лексику та структури, які вони почули в аудіо.

Етап 8. Самооцінка та рефлексія

Мета етапу: Рефлексія та самооцінка прогресу учнів у навичках аудіювання, читання та говоріння.

Хід роботи: Учитель пропонує учням оцінити свої успіхи в розумінні аудіо та говорінні. Це можна зробити за допомогою короткої анкети або усної рефлексії, де учні відповідають на запитання: “Наскільки легко було зрозуміти розмову?”, “Що було важким?”, “Як ви оцінили б свою розповідь про родину?”

Учні можуть поділитися своїми думками з учителем або в групах, щоб усвідомити, які аспекти потрібно покращити.

Етап 9. Закріплення знань (Домашнє завдання).

Мета етапу: Поглиблення отриманих знань через додаткові завдання.

Хід роботи: Учитель може дати учням завдання написати один одному електронного листа про свою родину, використовуючи лексику і структури, які були вивчені під час роботи з платформою British Council.

Інший варіант домашнього завдання - створення аудіозапису / відеозапису з розповіддю про свою родину та його подальше прослуховування / перегляд в класі на наступному уроці.

Таким чином, використання платформи British Council є ефективним інструментом для комплексного формування мовленнєвої компетентності в учнів 6 класу Нової української школи, що робить навчання англійської мови більш доступним і цікавим. Платформа надає широкий спектр інтерактивних ресурсів, що дозволяють учням практикувати чотири основні мовленнєві навички: аудіювання, читання, говоріння та письмо. Через інтерактивні завдання та можливість співпраці з однокласниками, учні можуть отримати необхідні навички для успішного спілкування англійською мовою. Перспективи подальших досліджень можуть полягати у вдосконаленні індивідуалізації

навчання та використанні додаткових інструментів для більш глибокої інтеграції інтернет технологій у процес навчання.

Список використаної літератури

1. Вашуленко М. С. Компетентнісний підхід до перевірки мовних і мовленнєвих знань молодших школярів. *Початкова школа*. №1. 2009. С. 15.
2. Карпюк О. Д., Карпюк К. Т. Англійська мова. 6 клас. Тернопіль: Астон, 2023. 160 с.
3. Кучерук О.А. Методи формування мовленнєвої компетентності (від герменевтичного до психолінгвістичного досвіду). *Гуманітарний вісник ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди”*: Науково-теоретичний збірник. Переяслав-Хмельницький, 2008. Випуск № 15. С. 22-25.
4. Мелешко Л. В. Формування мовленнєвої компетентності учнів 5–6 класів в ігровій діяльності на уроках української мови: дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова). Київ, 2018. 262 с.
5. Методика викладання англійської мови : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод І. В. Умань : Візаві, 2018. 165 с.
6. Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
7. Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.) / Рекомендовано МОН України : Наказ від 12.07.2021 № 795. 42 с. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/831/83117/Inoz_mov_5-9-kl_Redko_ta_in_14_07.pdf
8. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2002. 328 с.
9. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи / [упоряд. Гриневич Л., Елькін О., Калашнікова

- С., Коберник І., Ковтунець В., Макаренко О., Малахова О., Нанаєва Т., Усатенко Г., Хобзей П., Шиян Р. ; за заг. ред. Грищенко М.]. 2016. 40 с.
10. Пономарьова К. Формування мовленнєвої компетентності молодших школярів на уроках української мови. *Початкова освіта*. 2009. № 40. С. 3–5.
11. Гарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти : [навч. посібник]. К. : ІНКОС, 2006. 248 с.
12. Юхно Н. В. Суть та структура іншомовної комунікативної компетентності фахівців. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2022. № 51, С. 113-120.
13. Talking about your family. URL: <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/skills/speaking/a2-speaking/talking-about-your-family>

References

1. Vashulenko M. S. Kompetentnisnyi pidkhid do perevirky movnykh i movlennievnykh znan molodshykh shkoliariv. *Pochatkova shkola*. №1. 2009. S. 15.
2. Karpiuk O. D., Karpiuk K. T. Anhliiska mova. 6 klas. Ternopil: Aston, 2023. 160 s.
3. Kucheruk O.A. Metody formuvannya movlennievoi kompetentnosti (vid hermenevtychnoho do psyholinhvistychnoho dosvidu). *Humanitarnyi visnyk DVNZ „Pereiaslav-Khmelnyskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Hryhoriia Skovorody”*: Naukovo-teoretychnyi zbirnyk. Pereiaslav-Khmelnyskyi, 2008. Vypusk № 15. S. 22-25.
4. Meleshko L. V. Formuvannya movlennievoi kompetentnosti uchniv 5–6 klasiv v ihrovii diialnosti na urokakh ukrainskoi movy: dys. ... kand. ped. nauk : spets. 13.00.02 – teoriia ta metodyka navchannia (ukrainska mova). Kyiv, 2018. 262 s.
5. Metodyka vykladannia anhliiskoi movy : navchalno-metodychnyi posibnyk dlia studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv / uklad. Kholod I. V. Uman : Vizavi, 2018. 165 s.
6. Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka : pidruchnyk dlia stud. klasychnykh, pedahohichnykh

- i linhvistychnykh universytetiv / Bihych O. B., Borysko N. F., Boretska H. E. ta in./ za zahaln. red. S. Yu. Nikolaievoi. K. : Lenvit, 2013. 590 s.
7. Modelna navchalna prohrama «Inozemna mova. 5–9 klasy» dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity (avtory: Redko V. H., Shalenko O. P., Sotnykova S. I., Kovalenko O. Ya., Koropetska I. B., Yakob O. M., Samoiliukevych I. V., Dobra O. M., Kior T. M.) / Rekomendovano MON Ukrainy : Nakaz vid 12.07.2021 № 795. 42 s. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/831/83117/Inoz_mov_5-9-kl_Redko_ta_in_14_07.pdf
 8. Nikolaieva S. Yu. Metodyka vykladannia inozemnykh mov u serednikh navchalnykh zakladakh. Kyiv: Lenvit, 2002. 328 s.
 9. Nova ukrainska shkola : kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly / [uporiad. Hrynevych L., Elkin O., Kalashnikova S., Kobernyk I., Kovtunets V., Makarenko O., Malakhova O., Nanaieva T., Usatenko H., Khobzei P., Shyian R. ; za zah. red. Hryshchenka M.]. 2016. 40 s.
 10. Ponomariova K. Formuvannia movlennievoi kompetentnosti molodshykh shkoliariv na urokakh ukrainskoi movy. *Pochatkova osvita*. 2009. No 40. S. 3–5.
 11. Tarnopolskyi O. B. Metodyka navchannia inshomovnoi movlennievoi diialnosti u vishchomu movnomu zakladi osvity : [navch. posibnyk]. K. : INKOS, 2006. 248 s.
 12. Yukhno N. V. Sut ta struktura inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti fakhivtsiv. *Naukovi zapysky kafedry pedahohiky*. 2022. №51, S. 113-120.
 13. Talking about your family. URL: <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/skills/speaking/a2-speaking/talking-about-your-family>

Аліна Гнатишин
(м. Чернівці)

Науковий керівник: к. ф. н., доц. Соловйова О.В.

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ДИСКУРСУ ПСИХОЛОГІЧНИХ БЛОГІВ: ЛЕКСИЧНИЙ ТА ГРАМАТИЧНИЙ АСПЕКТИ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню лексичних та граматичних особливостей сучасного англомовного дискурсу психологічних блогів. Надано визначення дискурсу та блогу, класифікації дискурсу та блогів. Стаття містить аналіз тексту психологічних блогів з метою визначення впливу лексичних та граматичних засобів на сприйняття та відтворення інформації читачем, глибини розуміння тексту та емоційної реакції. У психологічних блогах ці засоби можуть підсилювати переконливість, створювати атмосферу довіри та близькості між автором і читачем, а також сприяти легшому засвоєнню складних психологічних понять.

Ключові слова: дискурс, інтернет-дискурс, дискурс-аналіз, блог, психологічний блог.

Summary. *The article is devoted to revealing lexical and grammatical peculiarities of the modern English language discourse of psychological blogs. It provides the definitions for both discourse and blogs created by different researchers. The article also contains the classification of approaches to discourse analysis and various types of blogs. The aim of the study is to determine*

the influence of lexical and grammatical means on the perception and reproduction of information by the reader, the depth of understanding of the text, and emotional reaction. In psychological blogs, these tools can enhance persuasiveness, create an atmosphere of trust and closeness between the author and the reader, and facilitate the easier assimilation of complex psychological concepts. The article contains examples of such features as epithets, antonyms, terms, grammatical structures, etc. Through the detailed examination, the article seeks to

highlight the role of language structures that influence the flow and rhythm of modern English discourse, the effectiveness of communication through psychological blogs, and its power in shaping public opinion and conveying certain ideas.

Key words: *discourse, Internet discourse, discourse analysis, blog, psychological blog.*

Мова слугує основою для обміну інформацією та передачі мудрості народу, його минулого, культури і традицій, що формують його національну ідентичність. Вона дозволяє спілкуватися та обмінюватися думками, знаннями та ідеями з іншими людьми, об'єднуючи людей спільною ідеєю. Лінгвісти ретельно досліджують різні способи застосування мови у ЗМІ, політиці, журналістиці, рекламі, тощо. Сучасний англомовний дискурс у психологічних блогах є яскравим прикладом інтернет-дискурсу як одного із типів медіадискурсу, що функціонує в медіапросторі, об'єднуючи учасників мовленнєвого акту та каналу спілкування для передачі та обміну інформацією.

Мета роботи – описати лексичні та граматичні особливості сучасного англомовного дискурсу психологічних блогів.

Дискурс є об'єктом багатьох наукових досліджень таких вчених як П. Чілтона, Дж. Мартіна, Д. Роуз, Г. Почепцова, Н. Ферклафа, В. Річардсона, М. Стабса та інших.

На думку П. Чілтона дискурс тлумачиться як «використання мови» в будь-якій формі спілкування, такій як письмова, розмовна або жестова мова [5, с. 1]. Дж. Мартін і Д. Роуз підкреслюють, що дискурс — це «більше, ніж слова в реченнях» [9, с. 293]. Він передбачає не лише вимовлені чи написані слова, але й невербальну мову, таку як жести та міміка. М. Стабс визначає дискурс як «мовну одиницю за межами речення» [10, с. 15].

Оскільки роль дискурсу є значною для впливу на суспільну думку, виникає потреба в його класифікації для кращого розуміння та аналізу. Однією з найповніших є класифікація Г. Почепцова. Він виділяє радіо, телебачення, кіно, літературний, газетний, рекламний, політичний дискурси тощо. Всі вони є джерелами обміну інформацією в сучасному світі [1, с. 137-143].

Аналіз дискурсу є ключовим для розуміння як використовують

мову для ведення ефективної комунікації із читачами у сучасних блогах. Одним із підходів до аналізу дискурсу є лінгвістичний. Оскільки структура людської свідомості та її когнітивні механізми досліджуються через мовленнєві явища, він включає в себе систематичне вивчення мови та мовленнєвих процесів для пояснення значень та структур у певному контексті. Лінгвісти аналізують як взаємодіють між собою елементи речення та тексту, досліджують значення слів та їх функції, а також вплив мовлення на читачів та слухачів. Завдяки такому підходу можна зрозуміти як використовувати мову в тих чи інших ситуаціях, варіюючи способи подання інформації та змінюючи сенс, де це потрібно [4, р. 21].

Лінгвістичний метод взаємопов'язаний із когнітивним, адже в той час як перший досліджує структуру дискурсу, другий акцентує увагу на читачеві та впливі на його свідомість. Когнітивний підхід допомагає вивчати як використання дискурсу взаємодіє з пам'яттю, увагою та мисленням та як формуються мовні структури і використовується мова після цього.

Наступним підходом до аналізу дискурсу є критичний підхід Н. Ферклафа, що спрямований на розкриття зв'язків між властивостями текстів і соціальними процесами. Мова безпосередньо пов'язана із суспільним життям, ось чому важливо зосереджувати увагу на її особливостях, використовуючи певну форму аналізу дискурсу, під час проведення досліджень. Ключовими рисами підходу є [6, с. 96-102]:

1. Міждисциплінарність: науковець аналізує способи використання мови, беручи до уваги висновки з лінгвістики, культурології та соціології.
2. Практика: зосереджується на процесі створення, розвитку та вживання дискурсу.
3. Аналіз тексту: наголошує на вивченні граматики, лексики та риторичних засобів, що належать до основних мовленнєвих структур.
4. Соціокультурна практика: розглядає більший соціальний і культурний контекст, де використовується дискурс.

Завдяки цим характеристикам, можна дослідити використання мови як на рівні окремих текстів так і у більш широкому

використанні.

Міждисциплінарність допомагає проаналізувати різні аспекти мовленнєвого використання, наприклад знання із психології, соціології, та культурології, щоб зрозуміти як автори блогів впливають на читача за допомогою мови.

Практика сфокусована на вивченні того як формуються повідомлення відповідно до теми блогу та як змінюється мова залежно від цільової аудиторії та інших психологічних аспектів.

Аналіз тексту на вживання граматики, лексики та риторичних засобів дозволяє дослідити як автори блогів використовують мову для досягнення своїх комунікативних цілей. Це може допомогти виявити, які лексико-граматичні структури найбільш часто використовуються для побудови довіри, авторитету або емоційного зв'язку з читачами.

Врахування соціального та культурного контексту дозволяє зрозуміти, як психологічні блоги відображають або змінюють суспільні норми і погляди на психічне здоров'я. Це особливо важливо для розуміння, як блогери формують свої повідомлення відповідно до очікувань аудиторії і як вони впливають на культурні тенденції.

Отже, цей підхід допомагає дослідити не лише мовні особливості блогів, але й те, як вони відображають та впливають на соціокультурні процеси.

Інтертекстуальний аналіз дискурсу показує як тексти впливають на порядок дискурсу та його типи. Це підхід, який досліджує як тексти взаємодіють один з одним через алюзії, цитати, посилання, тощо. Наприклад, дослідження способів, які використовують сучасні медіа тексти, щоб переробити зміст класичних творів чи фільмів. Або аналіз промов, політичних маніфестів, щоб зрозуміти їхню взаємодію з іншими текстами в політичній розмові [7, с. 193-200].

У своїй роботі ми зосередилися на Інтернет-дискурсі, а саме на блогах як одному із способів мас-медійної комунікації. Ведення веб-сторінки, де користувач постійно записує думки, ділиться досвідом або описує певні теми, є цінним терапевтичним методом для полегшення емоційного стресу та сприяння загальному благополуччю. Під блогом люди розуміють «інтернет-журнал

або інформаційний веб-сайт, який відображає інформацію у зворотному хронологічному порядку, коли останній пост представлений на першому місці» [8, с. 92]. Р. Блад зауважує, що процес висловлення думок та документування повсякденного життя сприяє розвитку впевненості в їхніх поглядах [3, с. 144].

Блог допомагає автору відобразити внутрішні думки, переконання та вдосконалитись, що сприяє переходу від рефлексивного письма до більш вдумливого та споглядального підходу. У нашому дослідженні було вивчено лексичні та граматичні аспекти на основі психологічних блогів. Вони відіграють важливу роль у поширенні інформації, створенні спільнот та дискусій про психічне здоров'я в сучасному світі, а також ілюструють деякі ключові елементи людського бажання: виражати ідентичність, створювати спільноту та структурувати минулий і теперішній досвід [2, с. 63].

Ці аспекти допомагають досягати мети блогів – донести наукову інформацію у доступній та легкій формі. Наприклад, використання неформальної лексики, метафор, запитань може зробити блог більш доступним та привабливим, в той час як правильна синтаксична організація структурувавши текст на розділи та абзаци, може полегшити сприйняття матеріалу. В свою чергу лексичний вибір робить текст більш виразним та емоційним. У роботі ми розглянули зокрема складність використаної мови, а саме лексичних засобів, наприклад, специфічної термінології; використання різних граматичних конструкцій.

Проаналізувавши лексико-граматичний аспект 10 психологічних блогів нами було виділено широке використання термінології у галузі психології та суміжних дисциплін, що пов'язані із підтемою блогу. Наприклад, у підтемі “How to Change Your Behavior & Thoughts” було виявлено такі терміни як “behavior modification”, “A-B-C Model”, “antecedents”, “Cognitive behavior therapy” [15]. У підтемі “The Power of Mindfulness: A Path to Inner Peace and Well-Being” використано наступні приклади психологічної термінології: “mindfulness”, “mental health”, “emotional regulation”, “emotional resilience”, “addiction recovery”, “cognitive decline” [13]. Для пояснення контрастних ідей вказані такі антоніми: “mindfulness – mindlessness”, “self-awareness – unaware-

ness”, “emotional regulation – emotional instability”, “coping – struggling” [13]. У психологічних блогах також широко використовують лексику таких тематичних груп як мотивації – “personal growth”, “self-care”, “empowerment”; порад та рекомендацій – “strategies”, “techniques”, “steps”; підтримки – “compassion”, “acceptance”, “support”, тощо [15]. Для того, щоб полегшити сприйняття наукової термінології читачем та підвищення зацікавленості до тексту у психологічних блогах часто використовують епітети. Наприклад, “emotional stability”, “transformative benefits”, “harmful effect”, “emotional well-being” [13]. Такі лексичні особливості підкреслюють не лише інформативну, але й емоційну складову блогів, роблячи їх доступними та привабливими для різних груп читачів.

Для вираження рекомендацій та порад у дискурсі психологічних блогів використано модальні дієслова “can”, “should”, наприклад, “You should focus on health rather than weight”, “Self-compassion can decrease feelings of guilt”; а також спонукальні речення - “Practice mindful eating”, “Focus on what your body can do” [14]. Окрім цього, у тексті було виявлено використання пасивного стану: “A positive body image is associated with increased self-confidence”, “Negative self-talk has been associated with higher levels of psychological distress” [14]. Граматичні особливості дискурсу психологічних блогів впливають на інформативність речень та їх сприйняття читачем.

Синтаксичні особливості дискурсу психологічних блогів представлені структурними та комунікативними типами речень. То структурних належать прості, складносурядні та складнопідрядні речення, а до комунікативних – розповідні, заперечні, запитальні, наказові, окличні та емпатичні.

У нашій роботі було проаналізовано 10 психологічних блогів. Виявлено 177 простих речень, що становить 42% від загальної кількості. Вони мають вплив на сприйняття інформації читачем, полегшують розуміння психологічних термінів, що подаються у простій та легкодоступній формі, та сприяють залученості уваги та підняття інтересу до великих і довгих психологічних текстів. У блогах було знайдено такі прості речення: “Finding moments of stillness and inner peace can be challenging in our fast-paced, hyperconnected world [13]”; “Thus, my challenges to all of us are these [11]”.

Складносурядні речення зустрічаються у невеликій кількості – 32 рази (8%) наприклад, “But as the saying goes – there are no free lunches [16]”; “Love, care, and empathy are essential components of managing depression, and lifestyle changes can be beneficial as well [12]”. Завдяки складносурядним реченням автор має змогу передавати різноманітні складні ідеї, поєднуючи їх в одному контексті, вибудовуючи складносурядний зв’язок та створюючи динамічний текст.

У психологічних блогах було виявлено 187 (45%) складнопідрядних речень, що розкривають психологічні ідеї детальніше, вказуючи додаткову інформацію для глибшого занурення у тему: “It’s important to note that while a substantial body of research supports mindfulness’s benefits, individual experiences may vary [13]”.

Змішаний тип речень зустрічається рідко – 23 рази (5%): “They were also all healthy, and the team would now like to see a similar study conducted on people who struggle with decision-making, a feature of depression [17]”. Змішаний тип речень дозволяє автору адаптувати висловлювання, використовуючи прості та складні конструкції, що робить текст більш різноманітним та збалансованим різними даними.

Розповідних речень у психологічних блогах використано найбільше – 290 разів (66%): “Mindfulness involves being receptive to everything in your experience as it occurs, including bodily sensations, thoughts, emotions, and external stimuli [13]”. Основною метою їх використання є подання важливої інформації, наведення прикладів, та створення логічного зв’язку у тексті.

Заперечні речення зустрічаються 67 разів (16%), підкреслюючи контрасні ідеї та дії, які читачу не слід робити. Окрім цього, заперечні речення допомагають розвіяти міфи чи стереотипні уявлення та навести точні факти, підкресливши їх значимість: “Depression is not a condition that will simply pass on its own; it requires appropriate treatment [12]”.

Під час аналізу дискурсу психологічних блогів було виявлено 19 запитань (4%): “The pressing question is how can we promote resilience and optimise brain activity and recruitment patterns when social support is lacking or non-existent [16]?” Основною функцією

використання запитань є підсилення емоційної залученості та інтерактивності читача, що він чи вона брали участь в обговоренні теми та проводили аналіз.

Наказові речення зустрічаються у 43 випадках (10%). Вони виконують різноманітні функції: закликають до дії, дають поради чи інструкції, що допомагає підняти мотивацію та чітко слідувати практичним покроковим методам у житті: “Find a quiet space, sit or lie down comfortably, and focus your attention on your breath [13]”.

Окличних речень не було виявлено, натомість були використані емфатичні речення у невеликій кількості – 19 разів (4%). Емфатичні речення підсилюють виразність певних аспектів тексту, виділяючи ключові моменти: “State your positive vision of the future — not just the ubiquitous lists of the fearful things you don’t want but specify what you do want [11]”.

Поєднання різних видів речень дозволяє поєднати різні думки та психологічні стратегії та зробити текст більш читабельним та ефективним у сприйнятті. Це допомагає подати наукову інформацію у доступній формі та порівняти чи пояснити зв’язки з різними аспектами психології.

Отже, існують різні способи подання інформації в психологічних блогах, включаючи використання лексичних і граматичних аспектів, що впливають на потік та ритм тексту, а також розуміння його складних психологічних концепцій. Для вираження основних понять психологічних блогів найбільше використовують епітети та терміни, роблячи найбільший акцент на вказівках до дій та мотиваційних ідеях. У сучасному суспільстві психологічні блоги виступають потужним інструментом впливу на громадську думку, пізнання особистості та суспільства.

Перспективами подальших досліджень сучасного англомовного дискурсу психологічних блогів може стати вивчення його стилістичного аспекту.

Список використаних джерел:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Академія, 2004. С. 137-143.
2. Antonijevic S., Gurak L. J. The psychology of blogging: You, me, and everyone in between. *American Behavioral Scientist*. 2008.

Vol. 52, no. 1. P. 60-68.

3. Blood R. Practical Advice On Creating And Maintaining Your Blog : The Weblog Handbook. Cambridge : Perseus Publishing, 2002. 144 p.
4. Dijk van T. A. News as discourse : book. New Jersey : Hillsdale, 1988. 200 p.
5. Dijk van T. A. Introduction : The Role of Discourse Analysis in Society. Handbook of Discourse Analysis, 1985. Vol. 4. 952 p.
6. Fairclough N. Critical discourse analysis: the critical study of language : book. New York : Longman, 1995. 265 p.
7. Fairclough N. Linguistic and Intertextual Analysis Within Discourse Analysis. *Discourse & Society*. 1992. P. 193–200.
8. Hricko M. Blogs. Encyclopedia of Information Technology Curriculum Integration. New York: Hershey 2008. 92 p.
9. Martin J. R., Rose D. Working with discourse meaning beyond the clause. 2nd ed. London : Continuum, 2007. 293 p.
10. Stubbs M. Discourse Analysis: The Sociolinguistic Analysis of Natural Language. Chicago : University of Chicago Press, 1983. 15 p.
11. Bownds D. The Fear of Diverse Intelligences Like AI. *Deric's MindBlog*. URL: <https://mindblog.dericbownds.net/2024/09/the-fear-of-diverse-intelligences-like.html> (date of access: 25.10.2024).
12. Butler J. Depression Is a Manageable Condition with the Right Support. *Psychreg*. URL: <https://www.psychreg.org/depression-manageable-condition-right-support/> (date of access: 25.10.2024).
13. Hamill R. The Power of Mindfulness: A Path to Inner Peace and Well-Being. *Psychologist Dr. Jennifer Barbera*. URL: <https://findinnercalm.ca/psychology-blog/f/the-power-of-mindfulness-a-path-to-inner-peace-and-well-being> (date of access: 28.09.2024).
14. Hamill R. How can I improve my body image?. *Psychologist Dr. Jennifer Barbera*. URL: <https://findinnercalm.ca/psychology-blog/f/how-can-i-improve-my-body-image> (date of access: 28.09.2024).
15. Hill T. How To Change Your Behaviors & Thoughts. *Psych Central*. URL: <https://psychcentral.com/blog/caregivers/2020/09/how-to-change-your-behaviors-thoughts#1> (date of access: 28.09.2024).

16. Sutton R. Time Alone, Time With Others: The Two Key Ways to Reduce Stress. *Welldoing*. URL: <https://welldoing.org/article/time-alone-time-with-others-the-two-key-ways-to-reduce-stress> (date of access: 25.10.2024).
17. Young E. The benefits of going with your gut | BPS. *BPS*. URL: <https://www.bps.org.uk/research-digest/benefits-going-your-gut> (date of access: 25.10.2024).

References

1. Batsevych F. S. *Osnovy komunikativnoyi linhvistyky : pidruchnyk*. Kyiv : Akademiya, 2004. S. 137-143.
2. Antonijevic S., Gurak L. J. The psychology of blogging: You, me, and everyone in between. *American Behavioral Scientist*. 2008. Vol. 52, no. 1. P. 60-68.
3. Blood R. *Practical Advice On Creating And Maintaining Your Blog : The Weblog Handbook*. Cambridge : Perseus Publishing, 2002. 144 p.
4. Dijk van T. A. *News as discourse : book*. New Jersey : Hillsdale, 1988. 200 p.
5. Dijk van T. A. Introduction : The Role of Discourse Analysis in Society. *Handbook of Discourse Analysis*, 1985. Vol. 4. 952 p.
6. Fairclough N. *Critical discourse analysis: the critical study of language : book*. New York : Longman, 1995. 265 p.
7. Fairclough N. Linguistic and Intertextual Analysis Within Discourse Analysis. *Discourse & Society*. 1992. P. 193–200.
8. Hricko M. Blogs. *Encyclopedia of Information Technology Curriculum Integration*. New York: Hershey 2008. 92 p.
9. Martin J. R., Rose D. *Working with discourse meaning beyond the clause*. 2nd ed. London : Continuum, 2007. 293 p.
10. Stubbs M. *Discourse Analysis: The Sociolinguistic Analysis of Natural Language*. Chicago : *University of Chicago Press*, 1983. 15 p.
11. Bownds D. The Fear of Diverse Intelligences Like AI. *Deric's MindBlog*. URL: <https://mindblog.dericbownds.net/2024/09/the-fear-of-diverse-intelligences-like.html> (date of access: 25.10.2024).
12. Butler J. Depression Is a Manageable Condition with the Right Support. *Psychreg*. URL: <https://www.psychreg.org/depression->

- [manageable-condition-right-support/](#) (date of access: 25.10.2024).
13. Hamill R. The Power of Mindfulness: A Path to Inner Peace and Well-Being. *Psychologist Dr. Jennifer Barbera*. URL: <https://findinnercalm.ca/psychology-blog/f/the-power-of-mindfulness-a-path-to-inner-peace-and-well-being> (date of access: 28.09.2024).
 14. Hamill R. How can I improve my body image?. *Psychologist Dr. Jennifer Barbera*. URL: <https://findinnercalm.ca/psychology-blog/f/how-can-i-improve-my-body-image> (date of access: 28.09.2024).
 15. Hill T. How To Change Your Behaviors & Thoughts. *Psych Central*. URL: <https://psychcentral.com/blog/caregivers/2020/09/how-to-change-your-behaviors-thoughts#1> (date of access: 28.09.2024).
 16. Sutton R. Time Alone, Time With Others: The Two Key Ways to Reduce Stress. *Welldoing*. URL: <https://welldoing.org/article/time-alone-time-with-others-the-two-key-ways-to-reduce-stress> (date of access: 25.10.2024).
 17. Young E. The benefits of going with your gut | BPS. *BPS*. URL: <https://www.bps.org.uk/research-digest/benefits-going-your-gut> (date of access: 25.10.2024).

Науковий керівник – к. ф. н., доц. Бешлей О.В.

ІГРОВІ ЕЛЕМЕНТИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ

***Анотація.** Стаття є дослідженням, спрямованим на вивчення ефективності використання ігрових технологій у навчанні англійської мови для учнів 5-6 класів. Дослідження ставить перед собою мету визначити, як ігрові технології можуть сприяти підвищенню рівня лексичної компетентності учнів відповідного вікового діапазону.*

У роботі розглядаються теоретичні аспекти формування лексичної компетентності у молодших школярів.

Ключові слова: ігрові технології, лексична компетентність, англійська мова, молодша школа, навчання.

***Summary.** This article is a study aimed at examining the effectiveness of using game technologies in teaching English to students in grades 5-6. The study aims to determine how game technologies can contribute to improving the level of lexical competence of students of the corresponding age range.*

The article explores the theoretical and practical aspects of using game technologies to develop the lexical competence of 5-6th grade students in English language lessons. The role of game elements as a tool for competence-based learning and their influence on students' motivation to learn a foreign language are considered. The peculiarities of learning lexical material with the help of games and the methods of their effective implementation in the educational process are analyzed.

A set of exercises and tasks aimed at improving students' lexical competence has been developed and tested in practice. A study was conducted that confirmed the effectiveness of the use of game technologies in increasing motivation and improving the acquisition of lexical material. The results indicate the expediency of integrating game elements into the educational process for the development of

lexical competence in secondary school students.

The work can be useful for English teachers, methodologists and anyone interested in modern approaches to teaching foreign languages at school. The use of game technologies is proposed as an effective means of activating students' learning activities, developing their communicative competence and sustained interest in learning English.

Keywords: *game technologies, lexical competence, English language, primary school, learning.*

Постановка проблеми. Серед головних завдань школи є підвищення навчального та виховного рівня на уроці іноземної мови в процесі навчання. Покращити рівень знань учнів можна шляхом використання ігрових технологій. Як відомо, розвинута суспільність потребує варіативності культури, включаючи і знання мов. Однією з ключових у Європейському Союзі концепції розвитку освіти є компетентнісний підхід до формування змісту навчання на всіх рівнях. Правки у навчальному процесі вимагають залучення до навчального процесу сучасних методів та технологій, що тримають інтерес учасників освітнього процесу та активізують їх пізнавальні здібності.

Огляд останніх досліджень та публікацій. Відомі педагоги Блонський П.П., Анікеєва Н.П., Яновська М.Г, Макаренко А.С., Русова С.Ф. акцентували увагу на важливості ігрових форм у навчальному процесі. Вагомий внесок у методику викладання іноземної мови внесли видатні педагоги, такі як К. Ушинський, Ш. Амонашвілі, А. Макаренко, В. Сухомлинський, Д. Ельконін. Дослідження на уроках іноземної мови щодо використання ігор виконували вчені: Н. Бібік, С. Ніколаєва, О. Близнюк, Т. Шкваріна Т. Гавінська, Л. Врублевська, Т. Олійник, Л. Панова, О. Федрикова та інші.

Завдання та матеріал дослідження.

Завданнями дослідження:

- аналізувати положення ігрових технологій у методичній літературі;
- охарактеризувати основні види ігрових технологій та вивчити їх класифікацію;
- виділити властивості, мету та завдання використання ігрових технологій на уроках англійської мови в школі;

- виділити педагогічні передумови застосування ігор на уроках іноземної мови учнів 5-6 класів;

Для розв'язання визначених завдань була розроблена методика дослідження, реалізація якої передбачала використання комплексу методів: бібліографічний метод, експериментальне психологічне дослідження за допомогою проєктивних методик та вербальних тестів, метод критичного аналізу та узагальнення, а також методи кількісного та якісного аналізу даних.

Виклад основного матеріалу. Гра – це ключовий елемент успішного навчання, який допомагає подолати індиферентність та байдужість учнів. У сучасному освітньому контексті, де діти мають доступ до різноманітної інформації та розважальних технологій, викликати їх інтерес до навчання стає важливим завданням для будь-якого вчителя.

О. Башкір та А. Ільченко відзначили ключову роль гри у психічному та розумовому розвитку дитини. Вони акцентували увагу на тому, що гра створює зону найближчого розвитку, де учень почуває себе здатним до більш високого рівня вивчення, ніж це може бути у його звичайному стані. Така атмосфера підтримує активність учнів і сприяє їхньому поглибленню в матеріалі.

Саме тому використання ігрових елементів на уроках може бути ефективним засобом протидії байдужості та пасивності. Наприклад, замість звичного завдання «вийдіть до дошки й напишіть», вчитель може застосувати більш захопливий підхід, запропонувавши дітям торкнутися класної дошки, якщо вони знають відповідь. Це не лише залучить увагу учнів, а й активізує їхню участь у процесі навчання [2, с. 43].

Загалом, ігрові елементи на уроках англійської мови не лише зроблять процес навчання цікавішим та ефективнішим, але й сприяють розвитку різних аспектів особистості учнів. Вони стимулюють мотивацію до навчання, виховують культуру та повагу до мови інших держав, сприяють формуванню творчих навичок та критичного мислення. Такий інтегрований підхід до навчання забезпечує успішний та цікавий процес засвоєння мови учнями.

Навчання англійської мови у контексті Нової української школи вимагає застосування особистісно орієнтованого підходу, який активно використовує інтерактивні вправи, імітаційні ігри, проблем-

не навчання та інші методи, щоб забезпечити ефективне засвоєння мови та розвиток інтелектуальних здібностей учнів.

Початковий етап освоєння англійської мови для дітей нерідко починається з ігрових форм, оскільки гра стимулює активну участь учнів і розвиває їхню наступність у навчанні. Гра є ефективним інструментом для залучення дітей до навчання, оскільки вона викликає інтерес та мотивацію.

Важливо розрізняти поняття «дидактичні ігри» та «гра» в загальному. Дидактичні ігри спрямовані на досягнення певних навчальних цілей, таких як формування мовленнєвих навичок, покращення мотивації до вивчення мови та заучування нових лексичних одиниць. Вони створюють можливість для практичного застосування мовних навичок у вигляді ігрових вправ та завдань, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу [1, с. 43].

Отже, ігрові форми навчання англійської мови не лише допомагають уникнути зазначених проблем у спілкуванні, але й стимулюють розвиток комунікативних навичок та зацікавленість учнів у процесі навчання. Вони відкривають можливості для активної взаємодії та поглибленого засвоєння мови, що є ключовими елементами успішного вивчення іноземної мови в сучасному світі.

Гра, як вид діяльності, є невід'ємною складовою процесу навчання англійської мови в контексті Нової української школи. С. Горячий, Л. Гапоненко визначають різноманітні функції гри, які відображають її значення в навчальному процесі.

Розвивальна функція гри стимулює інтерес до навчання та активізує учнів, спонукаючи їх до активних дій. Це особливо важливо у вивченні іноземної мови, де мотивація та зацікавленість грають вирішальну роль у успішному засвоєнні матеріалу.

Комунікативна функція гри сприяє формуванню вмій спілкування учнів. Використання ігрових ситуацій дозволяє здійснювати практичне застосування мовних навичок та розвивати навички ефективної комунікації.

Самореалізаційна функція гри сприяє вдосконаленню практичної діяльності учнів. Шляхом виконання різноманітних завдань та вправ у грі, вони розвивають свої здібності та навички.

Ігротерапевтична функція гри допомагає уникнути ускладнень під час соціалізації, сприяючи формуванню позитивного ставлен-

ня до навчання та сприйняття навколишнього середовища.

Діагностична та коригуюча функції гри виявляють відхилення у поведінці учнів та допомагають вносити позитивні зміни до структур соціальних показників, сприяючи їхньому адаптивному розвитку.

Дидактичні ігри в контексті вивчення англійської мови в Новій українській школі спрямовані на формування загальнонавчальної компетентності, враховуючи поступовий перехід від розважальних до навчальних ігор. Вони є не лише засобом навчання, але й інструментом для формування та удосконалення знань, умінь та навичок у процесі вивчення іноземних мов.

Роль ігрових методів у формуванні лексичних знань учнів середньої школи важлива та актуальна. Ці методи створюють сприятливе середовище, де навчання перетворюється на захоплюючу пригоду, що дозволяє учням не лише засвоювати нові лексичні одиниці, але й використовувати їх у практичних ситуаціях.

Однією з головних переваг ігрових методів є їхня здатність створювати контекст, в якому нова лексика набуває значення та використовується у різних контекстах. Учні, взаємодіючи з новими словами в ігровій формі, формують міцні асоціації між ними та їхніми значеннями, що сприяє глибшому розумінню та тривалішому запам'ятовуванню [3, с. 54].

Важливо відзначити, що ігри впливають як на розвиток рецептивного, так і продуктивного лексичного запасу. Учні зустрічаються з новою лексикою під час вправ з аудіювання та читання, активно використовують її у власному мовленні, що сприяє повному освоєнню мовленнєвого матеріалу.

Додатково, ігри допомагають підвищити мотивацію до вивчення мови, оскільки вони роблять процес навчання цікавим та захопливим. Учні отримують можливість не лише вивчати мову, але й використовувати її в різних ситуаціях, що сприяє практичному майстерності та розвитку комунікативних навичок. Такий підхід до навчання англійської мови відкриває двері до невичерпних можливостей для учнів у подальшій освіті та професійному житті, роблячи процес вивчення мови не просто обов'язковим завданням, а цікавою та захоплюючою подорожжю до нових знань та можливостей [4, с. 87].

Вивчення англійської може здатися абсолютно нудним і апатичним заняттям, якщо процес одноманітний, пов'язаний з одним видом діяльності та відсутністю будь-якої мотивації, але все одно вивчати його захоплює. Обов'язок вчителя полягає в тому, щоб підвищити значимість навчального процесу, щоб учень бажав вивчати англійську мову, прагнув її розуміти і був готовий розмовляти нею [5, с. 61].

Одним із головних мотиваційних факторів для навчання є гра. Зрештою, у складних ситуаціях, які передбачають обговорення та дебати, ігри є особливо важливими та ефективними способами навчання через сприйняття речей. Під час гри учень подолав свою скутість і запанікував. Використання різноманітних ігор під час уроку англійської мови сприяє її засвоєнню у веселій формі, розвитку пам'яті, уваги, кмітливості та підтримці інтересу до англійської мови, які є важливими аспектами мови.

Сучасний американський дослідник Кафін Харві поділяв ігри на: - ігри з рухом і взаємодією (відображають надлишок енергії та емоційний тонус дітей); – ігри з предметами (починаючи з маніпуляцій, потім практика і навчання до завершення всього процесу); - мовні ігри (створені дітьми віршики, позбавлені певного смислового змісту, пісеньки, лічилки, вислови тощо); – рекреаційні заходи соціального змісту («драматичні» або «тематичні»). Діти самоорганізуються, розвивають власні ідеї та беруть участь у діяльності. Як правило, у цих іграх є персонажі двох різновидів: типові (мама, лікар тощо), ті, що еволюціонують, а також ті, що змінюють свою поведінку; ігри, які відбуваються за правилами, встановленими дорослими [2, с. 58]. Сучасні вчителі зазвичай використовують такі категорії ігор (за описом Н.В. Кудикіної):

1. Творчі ігри. До них відносяться режисерські, сюжетно-рольові (побутові, соціальні, літературні), а також будівельно-будівельні ігри, засновані на літературній тематиці (драматизація, інсценізація). 2. Ігри згідно регламенту. До цього класу належать рухливі (малої, середньої, високої рухливості: розповідь, ігри з предметами та переважанням основного рухового характеру: біг, стрибки та інші вправи; розважальні ігри) та навчальні (розмовні, з іграшками, надруковані на дошка) [2, с. 59].

Незалежно від назви, класифікації чи типу гри, вчителі в школі

використовують різні технологічні ігри відповідно до віку та розумової зрілості учнів. Важливо відзначити, що гра – це процедура, яку можна використовувати на будь-якому етапі уроку. Педагоги вважають, що місце проведення вистави на уроці залежить від багатьох факторів, серед яких: підготовка учнів, конкретні цілі та умови уроку. Наприклад, якщо гра використовується як форма навчання при початковому ущільненні матеріалу, то їй можна присвятити 15-20 хвилин уроку. Надалі ця ж гра може проводитися протягом 3-5 хвилин і служити формою повторного ознайомлення з уже вивченим матеріалом, а також релаксацією на уроці [13, с. 41]. Використовуючи ігрові технології навчання, першочерговим завданням учителя є впорядкування думок учнів, що сприятиме розвитку їхніх здібностей.

Для того, щоб гра була успішною та мала бажаний ефект, нею необхідно керувати, забезпечуючи дотримання наступних вимог:

1. Готовність учнів до участі в грі (всі учні повинні засвоїти правила гри, усвідомити її мету, кінцевий результат, послідовність дій, мати необхідні знання для участі в грі).

2. Забезпечення кожного учня необхідними навчально-методичними матеріалами.

3. Ефективний опис цілей гри. Опис гри зрозумілий, детальний

4. Складна гра має складатися з кількох етапів, спочатку учні повинні засвоїти окремі дії, потім можна представити всю гру та її різні варіанти

5. Дії учнів необхідно контролювати, змінювати та оцінювати якомога швидше.

6. Дитину необхідно навчити, що приниження її гідності неприпустимо.

7. Рекомендується, щоб учні сиділи за партами, які непомітно більші, ніж менші. У цьому випадку ігри між друзями за столом більш ефективні і є завжди маніпулює сильніший. Сидіння повинні бути розташовані так, щоб середній рівень знань і розумового розвитку Учнів був приблизно однаковим, це дасть змогу кожному ряду сидінь мати шанси на перемогу.

Як наслідок, гра вважається одним із найбільш особливих засобів навчання, які вчитель використовує щодня в класі початкової школи. Також важливо пам'ятати, що гра приносить користь вчи-

телю, допомагаючи йому навчати дітей, і заохочує учнів швидко засвоювати матеріал. Учитель, який використовує ігри на уроках англійської мови, повинен відповідати перерахованим вище вимогам. І зробіть гру цікавою та захоплюючою, залучивши до неї всіх дітей. Щоб метод був ефективним і призвів до позитивного результату, вчитель повинен знати всі етапи формування гри. Вчитель повинен диференціювати ігри за рівнем складності і лише потім брати участь у демонстрації та проводити їх перед дітьми. Вчителі повинні спостерігати за діями учнів, а не просто чекати результатів, оскільки часто в цій діяльності діти засвоюють інформацію, яку вони вже досить добре знають.

Висновки. Використання ігрових технологій у формуванні лексичної компетентності на уроках англійської мови в учнів 5-6 класів є ефективним та доцільним підходом до сучасного освітнього процесу. Ігрові методи навчання сприяють підвищенню мотивації школярів, роблять засвоєння лексичного матеріалу більш цікавим та доступним. Завдяки інтеграції ігор у навчальний процес, учні активніше залучаються до вивчення мови, проявляють більшу ініціативу та творчість.

Ігрові технології дозволяють враховувати вікові та психологічні особливості учнів середньої школи, стимулюють їхню пізнавальну активність та розвивають комунікативні навички. Через ігрові ситуації діти легше запам'ятовують нові слова та вирази, вчаться застосовувати їх у контексті, що сприяє глибшому розумінню та використанню лексики в реальних комунікативних ситуаціях.

Дослідження підтверджують, що систематичне використання ігрових технологій позитивно впливає на рівень лексичної компетентності учнів. Вони демонструють вищі результати у запам'ятовуванні та відтворенні лексичного матеріалу, стають більш впевненими у використанні англійської мови. Ігрові методи сприяють розвитку соціальних навичок, вміння працювати в команді та вирішувати проблеми.

Список використаної літератури

1. Биков В. Проблеми та перспективи інформатизації системи освіти в Україні. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 2 : Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання.

2012. № 13. С. 3–18.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2004. 352 с.
 3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2012. 328 с.
 4. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. К.: Вид-во “Ленвіт”, 2010. № 2. С. 11–17.
 5. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. К.: Ленвіт, 2008. 285 с.

References

1. Bykov V. M. Problems and prospects of informatization of the education system in Ukraine. Scientific Journal of the Drahomanov National Pedagogical University. Series 2: Computer-oriented learning systems. 2012. № 13. С. 3-18.
2. Dychkivska I. M. Innovative pedagogical technologies: a textbook. K.: Akademydav, 2004. 352 с.
3. Methods of teaching foreign languages in secondary schools: Textbook. 2nd edition, revised and updated. The team of authors under the direction of S.Y. Nikolaieva. K.: Lenvit, 2012. 328 с.
4. Nikolaeva S. Y. The goals of teaching foreign languages in the aspect of competence approach. Kyiv: Lenvit Publishing House, 2010. № 2. С. 11-17.
5. Nikolaeva S. Y. Fundamentals of modern methods of teaching foreign languages (diagrams and tables): Study guide. K.: Lenvit, 2008. 285 с.

Надія Космірак
(Чернівці)

Науковий керівник – к. ф. н., доц. Сапожник І.В.

TRANSLATION TRANSFORMATIONS IN THE SUBTITLES OF «LOVE, ROSIE»

***Анотація.** Аудіовізуальний переклад є важливою складовою сучасної перекладацької практики, оскільки він забезпечує доступ до іноземного культурного продукту для широкої аудиторії. Розуміння іноземних фільмів значною мірою залежить від якості перекладу субтитрів. Саме тому, наша магістерська робота присвячена дослідженню аудіовізуального перекладу, а саме субтитрів як одного із його різновидів. Метою роботи є визначення перекладацьких трансформацій, які були застосовані при перекладі субтитрів. Об'єктом дослідження слугують субтитри художнього фільму «Love, Rosie», а предметом – граматично-синтаксичні та лексико-стилістичні трансформації, які були застосовані при перекладі художнього фільму. У дослідженні здійснено комплексний аналіз українських субтитрів та наведено приклади лінгвістичних змін у субтитруванні. Для реалізації поставленої мети поставлені такі завдання: 1) проаналізувати наукову літературу пов'язану з проблемами перекладацьких трансформацій; 2) описати процес аналізу та порівняння оригіналу субтитрів з українським перекладом; 3) інтерпретувати результати дослідження.*

***Ключові слова:** аудіовізуальний переклад, субтитри, перекладацькі трансформації, модуляція, транспозиція.*

Summary.** Audiovisual translation is an important component of modern translation practice, as it provides access to foreign cultural products for a wide audience. Understanding foreign films largely depends on the quality of subtitle translation. That is why our master's thesis is devoted to the study of audiovisual translation, specifically subtitling as one of its forms. **The aim of this work** is to identify the translation transformations used in subtitling. **The object of the study

*is the subtitles of the feature film «Love, Rosie,» while **the subject** is the grammatical, syntactic, lexical, and stylistic transformations used in the film's translation. The study provides a comprehensive analysis of the Ukrainian subtitles and gives examples of linguistic changes in the subtitling. To achieve the main goal of our research, the following tasks were set: 1) to analyze the scientific literature related to the problems of translation transformation; 2) to describe the process of analyzing and comparing the original subtitles with the Ukrainian translation; 3) to interpret the results of the study.*

Key words: audiovisual translation, subtitling, translation transformations, modulation, transposition.

Вступ. У глобалізованому світі 21-го століття фільми посідають значне місце, часто слугуючи основним засобом розваги, відпочинку та культурного обміну. Неабиякої популярності набирають саме англomовні фільми, створені в різноманітних жанрах і стилях, які охоплюють міжнародну аудиторію далеко за межами англomовних країн. Для того, щоб допомогти аудиторії легко зрозуміти іноземні фільми та чітко оцінити іноземні культурні елементи, науковці інтенсивно досліджують аудіовізуальний переклад.

Аудіовізуальний переклад – це термін, який використовується для позначення передачі з однієї мови на іншу вербальних компонентів, що містяться в аудіовізуальних творах і продуктах. Також, аудіовізуальний переклад вивчається з різних точок зору та різноманітними дослідниками зокрема, Д. Кьяро, Л. Гонсалес, Х. Сінтас та А. Ремель. Згідно з Д. Кьяро, аудіовізуальний переклад - це діяльність зі зміни усної форми мови з однієї мови на іншу в текст, який називається субтитрами [7, с. 5]. Л. Гонсалес визначає “аудіовізуальний переклад” як переклад медіа-форматів, які мають аудіальний та візуальний компоненти [2, с. 7]. За визначенням Д. Сінтаса «аудіовізуальний переклад – це переклад продуктів, в яких вербальний вимір доповнюється елементами інших медіа [7, С. 1-5]. Дослідники виділяють три основних види аудіовізуального перекладу а саме: дубляж, озвучення та субтитри. У нашій роботі ми детальніше досліджуємо субтитри.

Субтитри – це форма аудіовізуального перекладу, яка дозволяє аудиторії розуміти та насолоджуватися медіа-контентом мовами,

якими вони не володіють. Вони є текстовим представленням розмовного діалогу та інших відповідних аудіоелементів у фільмах, телешоу, відеоіграх та іншому мультимедійному контенті [3, с. 2]. Субтитри можна створювати для різних цілей, зокрема для перекладу іншомовного контенту, допомоги людям з вадами слуху та покращення вивчення мови. Як зазначає Антоніні, субтитри відображаються у вигляді тексту внизу екрана, синхронізованого зі звуком, що полегшує глядачам стеження за сюжетом [6, С. 1-14]. Також субтитрування можна визначити як «передачу іншою мовою вербальних повідомлень у кінематографічних засобах масової інформації у вигляді одного або кількох рядків письмового тексту, представлених на екрані синхронно з оригінальним письмовим повідомленням» [6, С. 1-14]. На думку Г. Кузенко, субтитри являють собою перекладений текст, що з'являється на екрані синхронно з діалогами персонажів [3, с. 4]. Т. Лук'янова визначає субтитри як текстовий супровід відео на мові джерела, який дублює або доповнює звукову доріжку [9, с. 539]. Загалом, серед глядачів субтитрування користується більшою популярністю, ніж інші види аудіовізуального перекладу такі, як: дубляж чи озвучення. І це не дивно, адже субтитри мають ряд переваг. Особливість субтитрів полягає у відтворенні усної мови, зі збереженням її типових розмовних чи діалектних елементів. Субтитрування дозволяє повністю зберегти авторську задумку, глядач може чути справжні голоси персонажів, їхні інтонації. Той факт, що мова оригіналу жодним чином не спотворюється, безперечно, є найбільш значущою перевагою субтитрів. Наступним популярним аргументом на користь субтитрування є те, що субтитри є універсальним і корисним засобом вивчення другої мови, особливо лексики та побудови іншомовних речень. Крім того, у субтитрах часто використовуються описи та прикметники, щоб передати те, як щось сказано. Вони також надають пояснення фонових звуків та ефектів, щоб допомогти вам відчувати атмосферу шоу чи фільму. Однак для того, щоб передати всю повноту та точність тексту, який буде легко сприйматися глядачами, досвідченні перекладачі використовують різноманітні перекладацькі трансформації.

Перекладацькі трансформації – це процеси та зміни, які

відбуваються під час перекладу тексту з однієї мови на іншу. Ці трансформації можуть включати різноманітні аспекти, такі як зміна лексичного складу та синтаксична перебудова. Українські дослідники як Т. Кияк, А. Науменко та О. Огуй розглядають перекладацькі трансформації як способи та прийоми перекладу, які допомагають зберегти особливості авторського стилю при адекватному відтворенні змісту вихідного тексту [8, с. 6]. Згідно з В.В. Коптілова «перекладацькі трансформації – це численні та якісно різноманітні перетворення, які здійснюються задля досягнення перекладацької еквівалентності («адекватності») перекладу всупереч розбіжностям у формальних та семантичних системах двох мов» [4, с.]. Л. Науменко та А. Гордєєва поділяють усі трансформації на три основні групи: лексичні, синтаксичні, граматичні та стилістичні [10].

В.В. Коптілова виділяє 5 типів елементарних граматичних трансформацій [4, с. 3]:

- дослівний переклад
- заміни
- додавання
- опущення
- транспозиція

У своїй роботі Карабан В. І. розподіляє лексичні трансформації на [9, с. 528]:

- конкретизацію значення слова
- генералізацію значення слова
- додавання слова
- вилучення слова
- заміну слова однієї частини мови на слово іншої частини мови
- перестановку слова

Ж.П. Віне та Ж. Дарбельнет були піонерами перекладознавства і також виділяють такі лексичні трансформації як [1, с. 3]:

- Модуляція
- Еквівалентність
- Адаптація
- Скорочення
- Компенсація

- Конкретизація
- Генералізація
- Антонімічний переклад
- Синонімічний переклад

У нашій науковій роботі ми дотримуємось двох класифікацій перекладацьких трансформацій, а саме: В. В. Коптілової – граматично-синтаксичні трансформації та Ж.П. Віне та Ж. Дарбельнет – лексико-стилістичні трансформації.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань ми послуговувалися методами аналізу, синтезу, порівняння та узагальнення.

Результати та обговорення. Оскільки у наш час перегляд фільмів є ефективним способом посилення культурної комунікації та обміну, у нашому дослідженні ми здійснили аналіз перекладу субтитрів, щоб визначити їх точність перекладу та трансформації, які застосовувались при перекладі. Для того, щоб перевірити ефективність перекладу субтитрів нами був здійснений аналіз, який передбачав розв'язання наступних завдань: 1) збір даних, які включають оригінальні англійські субтитри та відповідні українські субтитри; 2) аналіз класифікацій лексичних та граматичних трансформацій; 3) здійснення лінгвістичного аналізу перекладацьких трансформацій; 4) визначення особливості відтворення аудіовізуального перекладу в досліджуваному фільмі.

У ході дослідження нами були виявлено застосування лексико-стилістичних трансформацій таких, як: еквівалентність, адаптація, конкретизація, модуляція, генералізація, компенсація, антонімічний переклад та синонімічний переклад. У більшості випадків під час перекладу субтитрів перекладач застосував еквівалентний переклад.

Еквівалентність – це співвідношення між первинним і вторинним текстами [1].

Приклади еквівалентного перекладу:

<i>"Tell them how we first met" [2]</i>	"Розкажи їм, як ми вперше зустрілися" [2]
<i>"Your face is annoying me" [15]</i>	"Твоє обличчя мене дратує" [15]
<i>"Greg invited me to the school dance" [7]</i>	"Грег запросив мене на шкільний танець" [7]
<i>"You thought I was jealous of you?" [42]</i>	"Ти думав, я тобі заздрю?" [42]

Адаптація – це вид перекладацької трансформації, який передбачає зміну змісту, щоб зробити його більш придатним або релевантним для цільової аудиторії.

Приклади:

<i>"I get it, I bailed on you" [78]</i>	"Я зрозумів, я кинув тебе" [78]
<i>"This place is a dead end" [89]</i>	"Це місто – діра" [89]
<i>"Never assume trouble isn't around the next corner" [94]</i>	"Завжди пам'ятайте, що небезпека чатує на кожному кроці" [94]
<i>"Bugger off!" [76]</i>	"Зникни!" [76]

Переклад за допомогою конкретизації

Конкретизація – це використання конкретного терміна для перекладу загального терміна мовою перекладу [1, с. 3].

Приклади:

<i>"Do you want me to crawl on my hands and knees?" [57]</i>	"Хочеш, щоб я встав на коліна?" [57]
<i>"Hands off my woman" [59]</i>	"Руки геть від моєї дружини!" [59]
<i>"I behaved so badly!" [67]</i>	"я поводитись, як дурепа!" [67]

Переклад за допомогою модуляції

Модуляція передбачає заміну слова або словосполучення мови оригіналу одиницею мови перекладу, значення якої логічно виводиться із значення вихідної одиниці [1, с. 4].

Приклади:

<i>"I need to concentrate so I can pass my exams and get a life" [16]</i>	<i>"Мені треба сконцентруватися, щоб скласти іспити і жити нормальним життям" [16]</i>
<i>"Come on. You'd have no one to go with" [22]</i>	<i>"Та ну. Тобі ж ні з ким піти" [22]</i>
<i>"What, so actually this is quite convenient for you" [48]</i>	<i>"Якраз те, що підходить тобі" [48]</i>
<i>"It was totally my fault, the whole thing" [9]</i>	<i>"Це я у всьому винен. Пробач" [9]</i>
<i>"All this fibbing is gonna catch up" [52]</i>	<i>"Вся це брехня тобі коли-небудь відгукнеться" [52]</i>

Переклад за допомогою компенсації

Компенсація як перекладацький прийом означає обраний перекладачем спосіб, за якого в мові перекладу підбирається слово, яке може не збігатися зі словом вихідної мови, але є близьким за змістом [1, с. 5].

Приклади:

<i>"Sally and I just needed to air some stuff!" [71]</i>	<i>"Нам з Саллі просто треба залагодити децю!" [71]</i>
<i>"Let's get you hitched" [73]</i>	<i>"Віддам тебе заміж" [73]</i>
<i>"The bridal suite, for this weekend!" [74]</i>	<i>"Номер для молодят, на ці вихідні!" [74]</i>
<i>"She has been giving me the eye" [93]</i>	<i>"Вона пускає мені бісики" [93]</i>

Переклад за допомогою генералізації

Генералізація – це використання більш загальних або універсальних термінів або концепцій для передачі сенсу оригінального тексту [10].

Приклади:

<i>“There’s been an accident” [91]</i>	<i>“Тут дещо сталося” [91]</i>
<i>“I can swing by on Sunday and pick you up” [98]</i>	<i>“А на вихідних я заїду і заберу вас” [98]</i>
<i>“I’ve been sent to play fairy godmother” [84]</i>	<i>“Мене прислали, щоб зіграти чарівника” [84]</i>

Антонімічний переклад

Антонімічний переклад – це складна трансформація, при якій стверджувальна за змістом або структурою одиниця передається як заперечна за змістом або структурою [4, с. 5]. Ця трансформація була використана тільки 2 рази.

Приклади:

“Mom, are you all right?” [101] *“Мамо, ти плачеш?” [101]*

Узагальнено отримані результати у рисунку нижче.

Рис. 1 – Співвідношення лексико-стилістичних перекладацьких трансформацій з художнього фільму «З Любов’ю, Розі»

Наступним кроком було здійснення аналізу граматично-синтаксичних трансформацій за класифікацією В.В. Коптілової.

Дослівний переклад зберігає порядок слів в українській мові та слова перекладаються поза контекстом відповідно до їхнього найпоширенішого значення.

Ось декілька прикладів дослівного перекладу:

<i>"Tell them how we first met" [2]</i>	<i>"Розкажи їм, як ми вперше зустрілися" [2]</i>
<i>"Take a deep breath" [1]</i>	<i>"Зроби глибокий вдих" [1]</i>
<i>"I had a dream last night" [3]</i>	<i>"Мені снився сон минулої ночі" [3]</i>

Наступна стратегія перекладу з опущенням або вилученням визначається як опускання слів у реченні.

Приклади:

<i>"It's called a rollock by the way" [4]</i>	<i>"Це називається «ролок»" [4]</i>
<i>"This place is a dead end" [89]</i>	<i>"Це місто – діра" [89]</i>

Додавання – це вид граматичної трансформації, який використовується у випадках формальної невіризності граматичних або семантичних компонентів у мові оригіналу [1, с. 4].

Приклади:

<i>"Mom picked us up" [24]</i>	<i>"Моя мама нас забрала" [24]</i>
<i>"Love, Rosie" [0]</i>	<i>"З любов'ю Розі" [0]</i>
<i>"It was totally my fault, the whole thing" [9]</i>	<i>"Це я у всьому винен. Пробач" [9]</i>

Транспозиція – це зміна позиції або порядку мовних елементів у мові перекладу порівняно з мовою оригіналу.

Приклади:

<i>"And you're in denial!" [43]</i>	<i>"І ти заперечуєш це!" [43]</i>
<i>"You know a rowing boat?" [8]</i>	<i>"Ти знаєш човен для веслування?" [8]</i>
<i>"Give me a hand?" [19]</i>	<i>"Даси руку?" [19]</i>
<i>"Well, give me some tips then, if you are so clever" [21]</i>	<i>"Ну, якщо ти така розумна, дай мені парочку порад" [21]</i>

Заміна – це уживання однієї мовної одиниці замість іншої.

Приклади

<i>“You’re evil, Rosie Dunne” [36]</i>	<i>“Ти чортеня, Роузі Данн” [36]</i>
<i>“I’d love nothing more” [97]</i>	<i>“Я мріяла про це” [97]</i>
<i>“There’s loads of people out there that want a kid that can’t have one” [96]</i>	<i>“Є багато людей, які хочуть завести дітей, але не можуть” [96]</i>
<i>“No danger of that!” [88]</i>	<i>“Не турбуйся!” [88]</i>

Отримані результати зазначені у рисунку нижче.

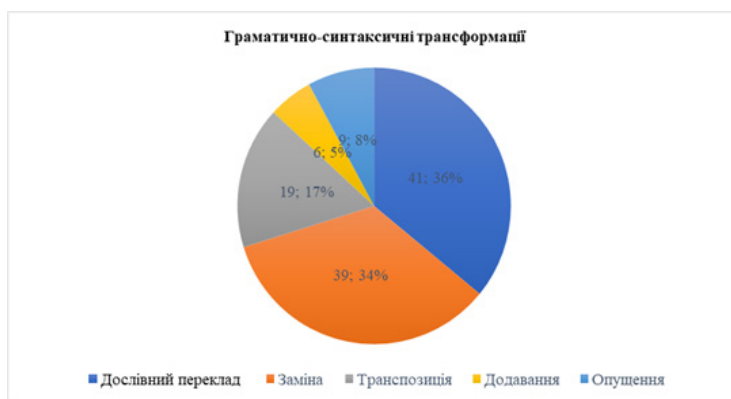

Рис. 2 – Співвідношення граматично-синтаксичних перекладацьких трансформацій з художнього фільму «З Любов’ю, Розі»

Висновки. Отже, під час аналіз перекладу субтитрів художнього фільму «Love, Rosie» було виявлено широке використання лексико-стилістичних перекладацьких трансформацій, таких як: еквівалентність (49%), адаптація (8%), конкретизація (5%), модуляція (21%), генералізація (5%), компенсація (8%), антонімічний переклад (2%) та синонімічний переклад (1%). Також було досліджено використання граматично-синтаксичних трансформацій, а саме: дослівний переклад (36%), додавання (5%), заміна (34%), транспозиція (17%) та опущення (8%).

Це дослідження підкреслює важливість ретельного аналізу контексту та мовних особливостей при виконанні перекладу субтитрів у фільмах, оскільки вірний переклад не лише забезпечує

збереження смислу оригіналу, а й дозволяє глядачам отримати повне та насичене сприйняття фільму незалежно від мови, на яку він перекладений.

Список використаної літератури

1. Віне Ж. П., Дарбельне Ж. Поняття перекладацьких трансформацій та проблема їх класифікації. Вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія. 2015. Вип. 19. С. 3-5.
2. Гудек Д. Енциклопедія перекладознавства / пер. з англ. О. Кальниченко та ін. Вінниця : Нова книга, 2020. 560 с.
3. Кузенко Г. М., Лук'янова Т. Г. Субтитрування в перекладі як інструмент формування професійної ідентичності перекладачів в умовах глобалізації. Вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія. 2019. Вип. 38. С. 1-6.
4. Коптілова В. В. Перекладацькі трансформації та їх різноманіття у перекладних виданнях художньої літератури. *Інтернет конференція: 2023 рік* : матеріал Всеукр. наук.-практ. конф., 28 лют.–1 бер. 2023 р. Київ : ЖНАЕУ, 2023. С. 1–5.
5. *An Analysis of Subtitle Translation of Hello, Mr. Billionaire from the Perspective of Skopos Theory*: веб-сайт. URL: <http://surl.li/wsfbvh> (Last accessed: 19.08.2024).
6. Antonini R. *The Routledge Companion to Translation Studies* / ed. J. Munday. London, 2014. Pp. 1-14.
7. Chiaro D. Audiovisual Translation. *The Encyclopedia of Applied Linguistics. University of Bologna. 2020. Pp. 1-13.*
8. Komisarova I. V., Dmytruk L. A., Ostapenko S. A. Grammatical transformations application in the translation of “Matilda” by Roald Dahl into Ukrainian. *The journal of the International Humanitarian University. Series: Philology. 2022. № 56. Pp. 1-5.*
9. *Peculiarities of Translating English Audiovisual Text: A Didactic Aspect / Derik I. et al. 2024. Vol. 16, № 2. Pp. 527-549.*
10. What Are The Main Translation Methods And Techniques? : веб-сайт. URL: <http://surl.li/nhzeg> (дата звернення 20.12.2023).

References

1. *An Analysis of Subtitle Translation of Hello, Mr. Billionaire from the*

- Perspective of Skopos Theory*: веб-сайт. URL: <http://surl.li/wsfbyh> (Last accessed: 19.08.2024).
2. Antonini R. *The Routledge Companion to Translation Studies* / ed. J. Munday. London, 2014. Pp. 1-14.
 3. Chiaro D. Audiovisual Translation. *The Encyclopedia of Applied Linguistics. University of Bologna. 2020. Pp. 1-13.*
 4. Gudek D. *Encyclopedia of Translation Studies* / translated from English by O. Kalnychenko and others. Vinnytsia: New Book, 2020. 560 p.
 5. Komisarova I. V., Dmytruk L. A., Ostapenko S. A. Grammatical transformations application in the translation of “Matilda” by Roald Dahl into Ukrainian. *The journal of the International Humanitarian University. Series: Philology. 2022. № 56. Pp. 1-5.*
 6. Koptilova V. V. Translation transformations and their diversity in translated editions of fiction. Internet conference: 2023 : material of the All-Ukrainian scientific and practical conference, 28 February-1 March. 2023 Kyiv, 2023. Pp. 1-5.
 7. Kuzenko G.M., Lukianova T.G. Subtitling in translation as a tool for the formation of professional identity of translators in the context of globalisation. *The journal of the International Humanitarian University. Series: Philology. 219. № 38. Pp. 1-6.*
 8. *Peculiarities of Translating English Audiovisual Text: A Didactic Aspect* / Derik I. et al. 2024. Vol. 16, № 2. Pp. 527-549.
 9. Vinay J. P., Darbelnet J. The concept of translation transformations and the problem of their classification. *The journal of the International Humanitarian University. Series: Philology. 215. № 19. Pp. 3-5.*
 10. What Are The Main Translation Methods And Techniques? : веб-сайт. URL: <http://surl.li/nhzeg> (дата звернення 20.12.2023).

Науковий керівник – д.філол.наук, проф. Колесник О.С..

**ТЕКСТОВО-КАТЕГОРІАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ
АВТОБІОГРАФІЇ
(на матеріалі роману-біографії Т. Фелтона «По той бік
чарівної палички»)**

***Анотація.** Стаття аналізує засоби реалізації текстових категорій у автобіографії Тома Фелтона «По той бік чарівної палички». Когезія та когерентність на предмет забезпечення текстової зв'язності та цілісності наративу. Розглядаються механізми, відповідальні за створення зв'язної структури, включаючи референцію, субституцію, еліпсис та інші механізми. Наголошується участь зазначених механізмів у варіативній інтерпретації тексту та окресленні динаміки вербалізованих характеристик мовної особистості (автора / персонажа).*

***Ключові слова:** когезія, когерентність, текст, категорія, автобіографія*

***Abstract.** This article is devoted to an analysis of Tom Felton's autobiography «Beyond the Wand», focusing on the key categories of cohesion and coherence, which ensure textual connectivity and the integrity of the narrative. Linguistic mechanisms employed by the author to create a cohesive structure are examined, including reference, substitution, ellipsis, and other mechanisms. The significance of these categories in forming profound communication between the author and the reader, as well as in illustrating personal development and the professional journey of T. Felton, is underscored. Linguistic devices utilized by the author to establish logical and semantic unity of the text, namely reference, substitution, ellipsis, conjunction, and lexical cohesion, are identified.*

Moreover, the study delineates the instrumental role of these textual categories in articulating the nuanced portrayal of the autobiographical subject. It delves into how the intricate interplay of cohesive devices

and coherent structuring facilitates a richer, multidimensional understanding of the narrative, illuminating the complexities of Felton's experiences and reflections. By systematically unraveling the linguistic and narrative strategies underpinning the autobiography, this analysis contributes to the broader discourse on the dynamics of textual construction and interpretation in autobiographical writing.

Additionally, this inquiry highlights the methodological approaches to dissecting narrative coherence and cohesion, offering insights into the evaluative criteria that govern the perceptual coherence of life narratives. In sum, this article not only sheds light on the narrative craft evident in T. Felton's autobiography, but also advances the scholarly conversation on the linguistic embodiment of autobiographical memory and identity. The work illuminates the significance of these mechanisms for the efficacious portrayal of Felton's personal development and his professional accomplishments, highlighting the role of cohesion and coherence in crafting a meaningful and cohesive narrative.

Key words: *cohesion, coherence, text, category, autobiography*

Постановка проблеми. За допомогою комплексу лінгвістичних категорій текст набуває організованої структури. Цілісність тексту, що ґрунтується на глибокому зв'язку між його елементами, отримала назву текстової когерентності (від латинського *cohaerens* – з'єднаний, взаємопов'язаний). Ця цілісність проявляється на рівні значень та структури, яка відображає якісні і кількісні взаємозв'язки між текстовими компонентами.

Зв'язність тексту виявляється не лише на рівні смислу. Вона проявляється також у структурній, смисловій та комунікативній єдності, які взаємодіють між собою у формі, змісті та функції.

Огляд досліджень і публікацій з проблеми. Кочан І. М., Леднік О. С., Халлідей М., Макаров Н. Л. та інші дослідники вказували на те, що зв'язність тексту має не лише лінгвістичну, а й нелінгвістичну основу, що значно розширило розуміння текстових категорій. Відзначається, що поняття «текстова категорія» було вперше введене у лінгвістику у середині 70-х років, проте його визначення залишалося неоднозначним. Це стосується, зокрема, тенденції вважати категорії тексту характеристиками, що можуть відноситися як до ознак тексту, так і до його категорій.

Формулювання завдання дослідження та матеріал дослідження. Мета цієї наукової статті полягає у докладному висвітленні та аналізі таких ключових категорій тексту, як когезія та когерентність.

З метою досягнення цієї мети визначено наступні завдання: розглянути та проаналізувати різні точки зору, що стосуються проблематики когезії та когерентності в тексті; розмежувати поняття когерентності та когезії, виявляючи їхні взаємозв'язки та відмінності, виявити ознаки когерентності та когезії на матеріалі автобіографії Т. Фелтона «По той бік чарівної палички».

Виклад основного матеріалу. Важливим є виявлення різномірних характеристик тексту: інформативність та антропоцентричність [2]. Це свідчить про те, що текст в одній площині може нести інформацію та мати властивості, що стосуються створення образів персонажів твору. У результаті «лінгвістика тексту» у своїй категоріальній парадигмі перетворилася на науку, яка постійно вивчає різні аспекти тексту. Проте спроби систематизувати ці категорії не завжди були успішними через недостатньо розроблені критерії розмежування між категоріальними та некатегоріальними ознаками тексту. Однією з складнощів є взаємодія всіх категорій тексту між собою, що є ознакою внутрішньої організації та зв'язності тексту.

У лінгвістичних класифікаціях основним поняттям є «зв'язність», яка є ключовою складовою тексту. У лінгвістичній традиції виявляється два підходи до розуміння тексту: послідовності речень та ієрархічної структури з глибинною зв'язністю. Хоча деякі дослідники визнають ці ознаки тексту, інші розглядають їх як категорії, поділяючи на структурну (когезію) і змістову (когерентність) зв'язність, проте вони підкреслюють умовність цього розділу [3].

Когерентність вважається домінуючим компонентом, оскільки вона передбачає смисловий зв'язок між пропозиціями. У той час, як показники структурної зв'язності можуть бути менш очевидними, текст, який не має закінчення, але має смислову єдність, все одно може бути визнаний як текст. Структурні категорії також відомі як формальні або лінійні, тоді як змістові категорії можуть називатися семантичними або смисловими [1].

Загальні положення, що стосуються когезії і когерентності, можуть здаватися ідентичними, але всередині цих категорій існують певні розбіжності. Обидва терміни – когезія і когерентність – мають спільне коріння у латинському дієслові *cohaereo*, що означає «бути пов'язаним». Термін «когезія» виник від основи *cohaesum*, а іменник «*coherentia*» вживається для опису «зчеплення, внутрішнього зв'язку» [3].

Поряд з цим, у наукових дослідженнях часто вживається термін «когерентність» для опису властивості тексту, та термін «когезія» для опису взаємозв'язків між елементами тексту, що не менше за пропозицію. Важливо відзначити, що когерентність тексту виявляється у логіко-семантичній, граматичній (особливо синтаксичній) та стилістичній відповідності та взаємозалежності його складових. Іншими словами, когерентність тексту – це результат взаємодії логіко-семантичного, синтаксичного та стилістичного зв'язку, де основою є саме логіко-семантична когезія пропозицій [2].

Визначення основних ознак тексту на рівні його цілісності, а не в межах окремих фрагментів (суперсинтаксичних одиниць) вводить нас у нову площину розуміння цього явища. Попередньо визначені характеристики тексту (тобто граматичні показники зв'язності) доповнюються такими властивостями, як цілісність, інтегративність та завершеність, які мають глибокий смисловий зміст і є психологічними, мовними та комунікативними явищами.

Всім засобам зв'язності властиві загальні характеристики: вони завжди виражаються у формальних виявах, мають лінійну природу та в більшості випадків співвідносяться з мовними одиницями. Через це до них застосовується термін «когезія», або «локальна зв'язність». У той же час залишається нез'ясованим, яку роль в організації тексту відіграють одиниці, які не мають лінгвістичних еквівалентів: заголовок, цитата, текст у тексті, метатекст і інші. Ці елементи мають тенденцію до більшої обсяжності, ніж слово або пропозиція, тому вони менш формалізовані, а їхні межі часто є нечіткими, їх визначення базується на семантичних критеріях та потребує уваги до цілісності тексту. Ці елементи тексту також взаємопов'язані між собою [3].

Цілісність тексту, відома як глобальна когерентність,

представляє собою важливу характеристику, що об'єднує текст з іншими складними системами, незалежно від їх суті. Текст, як мовна одиниця, завжди перевищує суму своїх окремих частин. Принципово, цілісність тексту не обмежується простою сумою змісту його компонентів [2].

Когерентність, або цілісність зв'язного тексту, забезпечується через три типи зв'язку між пропозиціями, що утворюють текст: логічною, семантико-синтаксичною та стилістичною, при цьому ключовою є семантико-синтаксична когезія.

Більшість дослідників відзначають три основні види когерентності тексту: локальну, глобальну та тематичну. Локальна когерентність визначається зв'язками між реченнями та фразами, що виникають на рівні синтаксичних структур. Глобальна когерентність, з свого боку, забезпечує єдність тексту як цілісного смислового утворення. Вона виявляється через використання ключових термінів та фраз, які об'єднують текст і його частини за тематичними та концептуальними зв'язками.

Когезія тексту проявляється через структурні елементи, які формально зв'язують компоненти тексту між собою. Цілісність тексту, з іншого боку, виявляється у його тематичному, концептуальному та модальному зв'язку. Таким чином, поняття цілісності тексту відноситься до його організації за змістовими та комунікативними аспектами, тоді як поняття зв'язності стосується його формальної та структурної організації.

Мовний аналіз, який провели М.А.К. Халлідей та Р. Хасан, ідентифікує п'ять основних видів когезійних зв'язків у тексті: референцію (особисту, вказівну, порівняльну), субституцію (номінальну, дієслівну, клаузальну: повідомлення, умовність, модальність), еліпсис (номінальний: дейктичний, нумеративний, епітет, класифікатор; дієслівний; клаузальний), кон'юнкцію (адитивну, адверсативну, каузальну, темпоральну) та лексичну когезію (лексичний повтор, словосполучення) [4].

Ці види когезії базуються на концепції «пресупозиції», де один елемент передбачає інший, що є ключовим для належного розуміння тексту. Пресупозиція виявляється на семантичному, лексико-граматичному та граматичному рівнях тексту [3].

Вплив когезії на формування поверхневої структури тексту

визначає співвідношення його компонентів. Цей вплив базується на граматичних зв'язках між компонентами тексту.

Компоненти поверхневої структури тексту з'єднуються за допомогою граматичних форм та зв'язків. Автор та отримувач стараються встановити смислові зв'язки між компонентами тексту, навіть якщо вони не позначені когезійними засобами. Неперервність смислу тексту базується на семантичній неперервності «світу тексту», що складається з концептів та їх взаємозв'язків [51].

В автобіографії Тома Фелтона прослідковуються різноманітні виразні приклади когерентності та когезії, які ілюструють, як систематично організовано текст на рівні ідей та мовних засобів.

Автобіографія послідовно висвітлює життєвий шлях Тома Фелтона, починаючи від раннього дитинства й закінчуючи зрілими роками, з особливим наголосом на його досвіді участі у зйомках фільмів про Гаррі Поттера. Ця послідовність допомагає читачеві зрозуміти, як різні події та рішення вплинули на особистісний розвиток Тома та його кар'єру.

«Mum, characteristically, told me not to worry about it – but she does from time to time like to bring up the fact that I was accepted.» [6, с. 28]

Особиста референція «Mum» та «me» вказує на пряме звернення до конкретних осіб та їхню участь у ситуації. Вживання слова «me» відображає суб'єктивний досвід автора, а «Mum» встановлює зв'язок між персонажами, демонструючи їхній взаємозв'язок та роль у розповіді.

«I definitely wanted to go to the drama club, but my overriding memory of the performances is of embarrassment rather than glory.» [6, с. 28]

Клаузальна субституція (модальність) виявлена у фразі «*but my overriding memory of the performances is of embarrassment rather than glory*», що замінює можливу детальну розповідь про конкретні ситуації збентеження та невдачі на сцені, які переживав автор, ніж досягнення та успіх.

«We had just wrapped the film. It was six o'clock in the evening and I was sitting in the make-up chair for the last time so that the make-up lady could cut out my orange perm.» [6, с. 41]

Номінальна субституція «*in the make-up chair*» замінює деталь-

ний опис ситуації, пов'язаної з процедурою завершення роботи над фільмом та останнім візитом до візажиста для зміни образу персонажа. Ця субституція дозволяє уникнути повтору та спрощує текст.

«*We had just wrapped **the film**.*» [6, с. 41]

У цьому реченні має місце номінальний еліпсис *the film* (нумеративний), оскільки назва фільму не згадується, передбачаючи, що читач або слухач уже знає, про який фільм йдеться, або що ця інформація неважлива для розуміння контексту або емоційного навантаження висловлювання.

«*I did have some ability as a singer. All four Felton brothers sang in the church choir at St Nick's in Bookham (**although** in the interest of full disclosure I should state that Chris was kicked out for pinching sweets from the tuck shop).*» [6, с. 28]

У цьому реченні використовується адверсативна кон'юнкція «*although*», яка вводить контраст або протиставлення між тим, що автор мав певні здібності до співу, і тим фактом, що його брата Кріса вигнали з хору. Це створює динаміку в тексті, підкреслюючи різноманітність досвіду і характерів у межах однієї родини.

«*My heart's dearest desire was to move from the B team to the A team of my local football club, **but because of** filming I missed a lot of practice sessions.*» [6, с. 37]

Тут використовується каузальна кон'юнкція «*but because of*», яка вказує на причинно-наслідковий зв'язок між зйомками у фільмі та пропуском автором багатьох тренувань.

«***When** I could make it, I used to overcompensate to show them that I was worthy of the team.*» [6, с. 37]

Темпоральна кон'юнкція «*When*», що вказує на часовий аспект подій, пов'язаних з участю автора в тренуваннях. Це демонструє, як автор намагався використовувати будь-яку можливість довести свою приналежність до команди, попри обмежені можливості через зйомки.

У тексті використовуються повтори ключових слів та фраз, що служать для зміцнення зв'язку між різними частинами тексту.

Назви розділів демонструють головні теми й ідеї, наприклад, згадки про «Гаррі Поттера», «акторство», «дорослішання».

I Undesirable No. 1 or Draco's First Scrape with the Law

In which an embarrassing teenage episode highlights the difficulty of balancing an ordinary childhood with life on the big screen. 7 The Potter Auditions or When Draco Met Hermione

In which Tom lands the role of Draco, despite knowing nothing about Harry Potter, and disses a young Emma Watson. 25 Beyond the Wand or Lonely in La-La Land

In which Tom heads to Los Angeles and finds that life in Hollywood is not all he expected it to be.

«And although I didn't know it at the time I was to have my first introduction to the Harry Potter family.»

Семантична пресупозиція складає собою припущення автора, що читач знає про існування «сім'ї Гаррі Поттера», а також про значущість цього знайомства для його подальшої кар'єри. Це створює передумову, що читач вже обізнаний з феноменом Гаррі Поттера та роллю, яку він зіграє в житті Тома.

*«My mum, **characteristically**, told me not to worry about it – but she does **from time to time like to bring up** the fact that I was accepted.»* [6, с. 28]

Лексико-граматична пресупозиція виявляється через вираз «*characteristically*», що передбачає, що читач вже знає про характер мами автора та її звичку заспокоювати його. Фраза «*from time to time like to bring up*» створює передумову про регулярну поведінку матері без необхідності додаткового пояснення.

*«It's amazing what seems important to you **when** you're a kid.»* [6, с. 25]

Грамаітична пресупозиція виявляється через використання слова «*when*», що припускає наявність періоду дитинства у житті кожної людини та специфічну перспективу на важливість речей у цей період. Це передбачає загальний досвід дитинства без необхідності деталізувати, що саме вважається важливим.

Висновки та перспективи. Когезія, яка забезпечує формальну зв'язність тексту через різноманітні лінгвістичні засоби, такі як референція, субституція, еліпсис, кон'юнкція та лексична когезія, дозволяє виявити співвідношення між компонентами тексту на більш деталізованому рівні. Ці засоби не лише допомагають

у структуруванні тексту, але й сприяють створенню мовного контексту, в якому кожен елемент тексту набуває додаткового значення відповідно до його розташування у текстовій структурі.

Когерентність, у свою чергу, відображає смисловий зв'язок між пропозиціями та розділами тексту, вказуючи на наявність глибокої семантичної єдності, яка охоплює весь текст. Ця категорія є виразом того, як автор організовує свої думки та ідеї у логічно взаємопов'язану систему, що сприяє залученню та утриманню уваги читача.

Аналіз когезії та когерентності виявляється у тому, як Т. Фелтон використовує мовні засоби для побудови зв'язної та послідовної наративної структури своєї автобіографії. Структурні аспекти, які описують формальну організацію тексту, та змістові аспекти, які відображають семантичне наповнення, взаємодоповнюються, сприяючи глибшому розумінню тем та ідей, що містяться у автобіографії.

Перспективи подальших досліджень можуть включати глибший аналіз взаємодії між когезією та когерентністю в інших жанрах тексту, а також розгляд впливу цих категорій на сприйняття тексту різними групами читачів. Це дозволить не лише розширити розуміння механізмів зв'язності в мові, але й забезпечити більш детальне вивчення того, як текстові структури впливають на комунікацію та взаєморозуміння між автором та аудиторією. Окрім того, може бути корисним дослідження впливу культурних, соціальних та індивідуальних факторів на сприйняття та інтерпретацію когезійних та когерентних зв'язків у текстах.

Список використаних джерел

1. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Знання, 2008. - 423 с.
2. Леднік О. С. Когезія та когерентність як категорії зв'язного тексту. 2010.
3. Селіванова О.О. Актуальні напрямки сучасної лінгвістики (аналітичний огляд). К.: Видавництво Українського фітосоціологічного центру, 1999.148с.
4. Halliday M. A. K., Hasan R. Cohesion in English. London ; New York : Routledge, Taylor and Francis Group, 2013. 374 p.

5. Halliday M.A.K. Notes on transitivity and theme in English. *Journal of Linguistics*. 1967. 3, Part 2. S. 199–244.
6. Felton T. *Beyond the Wand: The Magic and Mayhem of Growing Up a Wizard*. Penguin Random House UK. 2022. 304 p.

References

1. Kochan I. M. Lingvisty`chny`j analiz tekstu: Navchal`ny`j posibny`k. 2-ge vy`d., pererob. i dop. Znannya, 2008. 423 s.
2. Lyednik O. S. Kogeziya ta kogerentnist` yak kategoriya zv`yaznogo tekstu. 2010.
3. Selivanova O.O. Aktual`ni napryamky` suchasnoyi lingvisty`ky` (analisty`chny`j oglyad). K.: Vy`davny`cztvo Ukrayins`kogo fitosociologichnogo centru, 1999. 148s.
4. Halliday M. A. K., Hasan R. *Cohesion in English*. London ; New York : Routledge, Taylor and Francis Group, 2013. 374 p.
5. Halliday M.A.K. Notes on transitivity and theme in English. *Journal of Linguistics*. 1967. 3, Part 2. S. 199–244.
6. Felton T. *Beyond the Wand: The Magic and Mayhem of Growing Up a Wizard*. Penguin Random House UK. 2022. 304 p.

Аліна Найда
(Чернівці)

Науковий керівник – к. ф. н., асист. Лукашук М. В.

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПИСЬМІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

***Анотація.** У статті досліджується процес, умови та етапи формування засобами новітніх технологій іношомовної письмової компетентності учнями середньої школи у процесі вивчення англійської мови.*

Згідно з новими стандартами освіти, комунікативне навчання англійської мови відіграють все важливішу роль у навчанні, оскільки комунікативна компетенція є інтегративною та спрямована на отримання практичного результату у оволодінні писемними навичками англійської мови.

***Ключові слова:** компетентності у письмі, англійська мова, новітні технології, учні, іношомовні письмові навички*

***Summary.** The article examines the process, conditions and stages of formation of foreign language written competence by means of the latest technologies by high school students in the process of learning English.*

According to the new situation in the process of learning a foreign language it gains special importance, since communicative foreign language competence appears as an integrative one, oriented towards achievement an applied outcome in acquiring English writing competence.

English is actively gaining a status of a mechanism of mutual understanding between various representatives of the world community in various spheres of their life activities. In the conditions of continuous expansion of international contacts, the achievement of the main goal of learning foreign languages – the formation of foreign language competence – acquires special importance. The success of foreign language communication is directly determined by the level of formation

of foreign language grammatical competence, since it is grammar and writing that help to understand the logic of thinking and the design of thought in a foreign language.

The informatization of education in general contributed to the informatization and computerization of the foreign language learning process. One of the goals of learning a foreign language in a secondary comprehensive school is the further formation of foreign language communicative competence in the totality of its components (linguistic, speech, compensatory, sociocultural, educational and cognitive). Written language is one of the productive types of speech activity that can be taught on the basis of modern information and communication technologies.

Key words: *competence in writing, English, new technologies, students, writing skills*

Постановка проблеми.

Новітні технології стали потребою у сучасному суспільстві, особливо, коли молоде покоління користується різними гаджетами із дитинства, тому доцільно використовувати їх у навчанні, зокрема у навчанні іноземних мов. Ми живемо у світі, коли за допомогою англійської мови із розширенням економічних, культурних контактів, потреба у володінні іноземною мовою зростає. І однією із способів спілкування із іноземними партнерами є спілкування за допомогою писемного мовлення – листування.

Зараз все більше методисти звертаються до використання інформаційних та комп'ютерних технологій на уроці англійської мови. Зокрема цією проблемою займалися В. В. Дроздова, К. В. Рудніцька, та І. А. Росквас [2]; О. Нежива [4]; О. І. Рейкіна [7]; Л. Никонорова [5]; О. Рогульська, К. Рудніцька, та В. Дроздова [8]; А. В. Соломаха [9]; С. Федушко, О. Гордійчук, та Н. Андрушко [10]. Метою вивчення англійської мови у середній школі є формування іншомовної компетенції включаючи наступні компоненти: мовні, мовленнєві, компенсаторні, соціокультурні, навчально-пізнавальні. Письмова мова є однією із продуктивних видів мовленнєвої діяльності, якому можна навчати на основі сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

Проблемою формування іншомовної граматичної компетенції

присвятили свої праці вітчизняні та зарубіжні методисти. Зокрема, питанню формування іншомовної компетентності у письмі засобами новітніх технологій займалися такі вчені як Н. Бордовська, І. Максимова, А. Михальська, Л. Шипиліна та ін. [9; 6].

Проблема формування компетентностей у письмі у учнів 8-9 класів середньої школи при вивченні англійської мови є нагальною та є необхідність подальшого її вивчення на даному етапі що зумовлює актуальність нашої розвідки.

С. Федушко, О. Гордійчук, та Н. Андрушко вказують на те, що «інноваційні погляди на навчання іноземних мов зумовлюють основне завдання вчителя – організувати продуктивну навчально-пізнавальну діяльність учня для забезпечення реалізації його особистісного когнітивного та креативного потенціалу, що дає можливість опанувати стратегії освітньої діяльності, отримати ефективний самостійний досвід вивчення та використання англійської мови в різних ситуаціях і умовах самореалізації та саморозвитку» [10, с. 275].

Зокрема, серед інноваційних новітніх технологій в навчанні англійської мови зарекомендували себе комп'ютерні технології.

Виклад основного матеріалу дослідження. Використання інноваційних технологій та інтернет-ресурсів на заняттях з англійської мови дає можливість прискорити та полегшити процес навчання й стати невід'ємною частиною успішного розвитку іншомовної комунікативної компетенції в учнів середньої школи. Проблема досягнення необхідного рівня сформованості іншомовної письмової компетенції учнів є актуальною з низки причин: кількостю уроків, що виділяються на дисципліну «Іноземна мова»; переважання традиційних методів та підходів навчання; унікальними характеристиками та очікуваннями сучасних школярів, вихованих за допомогою цифрових технологій.

Розвиток цифрових технологій, що забезпечують доступ до іншомовних інформаційних ресурсів, змінює методи та підходи до формування комунікативної компетенції з дисципліни «Іноземна мова» в учнів середньої школи. Формування письмових компетенцій потребує створення системи навчання іноземної мови, що базується на сучасних загально-дидактичних підходах середньої освіти, сучасній концепції освіти в галузі лінгвістики, а також но-

вітніх технологіях навчання.

За даними Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, граматична компетентність – тлумачиться як «здатність виражати й розуміти значення, продукувати і розпізнавати грамотно (за даними правилами) слова, фрази та речення, а це вже зовсім відмінне від звичайного заучування відтворення стійких формул» (цит. за [9, с. 121-122]). Як зазначав S. Thornbury, «граматичною компетентністю називається рівень засвоєння людиною основного коду мови, вивчення граматичних правил, процесу словотворення, структуру речення, вокабулярій» [11, с. 35].

Під граматичною навичкою говоріння мається на увазі правильно сформоване комунікативно-мотивоване автоматизоване вживання граматичних явищ у мовленні [9, с. 123]. Мовні морфологічні навички – це граматичні навички, що відповідають за забезпечення правильного формоутворення та формовживання. Синтаксичні мовні навички – це навички, що відповідають за правильне автоматизоване розташування слів в різних типах речень.

Терміни «компетентність» та «граматична компетентність» важливі для нашого дослідження, тому у нашій розвідці ми користуватимемося визначенням А. Хуторського та І. Зимньої, які пропонують наступне тлумачення «компетентності» як «міру оволодіння людиною певною компетенцією, що включає особистісне відношення до неї й предмета діяльності», а також як «інтелектуально і особистісно зумовлений досвід соціально-професійної життєдіяльності людини, заснований на отриманих знаннях» [6, с. 83].

Отже, під поняттям «компетентність» А. В. Соломаха розкриває сутність досконалого знання своєї справи, виконуваної роботи, явищ, процесів і складних зв'язків, усіх наявних способів і засобах досягнення намічених цілей [9].

У сучасному освітньому просторі значимість комунікативної компетенції у сфері іноземної мови постійно зростає, а необхідність володіння іноземною мовою одна із ключових елементів освіти. В епоху глобальної комунікації за допомогою цифрових технологій зростає значення писемного мовлення в життєдіяльності людини. У зв'язку з цим виникає потреба зміни статусу навчання іншомовного письмового мовлення. В цьому плані стає

особливо важливим вивчення методів та прийомів для навчання писемного мовлення. Навчання іншомовного письмового мовлення учнів старших класів буде успішним, якщо побудувати навчальний процес на основі використання спеціально розроблених вправ, шаблонів та текстів-зразків.

Формування комунікативної компетенції іншомовної писемної мови вимагає досить високого рівня знань у галузі граматики, лексики, фонетики та читання [10, с. 275]. Удосконалення навичок та умінь у цих розділах – складний і тривалий процес, і для того, щоб процес навчання письмової іншомовної мови був ефективним, потрібні взаємні зусилля з боку учня та вчителя. На сьогоднішній день існує безліч методик та комплексів вправ, які дозволяють з більшою ефективністю освоювати комунікативну компетенцію у сфері письма.

Письмо за своїм тлумаченням – це продуктивна аналітико-синтетична діяльність, пов'язана з формуванням та фіксацією письмового тексту (цей термін розуміється тут у широкому значенні слова: і як одна з форм письмового спілкування, і як техніка письма, що включає графіку, каліграфію, орфографію та пунктуацію) [4, с. 159].

Для того, щоб навички письма були не тільки інформативними, але й дієвими засобами навчання, необхідно спочатку вивчити основи граматики та орфографії, після чого можна приступати до більш складних завдань, таких як міркування. Міркування вимагає від учнів володіння великим обсягом словникового запасу, знання різноманітних граматичних конструкцій, логіки та вміння структурувати свою мову. Письмо відрізняється продуманістю, чіткою структурою, ретельно відібраними лексичними засобами. Під час навчання письма вирішуються такі завдання, що подані у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1. Завдання, які вирішуються під час навчання писемного мовлення [4]

№	Завдання, які вирішуються під час навчання писемного мовлення
1	Формування в учнів необхідних графічних автоматизмів, мовних навичок та умінь формулювати думки згідно з письмовим стилем
2	Розширення кругозору та знань
3	Опанування культурної та інтелектуальної готовності створювати зміст письмового відтворення мови
4	Формування автентичних уявлень про предметний зміст, мовному стилі та графічній формі письмового тексту

У своїй роботі О. Нежива зазначає, що «письмова мова – візуальна форма спілкування, написана чи надрукована на папері чи в електронній формі». Письмо вважається ефективною навичкою, тому що автор створює нову інформацію, а не лише інтерпретує існуючу. Наведемо деякі загальні терміни, які використовуються під час обговорення письмових навичок (табл. 1.2.) [4]:

Таблиця 1.2. Загальні терміни

Медіа	Різні засоби масової інформації, в яких ми пишемо (листи, комп'ютери, текстові повідомлення по мобільному телефону тощо), що вимагають знання різних стилів письма.
Вміст	Ідеї, які автор має намір донести до аудиторії
Жанр	Тип виразного стилю, яким володіє твір (наприклад, вірші, оповідання, конспекти лекцій тощо)
Лексикон	Словниковий запас, необхідний для передачі та донесення змісту
Граматики	Формальний аспект мови (наприклад, узгодження іменника та дієслова, часу, посилення тощо)
Прагматика	Непрямі повідомлення, які текст передає читачеві; загальні очікування від спілкування соціальної групи (наприклад, способи вітання у листі, відповідні способи формулювання ідей тощо)
Орфографія	Спосіб написання букв; почерк
Техніка	Пунктуація, орфографія (точність), великі літери і т.п.

Письмо – складне мовленнєве вміння, що дозволяє за допомогою системи графічних знаків забезпечувати спілкування людей.

Письмова форма спілкування у суспільстві виконує важливу комунікативну функцію. В даний час ставлення до письма та навчання учнів вмінням правильно висловлювати свої думки в письмовій формі різко підвищується. Письмо як мета навчання є у програмах для всіх типів навчальних закладів, на всіх етапах навчання іноземним мовам. Згідно з даними психологів щодо засвоєння матеріалу різними способами, можна стверджувати про важливу роль навчання навичкам письма та писемного мовлення. В. В. Дроздова, К. В. Рудніцька, та І. А. Росквас вказують на той факт, що «психологи з'ясували, що почутий матеріал засвоюється на 10%, побачений на 20%, почутий і побачений на 30%, записаний на 50%, при розмові на 70%, при навчанні товариша на 90%» [2, с. 164].

Вважаємо, що в епоху високих технологій та постійного збільшення запитів доступу до інформації важливо дати учням можливість правильно використовувати можливості, зорієнтувати їх на ефективну та захоплюючу роботу з самореалізації, показати шляхи для самовдосконалення. Інформаційні технології сприяють створенню відкритого інформаційного простору, в основу якого покладено принцип інтерактивності та співтворчості учасників освітнього процесу.

Саме тому у процесі формування письмової іншомовної компетенції учнів активно використовуються сучасні інформаційні технології. Адже це дозволяє розв'язати декілька завдань:

- 1) оптимізувати процес навчання;
- 2) підвищити якість та інтенсифікацію навчання іноземної мови;
- 3) дати можливість спілкування з носіями мови;
- 4) підвищити мотивацію до вивчення іноземних мов, що є найбільш актуальним для учнів середньої школи;
- 5) надати можливість отримувати нову інформацію, навички, здатність до оцінки та аналізу.

Інтеграція у процес навчання іноземної мови інноваційних педагогічних технологій та ресурсів мережі Інтернет здатна цілком змінити зміст та структуру спільної діяльності вчителя та учнів, і навіть форму процесу освіти.

Комплекс із використанням інтерактивної дошки, персонального комп'ютера та мультимедійного проєктора може широко

використовуватися для навчання англійської мови. Дані засоби навчання поєднують в собі усі переваги сучасних комп'ютерних технологій, дозволяють досягати більш високих показників у навчанні.

Завдяки наочності й інтерактивності мультимедійних комплексів ми отримуємо можливість залучити до роботи на уроці більшу кількість учнів. В умовах сьогодення все частіше вчителі застосовують Інтернет-ресурси, як в умовах карантину так і дистанційного навчання, дидактичні завдання сприяють

формуванню навичок читання й письма поповненню словникового запасу, формуючи мотивацію до вивчення англійської мови. Сучасні Інтернет-технології стали доступні для будь якого школяра, завдяки ним можна налагодити спілкування й переписку з однолітками з різних країн, приймаючи участь у чатах чи відеоконференціях з носіями мови.

На уроках англійської мови, серед засобів новітніх технологій варто виокремити такі ресурси, як [5, 9, 10]:

- електронна пошта, різні месенджери (Viber, Skype, Meet, Телеграм) в якості засобів обміну інформацією, завданнями, наданням індивідуальних консультацій, організацією дистанційного навчання.

- найпоширеніші платформи для створення завдань та перевірки знань учнів: QUIZLET, Наурок, Всеосвіта, Classroom та ін.

- LEGO Education – сучасний метод інноваційних технологій, що створює нове освітнє середовище, допомагає підвищити мотивацію дітей до навчання та втіленню положень Нової української школи, формує навички наукової діяльності та винахідництва.

Користування вищезазначеними платформами дозволяє учням у формі гри активно засвоювати базовий матеріал, які учні повинні опанувати за програмою, а також сприяти формуванню компетентностей писемного мовлення на уроках іноземної мови.

Матеріали глобальної мережі Інтернет сприяють формуванню в учнів комунікативного компонента іншомовної компетенції при їх безпосередньому навчанні в режимі реального часу.

Застосування інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) може суттєво розширити можливості освіти. Стандартні форми навчання все рідше викликають інтерес учнів, виникає потреба

шукати нові методи, одним із яких має стати активне використання цифрових ресурсів на заняттях англійської мови. В цьому контексті й розглядається можливість застосування технологій навчання письма англійською за допомогою ІКТ.

Цифрові ресурси стали невід'ємною частиною освіти, зокрема вони відіграють важливу роль у ході навчання англійської мови. Учні вивчають граматику та нові слова за допомогою відеоматеріалів або спеціалізованих додатків, навчаються розмовляти англійською на реальній практиці з носіями мови чи іншими учнями через Інтернет-платформи. Письмова мова — не виняток, її також можна розвивати із застосуванням інформаційно-комунікативних технологій. Зазвичай вчителі в школі обмежуються написанням есе або інших форм тексту, забуваючи про можливості цифрових ресурсів.

Опанування навичками писемного мовлення є частиною «комунікативної компетенції», яку учні повинні мати. Під цим поняттям мають на увазі освоєння учнями знань, достатніх реалізації іншомовного міжособистісного і міжкультурного спілкування з носіями мови [2, с. 5]. Навичка письмової мови необхідна як інструмент пошуку інформації в мережі, спілкування із зарубіжними фахівцями та професійного зростання. Невміння вести комунікацію англійською може сприяти невпевненості у собі та позбавити дитину можливості обміну досвідом з іноземними школярами. З цієї причини необхідно розвивати навичку писемного мовлення.

До основних навичок писемного мовлення належать: тезовий виклад, конспектування, написання есе, статей, доповідей, ведення листування електронною поштою, двосторонній письмовий переклад. Існують різноманітні форми писемних творів, які учні можуть освоїти під час освітнього процесу. Наприклад, вітальні листівки, записки, рекламні слогани, підписи до малюнків, оголошення, скарги, звернення, особисті щоденники, нариси, вірші та інше. Усе це включає комунікативна компетенція, спрямована на застосування англійської мови у житті [2, с. 6-7].

Способи застосування сучасних інформаційних технологій в розвитку писемного мовлення учнів:

- Англійський алфавіт і правильне написання букв можуть важко даватися на початковому етапі навчання. Особливо це актуально

для дошкільнят та учнів молодших класів. Для вирішення цієї проблеми та відпрацювання каліграфії можна використовувати оптичне перо та інтерактивні дошки. Цей метод зацікавить учнів своєю нестандартністю.

- Проблеми з орфографією та граматикою в писемному мовленні зустрічаються нерідко. Учні неправильно запам'ятовують написання слів, використовують неправильні закінчення, що призводить до помилок та заважає розвитку комунікативної компетенції. Для тренування орфографії та знань граматики корисно використовувати спеціалізовані для цього мобільні та комп'ютерні програми із вбудованою системою коригування тексту. Наприклад, Write & Improve – тренажер для письма на різні теми з автоматичною перевіркою граматики, або аналогічний додаток Grammarly.

- Деякі учні мають труднощі зі структуруванням текстів. Для тренування цієї навички можна використовувати шаблони есе, листів, статей та інших форм письмових творів та програми з автоматичною функцією переробки тексту. Для відпрацювання написання листа підійде, наприклад, такий ресурс, як <https://www.paraphraser.io/>.

- Для розвитку навичок написання SMS-повідомлень, вітальних листівок та Email-повідомлень можна скористатися міжнародною програмою Gmail, яка допомагає обмінюватися листівками між людьми з різних країн. Для пошуку співрозмовника за кордоном можуть бути корисні такі програми, як Tandem, HelloTalk, HiNative, Speaky, Te Mixxer, InterPals, Cambly, Italki [4, с. 159-161].

- Для грамотного письмового мовлення необхідно регулярне читання англійською і збільшення словникового запасу. Інтернет-ресурси дозволяють швидко та в безкоштовному доступі знаходити англійськомовну літературу будь-якого рівня складності.

- Для контролю над засвоєнням навички писемного мовлення існують різні програми. Наприклад, за допомогою платформи «На урок» можна провести тестування з різними видами завдань — від встановлення відповідності до ручного введення тексту та заповнення пропущених слів.

- Для підвищення якості академічного письма корисні такі програми, як Реферат, AutoLex, InterAct та AutoTutor. Вони містять глибоку лінгвістичну базу знань та налаштовані на конкретну

предметну сферу досліджень [3, с. 39-40].

- У письмовій, як і в усній мові, учні стикаються з проблемою невірного вживання слів у контексті. Стилистичне та емоційне забарвлення слова учням не завжди відоме. Це може призвести до непорозуміння у спілкуванні з іноземцем. Ludwig — це програма вивчення нових слів з прикладами їх вживання, взятими з англomовної преси. Подібні додатки допоможуть учням запам'ятовувати правильний переклад слів та правильно їх використовувати.

- Засоби інформаційних комп'ютерних технологій можуть бути корисними не лише для учнів, а й педагогів. Цифрові ресурси дозволяють не витратити час, наприклад, на пошук матеріалів і створення презентацій. Їх можна знайти на спеціальних ресурсах, наприклад Education.com.

- Застосування інформаційних комп'ютерних технологій у викладанні англійської ефективно з низки причин. По-перше, цифрові ресурси дозволяють більш оперативно та якісно покращувати навички письма. Це пов'язано з великою кількістю навчальних програм, Інтернет-сторінок, онлайн-курсів з англійської мови і навіть освітніх роликів у розважальних соціальних мережах, таких як TikTok. Завдяки ІКТ учні можуть в ігровій формі, без зайвих зусиль, дізнаватися нове про мову та вдосконалювати свою комунікативну компетенцію. По-друге, смартфони та комп'ютери щодня використовуються не лише дітьми, а й дорослими. Для будь-якого учня застосування ІКТ – комфортний та зрозумілий процес, що сприяє підвищенню мотивації та робить навчання не нудним, а інтерактивним та захоплюючим. По-третє, засоби ІКТ дозволяють індивідуалізувати освітній процес залежно від інтересів та запитів учня.

Використання Інтернет-ресурсів може стати додатковим завданням для окремих учнів, яким необхідно глибше опрацювати навички писемного мовлення. Проте важливо розуміти, що цифрові ресурси не можуть замінити стандартну освітню програму з використанням спеціалізованих навчальних матеріалів, виконання вправ у класі та взаємодію з учителем.

Найефективнішим для освітнього процесу є гібридний підхід, заснований на поєднанні основних методик навчання та застосування ІКТ для більш глибокого опрацювання окремих тем.

Висновки. Навчання писемного мовлення англійської мови у середній школі є важливим елементом опанування учнями іншомовної писемної компетентності у зв'язку із підвищеним інтересом у суспільстві до вивчення англійської мови напередодні вступу України до ЄС та інших західних структур. Старшокласники відчують потребу у вивченні англійської мови, і зокрема, писемного мовлення, що сприяє підвищенню мотивації до вивчення. Швидкий мовленнєвий розвиток та активізація мовознавчих процесів у шкільному віці дозволяє опанувати мову легше, ніж у вищих навчальних закладах.

Виходячи з цього ми можемо стверджувати, що використання ІКТ на уроках англійської мови сприяє засвоєнню компетентностей у письмі англійської мови.

Отже, використання різних онлайн платформ на уроках англійської мови у середній школі сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу оскільки інтерактивні завдання краще мотивують учнів до виконання завдань та опанування навичками письма. Новітні технології покращують знання учнів у старших класах середньої школи та мотивують до навчання.

Список використаної літератури

1. Бойко А. Е. Формування гнучких навичок учнів засобами інтеграції англійської мови і мистецтва в гуртках. *Мистецтво та освіта*. 2023. № 3 (109). С. 48–53. doi: 10.32405/2308-8885-2023-3(109)-48-53
2. Дроздова В. В., Рудніцька К. В., Росквас І. А. Інноваційні технології викладання іноземних мов в умовах зростаючого впливу технологій штучного інтелекту на освітні процеси. *Академічні візії*. 2023. № 26. С. 1-16.
3. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів України та опис ключових змін. 5-9 класи. Київ: Видавничий дім “Освіта”, 2017. 112 с.
4. Нежива О. Сучасні цифрові інструменти для викладання іноземної мови. *Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії : матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. С. 159–161.

5. Никонорова Л. Інноваційні технології в освіті: метод проєктів у вивченні іноземних мов. *Інноватика у вихованні*. 2020. № 2 (11). С. 216–222.
6. Практичний курс англійської мови / ред. Черноватий Л. М., Карабан В. І. Вінниця: Нова Книга, 2018. 336 с.
7. Рейкіна О. І. Використання відеоматеріалів на уроках англійської мови. URL : <http://www.naurok.com.ua>
8. Рогульська О., Рудніцька К., Дроздова В. Використання цифрових онлайн інструментів для ефективної реалізації дистанційного навчання. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2022. № 1. С. 161–169.
9. Соломаха А. В. Застосування цифрових технологій для формування іншомовної граматичної компетенції у процесі раннього навчання іноземних мов. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2020. № 8. С.121-133.
10. Федушко С, Гордійчук О, Андрушко Н. Інноваційні технології у вивченні іноземних мов. *Подолання мовних та комунікативних бар'єрів: освіта, наука, культура: збірник наукових праць*. 2016. С. 275-278.
11. Thornbury, S. Scott Thornbury's 101 Grammar Questions. Cambridge: CUP. 2019. 128 p.

References

1. Bojko A.E. Formuvannya gnuchky`x navy`chok uchniv zasobamy` integraciyi anglijs`koyi movy` i my`steczstva v gurtkax. *My`steczstvo ta osvita*. 2023. # 3 (109). S. 48–53. doi: 10.32405/2308-8885-2023-3(109)-48-53
2. Drozdova V.V., Rudnic`ka K.V., Roskvas I.A. Innovacijni tehnologiyi vy`kladannya inozemny`x mov v umovax zrostayuchogo vply`vu tehnologij shtuchnogo intelektu na osvitni procesy`. *Akademichni viziyi*. 2023. # 26. S. 1-16.
3. Navchal`ni programy` dlya zagal`noosvitnix navchal`ny`x zakladiv Ukrainy` ta opy`s klyuchovy`x zmin. 5-9 klasy`. К. : Vy`davny`chy`j dim “Osvita”, 2017. 112 s.
4. Nezhy`va O. Suchasni cy`frovi instrumenty` dlya vy`kladannya inozemnoyi movy`. *Inozemna mova u profesijnij pidgotovci specialistiv: problemy` ta strategiyi* : zbirny`k tez dopovidej VI

- Mizhnarodnoyi naukovopraktychnoyi internet-konferenciyi. Kropyvny'cz'kyj: RVV CzDPU im. V. Vy'ny'chenka, 2022. S. 159–161.
5. Ny'konorova L. Innovacijni tehnologiyi v osviti: metod proyektiv u vy'vchenni inozemny'x mov. Innovaty'ka u vy'xovanni. 2020. # 2 (11). S. 216–222.
 6. Prakty'chny'j kurs anglijs'koyi movy' / red. Chernovaty'j L.M., Karavan V.I. Vinny'cya: Nova Kny'ga, 2018. 336 s.
 7. Rejkina O.I. Vy'kory'stannya videomaterialiv na urokax anglijs'koyi movy'. URL: <http://www.naurok.com.ua>
 8. Rogul's'ka O., Rudnicz'ka K., Drozdova V. Vy'kory'stannya cy'frovy'x onlajn instrumentiv dlya efekty'vnoyi realizaciyi dy'stancijnogo navchannya. Acta Paedagogica Volyniensis. 2022. # 1. S. 161–169.
 9. Solomaxa A.V. Zastosuvannya cy'frovy'x tehnologij dlya formuvannya inshomovnoyi gramaty'chnoyi kompetencyi u procesi rann'ogo navchannya inozemny'x mov. Vidkry'te osvitye e-seredovy'shhe suchasnogo universy'tetu. 2020. # 8. S.121-133.
 10. Fedushko S, Gordijchuk O, Andrushko N. Innovacijni tehnologiyi u vy'vchenni inozemny'x mov. Podolannya movny'x ta komunikaty'vny'x bar'yeriv: osvita, nauka, kul'tura: zbirny'k naukovy'x prac'. 2016, s. 275-278.
 11. Thornbury's S. 101 Grammar Questions. Cambridge University Press. 2019. 128 r.

Тетяна Никифорок
(Чернівці)

Науковий керівник – д.філол.наук, проф. Єсипенко Н.Г.

ПЕРІОДИЗАЦІЯ ЛАТИНСЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

***Анотація.** Стаття присвячена дослідженню латинських запозичень в англійській мові у діахронічному зрізі та розкриттю їх взаємозв'язку з етапами періодизації англійської мови, а також увагу присвячено аналізу періодів появи запозичень медичної термінології з латинської в лексичному складі англійської мови. Під час дослідження використовувалися методи аналізу, синтезу, узагальнення дослідженого, опису. Зроблено висновок, що з усіма мовними процесами, пов'язаними із взаємодією латині і англійської мови, розвиток медичної термінології активізувався відповідно зі становленням медичної сфери*

***Ключові слова:** запозичення, латинські запозичення, медична термінологія, періодизація*

***Summary.** The article is devoted to the study of Latin borrowings in English in the diachronic aspect and the description of their relationship with the stages of periodization of the English language, as well as to the analysis of the periods of borrowings from Latin in medical terminology included in the vocabulary of the English language. The methods of analysis, synthesis, generalization, and description were used in the study. It is concluded that with all the linguistic processes associated with the interaction of Latin and English, the development of medical terminology has intensified in accordance with the formation of the medical sphere*

***Keywords:** borrowings, Latin borrowings, medical terminology, periodization*

У низці праць вітчизняних і зарубіжних дослідників порушено питання періодизації латинських запозичень (О.В. Бабенко, John Algeo, A. Vaugh and T. Cable та ін. Розвідки щодо розвитку медичної

термінології знайшли своє відображення в працях Дж. Баная, Е. Ендрюса, Р. Фортґюн тощо. У цих працях становлення англійської медичної термінології часто розглядають як результат впливу інших мов і пов'язують появу іншомовних слів в англійській медичній термінології із географічними та політичними змінами, такими як скандинавське та нормандське завоювання, торгівельні зв'язки з Римською цивілізацією та науковий обмін з європейським країнами, тобто без надання належної уваги періодам розвитку англійської мови загалом.

Метою нашої статті є проаналізувати латинські запозичення в етапах їхньої періодизації. **Матеріалом дослідження** слугували медичні терміни латинського походження, виокремлені зі тлумачного словника англійської мови.

Як правило, в історії англійської мови вирізняють чотири періоди розвитку – давньоанглійський період (449–1100 рр.), середньоанглійський період (1100–1500 рр.), ранній сучасний (1500–1800рр.) та пізній сучасний період англійської мови (1800 – до) [5]. А саме: давньоанглійський період (450–700 рр.) – дописьмовий період та існування діалектів племен; період письмової давньоанглійської (700–1066 рр.) – домінування західно-саксонського діалекту; ранній середньоанглійський період (1066–1350 рр.) – початок нормандського завоювання та поява англо-нормандської мови; період класичної середньоанглійської мови (1350–1475) – англійська стає мовою держави і літератури; період ранньої нової англійської (1476–1660 рр.) – граматики та закінчення стають фіксованими, поява першої книги англійською; неокласичний період (1660-1800 рр.) – унормування мови, поява стилів, фіксація вимови, стандартизація граматики; період пізньої нової англійської (1800 – дотепер). Розглянемо детальніше кожен із періодів. *Давньоанглійський період* (500–1100 рр.). Доанглійський період пов'язується з племенами кельтів, які розташовувалися на британських островах. Поява на Британських островах римлян (5 ст. до н.е.) мала незначний вплив на лексичний склад англійської мови. Запозичення були здебільшого побутові, до прикладу: fork від лат. furca, cheese від лат. caseus, kitchen від лат. coquina, sock від лат. soccus, belt від лат. balteus, pillow від лат. pulvinus, mat від лат. matta, cup від лат. cuppa, dish від лат. discus, box від лат.

buxis, street від лат. strata та інші [5, с. 135]. Після прийняття та поширення християнства з'являються релігійні слова, такі як alms, abbot, martyr, hymn, nun, priest, monk, cloister, creed, devil, angel, psalms, apostle. Отже, в англосаксонську мову ввійшло більше 600 слів sermo vulgaris, які були запозичені у римлян [9, с. 23]. Такі запозичення були результатом відносини з римською цивілізацією, спочатку комерційні та військові, а згодом релігійні та наукові, які тривали протягом багатьох років і постійно оновлювалися.

Середньоанглійський період (1100–1500 pp.) характеризується тим, що латина була тоді основною мовою науки, у результаті цього у глосаріях з'являються слова латинського походження, які за посередництва французької проникають у всі сфери людської діяльності, як-от: право, медицина, теологія, література тощо.

Сучасна англійська мова (1500 – дотепер). Сучасний період характеризується тривалим проміжком часу і поділяється на ранній і пізній. Ранній період сучасної англійської мови (1500–1800 pp.) характеризується упорядкування мови та регламентацією норм. Домінування латині призвело до того, що в середні роки пересічні громадяни були неосвіченими через незнання латині. Крім того, це був період Ренесансу, час розквіту мистецтва та науки, які потребували нових слів для номінацій. Хоча латинь домінувала у всіх сферах людського життя, використовувався національний потенціал для поповнення словникового складу і прагнення покращити мову. Приблизно в XVI ст. ця монополія була зруйнована і виявлені численні недоліки англійської мови, що призвело до появи запозичених слів. Англійська, без сумніву, була досить примітивною порівняно з класичними мовами, тому необхідно було внести зміни, щоб привести слово у відповідність до звичних англійських форм. Отже, запозичені з латинської слова зазнають певних адаптаційних змін. Зокрема, іменники латинського походження отримали англійські закінчення, як-от: -tas (лат. sanitas) → -ty (англ. sanity), -antia/ -entia (scientia, tendentia) → -ance(-ancy)/-ence(-ency) (science/ tendency), а прикметники із закінченням -bilis (capabilis) отримали звичне англійське закінчення -ble (capable) [6]. Системність та урегульованість англійської мови припадає на XVII–XVIII ст. Науковий раціоналізм намагається сформулювати правила та принципи, які можна логічно пояснити та застосувати.

Класична латинь розглядається як взірець літератури та мови. Інтелектуальні тенденції направлені на зусилля із стандартизації, уточнення та виправлення англійської мови. Розглядається питання щодо використання англійської мови для написання наукових трактатів, в яких латина здавна була традиційною. З цією метою значно доповнено словниковий запас і представлено адекватну систему правопису. Вперше було звернуто увагу на граматику, яка була довільна та несистематизована. На відміну від грецької та латини, які мали свої стандарти, англійська була неупорядкована і різнилася навіть серед освічених людей. Всі ці факти привели до академічного вивчення мови. З'являються словники (для вдосконалення вокабуляра) та практичні трактати з граматики (для унормування письма). Всі зусилля науковців були спрямовані на те, щоб стабілізувати мову та затвердити її в постійній формі. Отже, одну з найбільш амбітних надій XVIII ст. було здійснено і мова отримала свою раціональну та постійну форми [6, с. 238–239]. Колоніальна політика Англії також сприяла надходженню нової лексики. *Пізня сучасна англійська мова (1800–2000 pp.)*. Пізня сучасна англійська мова – це стан наукового прогресу, де словниковий запас відображає розширення свідомості та кругозору. Глобалізована англійська (2000 – дотепер). У час глобалізації світу та суспільства все частіше говорять про інтернаціональну мову. Свого часу міжнародною мовою була латина, якою розмовляли у всій Римській імперії. Причиною цього була не стільки чисельність римлян, як їхня державна потужність. Є тісніший зв'язок між домінуванням мови та економічною, технологічною та культурною силою. Цей зв'язок стає все більш зрозумілий під час вивчення історії Англії та аналізу історії англійської мови [8, с. 7].

Періодизація латинських запозичень в англійській мові тісно пов'язана з історичними етапами, адже процес запозичення іншомовних слів неоднозначно впливає на розвиток мови. Запозичення іншомовної лексики є наслідком не лише кількісного збагачення словника, але й викликає певні зміни в його структурі, напр., сприяє варіативності лексем, їх перегрупованню та зміні зв'язків між ними. Увійшовши до словникового складу мови, лексеми іншомовного походження можуть зазнавати в ній процесів архаїзації, детермінологізації, метафоризації тощо [3, с.4].

Запозичення – елемент чужої мови, який було перенесено з одної мови до іншої в результаті мовних контактів, а також сам процес переходу елементів одної мови до іншої [4]. Приблизно 80% лексики англійської мови – запозичення з латинської, грецької, французької, іспанської та інших мов.

Латинські елементи займають в словнику сучасної англійської мови провідне місце. В історичному процесі запозичення слів з латини виділяють кілька періодів, що мають свої особливості.

Як уже зазначалося, перші запозичення з'явилися в давньоанглійській мові після завоювання римлянами Британських островів в 54 році до н.е. Зокрема, на той час було запозичено назви міст, що мають другий компонент, *cester* який походить від лат. *castra* «військовий загін»: *Chester, Manchester, Winchester, Lancaster, Leicester; coln* від лат. *colonia* «поселення»: *Lincoln, Colnchester; port* – від лат. слова *portus* «гавань, порт»: *Portsmouth, Bridgeport, Devonport* [1,с.93] Також слова *stret* (street) «дорога, вулиця» від лат. *via strata* «мощена дорога», *weall* (wall) «стіна» від лат. *vallum* «вал». Внаслідок торгівельних контактів з Римською імперією давньоанглійську мову було збагачено назвами *рослин, тварин* та *продуктів харчування*. Напр.: *win* (wine) «вино» від лат. *vinum*, *pund* (pound) «загорожа, в'язниця» від лат. *pondo, unce* (ounce) «унція» від лат. *uncia, cīese* (cheese) «сир» від лат. *caseus, mile* (mile) «миля» від лат. *milla passum, cīres* (cherry) «вишня» від лат. *cerasus, pipor* (pepper) «перець» від лат. *piper, torr* (tower) «вежа» від лат. *tunis, cytel* (kettle) «чайник, *заст.* казан» від лат. *catillus, myln* (mill) «млин» від лат. *molinum* та ін. Це перший етап латинських запозичень.

Другий етап активного проникнення латинських запозичень відбувається в епоху християнізації Великобританії. В цей період в давньоанглійській мові з'являються слова, що пов'язані з релігією та освітою. Напр.: *candel* (candle) «свічка» від лат. *candela, prēost* (priest) «священник» від лат. *presbyter, scol* (school) «школа» від лат. *schola, apostol* (apostle) «апостол» від лат. *apostolus, biscop* (bishop) «єпископ» від лат. *episcopus, deofol* (devil) «сатана, диявол» від лат. *diabolus* та ін. Однак, за походженням це були, здебільшого, грецькі слова, що потрапили до давньоанглійської мови через латину (непряме запозичення).

На початку середньоанглійського періоду (XII-XV ст.) в Англії співіснують три мови: англійська, французька (англо-норманська) та латина, яка залишається мовою духовенства та науки.

З другої половини XII століття відбувається поступове розширення сфери вживання англійської мови. Першим державним документом, що написано на лондонському діалекті, була Прокламація короля Генріха III (1258 р.).

Хоча ще існували сфери діяльності, в яких англійська мова не функціонувала. Мовне питання вирішив король Генріх VIII. Всі важливі державні документи та частково художні тексти було перекладено англійською.

Томас Еліот запропонував латинські слова у англійській формі через брак спеціальної термінології в сфері науки. Напр.: *animal* «тварина» від лат. *animal*, *formula* «формула» від лат. *formula*, *veto* «заборона» від лат. *veto*, *idea* «думка, образ» від лат. *idea*, *comedy* «комедія» від лат. *comedia*, *antenna* «антена» від лат. *antenna*, *fact* «обставина, подія, факт» від лат. *factum*, *paralytic* «паралітик; безсилий» від лат. *paraliticus*, *radius* «радіус; спиця» від лат. *radius*, *tradition* «традиція, старий звичай» від лат. *tradere*, *separate* «окремий; самостійний» від лат. *separare* та ін. Це третій пік появи латинських запозичень в англійській мові.

Отже, словниковий склад англійської мови зосередив у собі всі необхідні лексичні елементи, що переважно запозичені з латинської мови під час трьох етапів. Саме завдяки запозиченням англійська мова має достатні внутрішні ресурси для задоволення потреб її носіїв [2,с23].

Поява латинських запозичень була результатом тривалих інтелектуальних зв'язків із Римською імперією. Обмін досвідом у галузі медицини сприяв постійному оновленню знань, і завдяки римлянам англійська медична термінологія поповнилась словами, які мали прямий чи периферійний зв'язок із медициною, як, наприклад: *palm*, *organ*, *balsam*, *fennel*, *chrism*, *font*, *coriander*, *ginger*, *laurel*, *scrofula* та інші [10, с. 142]. Отже, медичні терміни староанглійського періоду мали буденний характер, були периферійно пов'язані з медициною та практично збігалися з давньоанглійським періодом англійської мови.

У середні віки медицина була під владою церкви, а лікуванням

займались церковнослужителі при монастирях. Медицина не була наукою і навіть саме слово *medicus* метафорично означало абат, тобто служитель церкви, який займався духовним зціленням [11, с. 8–10]. Після нормандського завоювання відбуваються зміни не тільки в суспільному житті Англії, але й медичній термінології, які знайшли своє відображення в лексиконі англійської медичної термінології. Оскільки латина була офіційною мовою тогочасної медицини, то більшість термінів має латинське походження, які було адаптовано до її мовних правил. Як результат, маємо такі анатомічні терміни, як *joint* від лат. *junctum*, *stomach* від лат. *stomachus*, *pupil* від лат. *pupilla*, *diaphragm* від лат. *Diaphragma* та інші. Цей етап англійської медичної термінології, як і мова загалом, частково збігається з мовною періодизацією та завдячує появі латинських і французьких слів.

У період Ренесансу християнська Європа основну увагу зосередила на науці. Це був час відкриттів і прогресу в медичних знаннях. Латина все ще залишається мовою релігії, філософії, мистецтва, наук і медицини. Латиною перекладаються всі медичні трактати греків та арабів, її також використовують для позначення нових концептів у медичній галузі, як-от: *climax*, *appendix*, *epitome*, *exterior*, *delirium* чи *axis*. Після послаблення впливу церкви дозволено робити розтин тіла. Дослідження людського організму привело до прориву в анатомії, а саме фламандський анатом Андреас Везаліус (*Andreas Vesalius* (1514–1564 pp.)) створює анатомічний атлас *De Humani Corporis Fabrica*, англійський лікар Вілліам Гарві (*William Harvey*, 1578–1657 pp.) описує системний кровообіг і властивості крові, італійський науковець Леонардо да Вінчі (*Leonardo Da Vinci* (1452–1519 pp.)) працює над дослідженням сухожилів, м'язів, кісток та інших особливостей людського організму, французький хірург Амбруаз Паре (*Ambroise Paré* (1510–1590 pp.)) закладає основи сучасної криміналістичної патології та хірургії тощо. Всі ці відкриття привели до появи нових термінологічних одиниць. Унормування анатомічної лексики, значно поповнило англійську медичну термінологію. Латинські слова становили важливий елемент англійського словника та вводились у мову за допомогою писемності. Переклад праць показував недоліки, бо небагатий словниковий запас змушував

запозичувати з інших мов. Письменники, добре володіючи латинню старалися замінити складні латинськими коренями складні англійські слова та адаптувати їх на англійський лад. Пристосування відбувалося шляхом відкидання латинського закінчення, як *hepaticus* – *hepatic*, *sacralis* – *sacral*. Крім того, частина латинських закінчень адаптовано, як-от: *-us* в прикметників було змінено на *-ous* (*osseus* – *osseous*) або на *-al* (*externus* – *external*) [6]. Такі процеси спостерігаються і в українській мові, наприклад *Analginum* – анальгін, *Dimedrolum* – дімедрол.

У сучасний період міжнародна співпраця в галузі медицини зумовила необхідність універсальної мови спілкування, якою свого часу була латина. Практично всі авторитетні медичні журнали у своїх рекомендаціях вимагають резюме англійською мовою як другою після рідної. Більшість підручників і посібників із медицини перекладено теж англійською мовою. З огляду на те, що глобалізоване суспільство обрало англійську мову для спілкування, то цілком очевидно, що саме англійська мова поступово впливає і на формування медичної термінології загалом.

Отож, латинська мова відіграла визначну роль у розвитку та формуванні лексики англійської мови. Всі зазначені вище періоди в мові знайшли своє відображення і в медичній термінології, розвиток якої тісно пов'язаний із медичними відкриттями та висвітлює процеси наукового пізнання в суспільстві.

Перспективи подальших досліджень полягають у тому, щоб і надалі проводити вивчення англійського лексичного складу та проведенні паралелей з латинською мовою, колискою та джерелом збагачення словникового складу багатьох мов.

Список використаної літератури

1. Верба Л.Г. Історія англійської мови. *Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів*. Вінниця: Нова книга, 2006. 296 с.
2. Зацний Ю.А. “Внутрішні” запозичення сучасної англійської мови. “*Вісник СумДУ*”. 2006. №11(95)’. Том 1. с.23-29.
3. Коломієць К.М. Новітні запозичення з англійської мови в німецькій суспільно-політичній лексиці. *Вісник Запорізького*

- державного університету. Філологічні науки. 2002. № 2. с. 1-4.
4. Лексичне запозичення. *Інтернет-ресурс* dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/52930/1/ЛЕКСИЧНЕ%20ЗАПОЗИЧЕННЯ.pdf
 5. Algeo J. *The origins and development of the English language*. Wadsworth : Cengage learning, 2015. 368 p.
 6. Baugh A.C. and Cable T. *A History of the English Language*. 5th ed. London : Routledge, 2002. 447 p.
 7. Cameron M.L. *Anglo-Saxon Medicine*. Cambridge : Cambridge University Press, 1993. 211 p.
 8. Crystal D. *English as a global language*. 2nd ed. Publisher : Cambridge University Press, 2023. 212 p.
 9. Miller G. *External Influences on English: From Its Beginnings to the Renaissance*. Oxford : Oxford University Press, 2012. 350 p.
 10. Nielsen H. F. *The continental Backgrounds of English and its insular development until 115*. Publisher : Odense University Press, 1998. 233 p.
 11. Roelcke T. *Fachsprachen*. Berlin, 2005. 250 s.
 12. Siraisi, Nancy G. *Medieval and Early Renaissance Medicine: An Introduction to Knowledge and Practice*. 1st ed. Publisher : University of Chicago Press, 1990. 264 p.

References

1. Verba, L. H. *Istoriia anhliiskoi movy. Posibnyk dlia studentiv ta vykladachiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv*. Vinnytsia: Nova knyha, 2006. 296 s.
2. Zatsnyi, Yu. A. «Vnutrishni» zapozychennia suchasnoi anhliiskoi movy. «Visnyk SumDU». 2006. №11(95). Tom 1. S. 23-29.
3. Kolomiiets, K. M. Novitni zapozychennia z anhliiskoi movy v nimetskii suspilno-politychnii lekseki. *Visnyk Zaporizkoho derzhavnoho universytetu. Filolohichni nauky*. 2002. № 2. S. 1-4.
4. *Leksychne zapozychennia*. *Internet-resurs* dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/52930/1/ЛЕКСИЧНЕ%20ЗАПОЗИЧЕННЯ.pdf
5. Algeo, J. *The Origins and Development of the English Language*. Wadsworth: Cengage Learning, 2015. 368 p.

6. Baugh, A. C., and Cable, T. *A History of the English Language* (5th ed.). London: Routledge, 2002. 447 p.
7. Cameron, M. L. *Anglo-Saxon Medicine*. Cambridge: Cambridge University Press, 1993. 211 p.
8. Crystal, D. *English as a Global Language* (2nd ed.). Cambridge University Press, 2023. 212 p.
9. Miller, G. *External Influences on English: From Its Beginnings to the Renaissance*. Oxford: Oxford University Press, 2012. 350 p.
10. Nielsen, H. F. *The Continental Backgrounds of English and Its Insular Development Until 1150*. Odense University Press, 1998. 233 p.
11. Roelcke, T. *Fachsprachen*. Berlin, 2005. 250 s.
12. Siraisi, Nancy G. *Medieval and Early Renaissance Medicine: An Introduction to Knowledge and Practice* (1st ed.). University of Chicago Press, 1990. 264 p.

Глона Олексюк
(Чернівці)

Науковий керівник - к.ф.н., доц. Павлович Т.І

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІСЕНЬ ГРУПИ «ARCTIC MONKEYS» У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ПІСЕННОГО ДИСКУРСУ

***Анотація.** У статті досліджено лексичні та стилістичні особливості пісень гурту «Arctic Monkeys» як одного з найвпливовіших представників сучасної англомовної музики. Особливу увагу приділено аналізу еволюції мовного стилю гурту та його впливу на англомовний пісенний дискурс. Автор розглядає лексичні засоби, стилістичні прийоми та функціональне навантаження пісенних текстів. Стаття ґрунтується на аналізі пісень, що репрезентують сучасний музичний дискурс та зміни в ньому.*

***Ключові слова:** пісенний дискурс, лексика, стилістичні прийоми, Arctic Monkeys, еволюція стилю.*

***Summary.** This article examines the lexical and stylistic features of the songs by the band «Arctic Monkeys,» one of the most influential representatives of contemporary English-language music. The study focuses on the analysis of the evolution of the band's linguistic style and its impact on English-language song discourse. Special attention is paid to the distinctive lexical tools, stylistic devices, and their functional roles in song lyrics. By analyzing the songs, this research seeks to highlight how «Arctic Monkeys» contribute to the current development of popular music discourse and reflect broader linguistic and cultural trends. Their music is characterized by a unique blend of colloquial language, metaphors, and allusions, which serves as an effective means of expression. This makes their songs significant both from a linguistic perspective and in terms of their influence on popular culture. The article also explores how the linguistic style of the band has evolved over the course of their career, shifting from simpler and more direct language in their early works to more complex and layered*

expressions in later albums. The findings suggest that «Arctic Monkeys» exemplify broader trends in contemporary music, where the interplay between language and musical composition reflects deeper cultural and social contexts. The results of this study can be applied in the field of linguistic research on song discourse, as well as in teaching English through music.

Keywords: *song discourse, vocabulary, stylistic devices, Arctic Monkeys, style evolution.*

Сучасний англомовний пісенний дискурс відіграє важливу роль у формуванні культурних і мовних тенденцій. Пісенні тексти не лише передають емоції та ідеї авторів, але й впливають на формування мовної картини світу слухачів, особливо молоді. Гурт «Arctic Monkeys» є одним з ключових представників британської рок-музики, і їхні пісні заслуговують на детальне дослідження з точки зору лексико-стилістичних особливостей.

Огляд досліджень. Дослідження пісенного дискурсу в сучасній лінгвістиці охоплює різноманітні аспекти, зокрема лексичні, стилістичні та фонетичні засоби вираження. Ряд науковців розглядають пісенний дискурс як форму вербальної комунікації, яка відображає соціокультурний контекст та емоційний стан автора. Тексти пісень «Arctic Monkeys» широко відомі своїм унікальним поєднанням розмовної лексики, метафор і алюзій, що робить їх важливим об'єктом для лінгвістичного аналізу.

Лексико-стилістичний аналіз пісень гурту «Arctic Monkeys» базується на детальному розгляді текстів, які виявляють багатогранність використання мовних засобів. Особливу увагу слід приділити таким аспектам, як лексичні поля, стилістичні прийоми, використання метафор, алюзій та інших риторичних фігур, що створюють унікальний авторський стиль гурту.

Лексичні особливості пісень «Arctic Monkeys». Лексика пісень «Arctic Monkeys» є надзвичайно багатогранною і охоплює як розмовну мову, так і складні метафоричні конструкції. Гурт майстерно поєднує різні стилістичні рівні мови, що робить їхні тексти цікавими як для широкої аудиторії, так і для дослідників мови.

Однією з характерних особливостей лексики пісень «Arctic Monkeys» є використання розмовної лексики, що дозволяє гурту

створити відчуття безпосередності й автентичності [5, с. 219]. Це допомагає слухачеві відчувати близькість до виконавця, ніби текст є частиною повсякденної розмови або діалогу. Часто використовуються фрази, типові для неформальної англійської мови, такі як:

- **«Stop making the eyes at me»** (з пісні *«I Bet You Look Good on the Dancefloor»*) – фраза, що демонструє розмовний характер тексту та водночас передає емоційний стан персонажа [4, с. 56].
- **«Why'd You Only Call Me When You're High?»** – тут теж використовується типова для британського молодіжного сленгу конструкція, яка передає іронічний і навіть трохи відсторонений настрій [6, с. 86].

Тексти пісень часто відображають особливості мови молоді, використовуючи сленг і фразеологізми, характерні для повсякденного спілкування. Цей підхід робить тексти «Arctic Monkeys» доступними для широкої аудиторії, особливо для молодих слухачів, які можуть легко ототожнювати себе з героями пісень.

Ще однією важливою рисою лексики «Arctic Monkeys» є створення авторських неологізмів та незвичних мовних конструкцій [7, с. 86]. Наприклад, у пісні *«Fluorescent Adolescent»* використовується фраза *«Disco pants and your desperate stare»*, де «disco pants» є нетиповим поєднанням слів, що викликає певні асоціації з модою минулих десятиліть, але водночас створює нове значення [4, с. 54].

Такі неологізми допомагають створити унікальний стиль текстів і відображають мовні експерименти, які характерні для сучасної англійської поп-музики. Вони також є проявом креативності вокаліста та автора текстів Алекса Тернера, який часто грає з мовними формами, створюючи нові лексичні комбінації.

Лексика пісень «Arctic Monkeys» охоплює широке коло тем, що відображаються в різноманітних семантичних полях. Найбільш поширеними темами є:

- **Любов та стосунки:** Багато пісень гурту присвячені темам кохання та міжособистісних відносин. Наприклад, у пісні *«505»* використовуються слова, що передають почуття втрати і ностальгії: *«I'm going back to 505, If it's a seven-hour flight or a forty-five-minute drive.»* Лексика тут передає фізичну та емоційну дистанцію між героями.

- **Соціальні проблеми та життя молоді:** У пісні «*Riot Van*», наприклад, описується конфлікт із поліцією, використовуючи лексику, яка відображає протестний настрій молоді: «*And up rolls the riot van, And sparks excitement in the boys.*» Цей текст звертається до реалій британського суспільства та соціальних проблем, які актуальні для молоді.
- **Буденність та повсякденне життя:** У піснях також часто зустрічаються описи повсякденних ситуацій і буденних реалій. Вони використовують просту і водночас виразну лексику, що робить ці описи знайомими для слухача. Наприклад, у пісні «*Cornerstone*» мова йде про буденний пошук колишнього кохання в барі та на вулицях: «*I thought I saw you in the Parrot's Beak, messing with the smoke alarm.*».

Однією з цікавіших рис лексики гурту є використання полісемії – явища багатозначності слів. Це дозволяє текстам мати кілька рівнів інтерпретації, роблячи їх цікавими для ширшої аудиторії [9, с. 80]. Наприклад, у пісні «*Do I Wanna Know?*» використовується багатозначна лексика, яка одночасно передає як почуття сумнівів у любові, так і глибоке внутрішнє роздуми: «*Do I wanna know if this feeling flows both ways?*» [6, с. 91].

Лексика пісень «Arctic Monkeys» часто містить посилання на британську культуру, звичаї та реалії, що створює додаткові сенсові шари для британських слухачів. Наприклад, у пісні «*A Certain Romance*» згадується британське соціальне життя і характерні для нього звичаї, такі як субкультури молоді та їхній вплив на стосунки: «*There's only music, so that there's new ringtones.*» [4, с. 55]. Ця фраза відображає іронічний погляд на те, як музика стає частиною споживацької культури.

Творчість гурту «Arctic Monkeys» вирізняється багатим арсеналом стилістичних прийомів, які допомагають підсилювати емоційний вплив їхніх текстів, роблячи їх виразними, живими та запам'ятовуваними. У їхніх піснях особливе місце займають метафори, порівняння, алюзії, гра слів та інші риторичні фігури, які створюють багатошарові значення і вимагають від слухача активної участі в інтерпретації текстів.

Метафора є одним з найбільш використовуваних стилістичних прийомів у текстах «Arctic Monkeys». Метафори дозволяють гурту

описувати емоційні стани та ситуації через порівняння з іншими явищами, що допомагає створити образність та передати складні почуття у зрозумілій формі.

Наприклад, у пісні «505» використовується метафорична фраза: *“But I crumble completely when you cry”* [5, с. 224]. Ця метафора передає почуття слабкості та емоційного спустошення через порівняння із фізичним руйнуванням («crumble»). Це яскравий приклад, як метафора може передати інтенсивність емоцій за допомогою простого, але ефектного образу.

Інша прикметна метафора з пісні «*Do I Wanna Know?*»: *“Crawling back to you”* [6, с. 89]. Це метафоричне висловлювання зображує повернення до когось як фізичний процес повзання, що підкреслює емоційну залежність та складність цього процесу для ліричного героя.

Порівняння в текстах пісень «Arctic Monkeys» слугують інструментом для підкреслення спільних рис між явищами або створення контрасту. Наприклад, у пісні «*Cornerstone*» ліричний герой порівнює різні жінки з тією, кого він колись кохав, що створює атмосферу ностальгії та безнадійності: *“I smelt your scent on the seatbelt / And kept my shortcuts to myself”* [4, с. 54]. Тут аромат асоціюється зі спогадом про минуле, що підкреслює інтенсивність його втрат.

Алюзії на поп-культуру, історію та літературні твори є однією з ключових особливостей текстів «Arctic Monkeys». Вони дозволяють гурту використовувати вже наявні культурні контексти, розширюючи значення текстів.

Наприклад, у пісні «*Fake Tales of San Francisco*», алюзія на місто Сан-Франциско символізує ідеалізоване місце, що часто романтизується у поп-культурі. Ця алюзія додає тексту іронічного підтексту та висміює прагнення деяких музикантів підлаштовуватися під вигадані ідеали.

У пісні «*Arabella*», алюзія на космос і зірки: *“Arabella’s got some interstellar-gator skin boots”* Вона використовує науково-фантастичні образи, створюючи естетичний контраст між космосом та реальністю, що підсилює ексцентричність ліричного персонажа [6, с. 90].

Епітети та гіперболи часто використовуються для підсилення

емоційної виразності. Вони допомагають акцентувати увагу на певних якостях або станах персонажів, посилюючи їхній вплив на слухача.

У пісні «*Why'd You Only Call Me When You're High?*» використання епітету «high» передає не лише фізичний стан, а й емоційну віддаленість між персонажами [8, с. 124].

Творчість «Arctic Monkeys» зазнала значної еволюції з моменту їхнього дебюту у 2006 році, і це яскраво відображається у мовностилістичних особливостях їхніх текстів. Спочатку гурт став відомий завдяки своєму унікальному стилю, який поєднував розмовну лексику, гумор і прямоту з яскравими і динамічними ритмами. Проте з часом, їхній стиль зазнав суттєвих змін, що проявилось у складнішій лексичній структурі, використанні глибших метафор та більш експериментальних стилістичних прийомів.

У ранніх альбомах, таких як «*Whatever People Say I Am, That's What I'm Not*» (2006) та «*Favourite Worst Nightmare*» (2007), пісні «Arctic Monkeys» характеризуються яскраво вираженою розмовною лексикою і простотою виразу. Ці альбоми відображають молодіжний сленг та урбаністичні теми, що легко впізнаються і доступні для широкої аудиторії. Наприклад, у треку «*When the Sun Goes Down*» використовуються прості речення та ритмічно чіткі фрази, які відображають життя вулиць та буденність повсякденних ситуацій:

«I said, who's that girl there? I wonder what went wrong so that she had to roam the streets...»

Цей період характеризується прямим, навіть брутальним підходом до викладу думок. Тексти насичені конкретними життєвими ситуаціями, і, хоча вони часом можуть здаватися простими, їхнє смислове навантаження відображає соціальні та міжособистісні проблеми молодого покоління. Водночас, тексти пісень мають характерну для інді-року енергійність, а мовні засоби використовуються для створення ефекту розмови.

З виходом альбому «*Suck It and See*» (2011) та надзвичайно успішного «*AM*» (2013), тексти «Arctic Monkeys» стають складнішими і поетичнішими. Це зумовлено бажанням гурту експериментувати з новими стилями і темами. У цих альбомах ми

можемо побачити перехід від прямого висловлювання до більш опосередкованого, з використанням складних метафор, алегорій і гри слів.

Особливо це помітно у треках з альбому «AM», таких як «*Do I Wanna Know?*», де використовується більш інтроспективний стиль написання. У текстах з'являється більше особистих переживань, спогадів і рефлексії, що контрастує з прямолінійністю ранніх робіт. Наприклад, у рядку з пісні «*Do I Wanna Know?*»:

«Crawlin' back to you / Ever thought of calling when you've had a few? / 'Cause I always do.»

Тут спостерігається метафоричне вираження складних почуттів, зокрема, нерішучості та самокритики. Відбувається відхід від конкретних ситуацій до більш універсальних тем, таких як кохання, сумніви, психологічні дилеми, що надає текстам більш глибокого емоційного забарвлення.

Крім того, стиль написання на цьому етапі стає більш мелодійним і спокійним, що відображається і в музичному оформленні. Лексичні засоби стають різноманітнішими, а тексти наповнюються складними риторичними фігурами, такими як порівняння, гіперболи та алітерації.

З виходом альбому «*Tranquility Base Hotel & Casino*» (2018), творчість «Arctic Monkeys» зробила різкий поворот до більш експериментального і концептуального звучання. Цей альбом помітно відрізняється від попередніх робіт як музично, так і текстово. Тексти стають ще складнішими, і в них використовуються нетипові для попередніх робіт гурту теми, такі як футуризм, космічна тематика, політика та філософські роздуми про життя.

У піснях цього періоду, таких як «*Four Out of Five*», використовуються метафоричні образи і складні багатопланові конструкції. Наприклад:

«Advertise in imaginative ways, / First, wait a minute, I hear the jazz band swing / I thought this was a private residence.»

Цей рядок демонструє використання сюрреалістичних образів і змішування тем, що викликають враження парадоксальності і багатовимірності змісту. Тексти перетворюються на метафоричні фрески, у яких реальність і фантазія зливаються у складний наратив.

У цьому періоді спостерігається перехід від традиційних пісенних форм до більш вільних і абстрактних, що дозволяє гурту експериментувати з формою і змістом текстів. Вони також роблять значний акцент на поетичному звучанні, впроваджують елементи фантастики, абсурду, що надає текстам філософської глибини.

Еволюція творчості «Arctic Monkeys» відображає загальні тенденції розвитку англomовного пісенного дискурсу: від простої та розмовної лексики до складних і метафоричних конструкцій. Ранні роботи гурту, що тяжіють до розмовної мови, відображали молодіжний сленг і відчуття міського життя, тоді як у пізніших альбомах з'являються філософські мотиви, політична критика і футуристичні алюзії. Лексика стає більш естетичною, символічною і глибокою.

Таким чином, еволюція мовно-стилістичних особливостей творчості «Arctic Monkeys» демонструє їхню здатність постійно оновлювати і адаптувати свою музику до сучасних культурних і соціальних контекстів, при цьому зберігаючи свою унікальну ідентичність. Тексти гурту — це не лише відображення їхньої музичної еволюції, а й свідчення того, як англomовна музика може відображати зміни у сприйнятті та розумінні світу сучасним слухачем.

Дослідження лексичних та стилістичних особливостей пісень гурту «Arctic Monkeys» дозволяє зробити кілька важливих висновків. По-перше, тексти пісень цього гурту є яскравим прикладом сучасного англomовного пісенного дискурсу, який поєднує в собі як розмовну лексику, так і складні стилістичні прийоми. Вміння поєднувати повсякденні мовні звороти з глибокими метафорами й алюзіями робить пісні гурту унікальними та легко впізнаваними.

По-друге, стилістичні засоби, використовувані «Arctic Monkeys», не лише підсилюють емоційне сприйняття їхніх текстів, але й сприяють кращому розумінню соціокультурного контексту, в якому вони створені. Лексичне багатство текстів відображає різноманіття тем і емоцій, що дозволяє слухачам ідентифікуватися з ліричними героями.

По-третє, еволюція мовного стилю гурту є важливим аспектом, який демонструє зміну підходів до створення музики та текстів у сучасному пісенному дискурсі. Від простоти і прямолінійності

ранніх робіт до складних ліричних і композиційних рішень у пізніших альбомах, «Arctic Monkeys» постійно знаходять нові способи взаємодії зі своєю аудиторією.

Загалом, аналіз творчості «Arctic Monkeys» вносить вагомий вклад у розуміння лексико-стилістичних особливостей сучасної англійської музики, а також сприяє подальшому розвитку лінгвістичних досліджень у цій галузі. Перспективними є подальші дослідження еволюції пісенного дискурсу та його впливу на культуру і мову сучасного суспільства.

Список використаної літератури

1. Venuti L. Introduction. Poetry and Translation. *Translation studies*. 2014. Vol. 4. No 2. P. 127-132.
2. Weinreich U. Languages in Contact. *Findings and Problems*. New York, Linguistic Circle of New York, 1953. 245 p.
3. Leech G.N. A Linguistic Guide to English Poetry. London, Longman, 1977. 240 p.
4. Кузнецова М. О., Ходус А. М. Англійський пісенний дискурс у контексті лінгвокультури (на матеріалі поп-пісень ХХІ століття). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2017. Вип. 29(2). С. 53–56.
5. Рябенка І. Вербалізація концепту ЧАС в англійському пісенному середовищі. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. 2015. Вип. 42. С. 219–227.
6. Грищевич Т. В. Стилістичні реєстри в сучасному англійському пісенному дискурсі. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Серія Філологія. 2020. Т. 23, № 1. С. 86-93.
7. Бондаренко Т. В. Метафора в сучасному англійському пісенному дискурсі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. 2020. Вип. 91. С. 86-91.
8. Ященко Н. П. Функціонування сленгу в англійському пісенному дискурсі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічна. 2021. Вип. 11(79). С. 120-124.

9. Малюга О. С. Англомовний пісенний дискурс як об'єкт лінгвістичного дослідження. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. 2019. № 38. С. 77-80.

References

1. Venuti, L. *Introduction. Poetry and Translation*. Translation Studies. 2014. Vol. 4. No 2. P. 127-132.
2. Weinreich, U. *Languages in Contact. Findings and Problems*. New York: Linguistic Circle of New York, 1953. 245 p.
3. Leech, G. N. *A Linguistic Guide to English Poetry*. London: Longman, 1977. 240 p.
4. Kuznetsova, M. O., Khodus, A. M. Anhlomovnyi pisenyi dyskurs u konteksti linhvokultury (na materialy pop-pisen XXI stolittia). *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Serii: Filolohiia. 2017. Vyp. 29(2). S. 53–56.
5. Riabenka, I. Verbalizatsiia kontseptu CHAS v anhlomovnomu pisenomu seredovyshchi. *Problemy vzaïemodii mystetstva, pedahohiky ta teorii i praktyky osvity*. 2015. Vyp. 42. S. 219–227.
6. Hrytsevych, T. V. Stylistychni rehistry v suchasnomu anhlomovnomu pisenomu dyskursi. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho linhvistychnoho universytetu*. Serii: Filolohiia. 2020. T. 23, No 1. S. 86-93.
7. Bondarenko, T. V. Metafora v suchasnomu anhlomovnomu pisenomu dyskursi. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina*. Serii: Inozemna filolohiia. Metodyka vykladannia inozemnykh mov. 2020. Vyp. 91. S. 86-91.
8. Yashchenko, N. P. Funktsionuvannia slenhu v anhlomovnomu pisenomu dyskursi. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*. Serii: Filolohichna. 2021. Vyp. 11(79). S. 120-124.
9. Maliuha, O. S. Anhlomovnyi pisenyi dyskurs yak obiekty linhvistychnoho doslidzhennia. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Serii: Filolohiia. 2019. No 38. S. 77-80.

Mariia Fedoriuk
(Chernivtsi)

Scientific advisor - Prof. Dr. Nadia Yesypenko, DrSc

**COMMUNICATIVE STRATEGIES AND TACTICS IN
ENGLISH TED-TALK SPEECHES ON THE THEME OF
“BUSINESS RELATIONSHIPS” (THE EFFECT ON THE
TARGET AUDIENCE)**

***Summary.** The article is devoted to the study of communication strategies and tactics used in Ted-Talk speeches on the topic of ‘Business Relations’. The subject of the study is to identify their impact on the target audience. The study analyses the communication strategies (ideological, argumentative, representational, and manipulative) and tactics that correspond to these strategies in the context of journalistic discourse.*

***Keywords:** speech, communicative strategy, communicative tactics, journalistic discourse, audience, gender*

***Анотація.** Стаття присвячена дослідженню комунікативних стратегій і тактик, які використовуються у виступах Ted-Talk на тему «Ділові відносини». Предметом дослідження є виявлення впливу комунікативних стратегій на цільову аудиторію. У дослідженні аналізуються комунікативні стратегії (ідеологічні, аргументаційні, репрезентативні, маніпулятивні) і тактики, які відповідають цим стратегіям у контексті публіцистичного дискурсу.*

***Ключові слова:** промова, комунікативна стратегія, комунікативна тактика, публіцистичний дискурс, цільова аудиторія, гендер*

Introduction. This article is devoted to the study of the theoretical foundations of the publicistic discourse and its features, as well as speeches as a genre of publicistic discourse since speeches are the main material of the entire study. In addition, the theoretical study will provide a clear definition of communication strategies and tactics and

explain how these two terms are related to each other. This theoretical framework is essential for the subsequent quantitative and qualitative analyses. Furthermore, a detailed classification of communication strategies and tactics will be proposed, according to which further analysis will be conducted.

This article aims at several tasks, the most important of which is to analyse English-language Ted-Talks on the topic of 'Business Relations' and identify which communication strategies are used by the speaker and which communication tactics were used to implement the respective strategies. In addition, one of the main objectives of this study is to identify the impact of certain communication strategies and tactics on the target audience.

It is important to note that the analysis will be conducted from a gender perspective. That is, the research material will include speeches by men and women. In terms of gender, we will identify which communication strategies and tactics are most commonly used in women's speeches and which are more common for men.

The study will provide a quantitative analysis of communication strategies and corresponding tactics in speeches delivered by men and women and a qualitative analysis according to the main goal of the speaker. This analysis will demonstrate whether the same communication strategies and tactics used by men and women have the same impact on the target audience. In other words, how the target audience perceives the same strategy and tactics through the prism of gender.

Problem statement. Communication is a fundamental aspect of human interaction. However, many recent studies show that men and women are biologically different, and evidence also demonstrates a social difference. The studies on gender and communication have revealed the difference in communication behavior between men and women. Here we can enumerate several aspects of differentiation: communicative styles, vocabulary, non-verbal communication, and topics for the discussion [5]. Nowadays these differences become more distinguished, which became the foundation of the hypothesis there is a difference in communicative strategies and tactics used by male and female speakers.

In the context of the general study of discursive phenomena and their impact on modern society, an important stage is the consideration

of specific types of discourse characterized by specific features and functional purposes. One such type is publicistic discourse. Publicistic discourse, according to N. Sharmanova, is a form of institutional discourse aimed at a diverse audience. Characterized by an intellectualized nature, it is directed at interaction with various groups of people, including both intellectually oriented audiences and the general public [6]. This indicates its universality and adaptability to various environments and information consumer demands.

According to the definition by I. Mikhaylyna, publicistic discourse is determined by a number of important characteristics that define its specificity in the information space [3, p. 4]:

1. The first characteristic, timely information, indicates the relevance and freshness of media texts oriented towards providing up-to-date information on important events;
2. Interpretation of events and facts is the second characteristic of publicistic discourse, emphasizing its analytical nature and ability to give events meaning and context;
3. Expression and formation of public opinion, the third characteristic, reveal the important role of the media in creating discussions and influencing audience perceptions;
4. Timeliness, as the fourth characteristic, determines the necessity for media texts to be timely and meet the audience's needs;
5. Practical purposefulness, as the fifth characteristic, indicates the informational-practical nature of texts, which may contain instructions, advice, and other useful information;
6. The sixth characteristic, oratorical style, indicates the use of rhetorical techniques to maximize audience impact.

Therefore, publicistic discourse is a complex phenomenon that encompasses various speech strategies and tactics aimed at highlighting, analyzing, and commenting on current social events. Its characteristics lie in the use of specific vocabulary, rhetorical techniques, and stylistic devices, which give it a unique character and define its role in shaping public opinion.

In the context of studying publicistic discourse, an important aspect is the consideration of speech as its significant genre. Speech, which is one of the key forms of verbal expression in a publicistic context,

serves not only as a means of conveying information but also as an important tool for shaping public opinion and influencing the audience. In contemporary domestic social communication science, the definition of speech as a publicistic genre remains a subject of discussion. Domestic theorist of publicistic V. Zdoroveha defines the main specific function of publicistic writing as shaping public opinion. This concept can be successfully applied to speeches since they, when published in mass media, address current issues in various spheres such as politics, society, economy, and science [7, 106]. According to the sociolinguistic typology of discourse, speech is defined as a genre of publicistic discourse, combining features of interpersonal communication and mass media. It is seen as a tool of persuasion and influence on a wide audience, similar in essence to mass media such as television, radio, internet, and print media. It is noted that contemporary public speech, while retaining the general characteristics of classical oratory, is strongly influenced by mass media [4, 98-100].

Therefore, speech, as an important element of publicistic discourse, serves not only as a means of conveying information but also as a tool for shaping public opinion, arguing positions, and expressing the author's point of view. One of the defining features of speech is its high degree of oratorical influence, which is ensured by rhetorical devices, emotional intensity, and effective use of language means.

Thus, speech as a genre of journalistic discourse becomes a field for the implementation of various strategies and tactics. Communicative strategies and tactics, defined as key elements of the speech process, are important aspects of interaction between the speaker and the audience. According to linguist F. Batsevych, the concept of communicative strategy represents the optimal way of realizing the speaker's intentions in order to achieve a specific communicative goal. It encompasses control and selection of effective communication methods, as well as their flexible modification in a specific situation. This is determined by the need to adapt the speech strategy to the specificity of the communicative act and to achieve maximum efficiency in exchanging information with the audience [1, p.133].

Strategies are defined as a wide range of speech actions aimed at achieving a general communicative goal, while tactics are seen as specific actions aimed at implementing a corresponding strategy.

A strategic plan determines the choice of means and techniques for implementing the strategy, and this interaction between strategies and tactics can be viewed through the prism of «class» and «type.» That is, strategies represent general classes of speech actions, while tactics are specific instances of their

The classification of communicative strategies and tactics proposed by T. van Dijk and V. Kints reveals an important aspect of studying speech interaction, providing a comprehensive view of various approaches to structuring texts and effectively influencing the audience. Propositional strategies, local coherence strategies, macrostrategies, schematic strategies, production strategies, stylistic strategies, rhetorical strategies, non-verbal strategies, and conversational strategies define different approaches to discourse construction and understanding. These strategies reflect both the structure of the text at the semantic and syntactic interpretation levels, as well as the use of stylistic and rhetorical elements to enhance the effectiveness of speech influence [2]. The strategies mentioned in the classification encompass not only semantic and syntactic aspects of speech but also consider socio-cultural and pragmatic factors that determine communicative dynamics.

By conducting the systematic sampling every second page of the transcript of the Ted-Talk was analyzed in order to identify communicative strategies and tactics used by men and female speakers.

It is important to note that speakers of both genders used approximately the same communication strategies, but achieved their communicative goal set by this strategy through different tactics.

For example, the argumentative strategy was used by both men and women. However, male speakers more often chose the tactic of logical arguments (using evidence, statistics, logical conclusions to justify a position): Translated with DeepL.com (free version)

“Researcher Dr. Amy Edmondson studied hospital teams to see how culture affects people’s willingness to report medical errors.”

At that time, female speakers used the tactic of emotional arguments (evoking an emotional response through stories, metaphors, and appeals to feelings) many times more often:

*“Tell me» gets you the most information, but it also **builds trust**, so it creates the best deals.”*

“We are taught that it’s a battle over money, that it involves losing,

so we either **fear** it or we avoid it altogether.”

“because **he feels disrespected**. This was the situation that one of the diplomats I worked with faced. But **a lot of us face things like this in our everyday negotiations**”

The representational strategy was also used in the speeches of both genders. However, the tactics used differed between male and female speakers. Male speakers mainly use the tactic of stereotyping, which aims to use a stereotype to form an idea about a particular phenomenon, person, or group of people:

“**Most of us are really good at noticing other people’s mistakes, but we’re not so good at noticing how we contribute to problems.**”

In contrast, female speakers prefer the tactic of metaphor and metonymy, which includes the use of figurative means to allow listeners to create a certain association using their imagination and fancy:

“*The most important things I know about negotiation I learned in a kayak on my honeymoon. **Negotiate the kayak**. In that moment, I realized that although I had been **teaching negotiation** for a few years already, I had missed something important.*”

“*That’s what I call **landing the plane**. Ask your question, make your proposal, and then **zip it**.*”

It is interesting to note that none of the female speakers chose a framing strategy based on the tactic of cause and effect. In other words, the formation of a certain vision of the causes and consequences of certain events. This tactic is used only by male speakers:

“*if I look closely enough at my problems, I can usually discover how my actions or inactions contributed to them in some way*”

“*This is a profound insight because if I can see my part in a problem, I can do something about it.*”

Certain communication strategies are used exclusively by female speakers, namely a manipulative strategy implemented through the tactic of propaganda through repetition:

“*Make your **adversary your partner, not your opponent.***”

“*So much of the popular wisdom talks about **our adversary, our opponent.***”

“*Well, in most everyday negotiations, **that adversary** at the bargaining table becomes **our partner** once that deal is done.*”

It is important to note that there are some communication strategies

and corresponding tactics that are used by male and female speakers with approximately equal frequency. Such strategies and tactics include the discourse strategy, which can be implemented through the tactic of addressing the audience (direct or indirect):

*“The next time **you** encounter a problem, try this. **Ask yourself:** How may I have contributed to this problem?”* (a male speaker)

*“The next time **you** encounter a problem, **test** this sequence of habits and watch it change your outcomes.”* (a male speaker)

*“**Remember**, you can’t inspire accountability in others until **you model it yourself.**”* (a male speaker)

*“If **you** want to master the mirror, **try asking yourself**, how have I handled something like this successfully before?”* (a female speaker)

*“Top two questions they ask? I bet **you** could guess.”* (a female speaker)

*“if **we think** about a time and write it down, that **we achieved** great results before **we go** into negotiate, **we are** more likely to negotiate well.”* (a female speaker)

This strategy also includes the tactic of rhetorical questions, which is the most commonly used in all analysed speeches and is applied in approximately the same number by male and female speakers:

*“In other words, blame kills accountability. **So what should we do instead?**”* (a male speaker)

*“We’re all trying to help others be better, **right?**”* (a male speaker)

*“But there’s another way to think about it, **isn’t there?**”* (a female speaker)

*“When I negotiate my kayak toward a beach, **what am I doing?**”* (a female speaker)

To summarise the above examples, we can conclude that communication strategies and tactics are an important technique for achieving a speaker’s goal. Having analysed the communication strategies used by male speakers, we can see that men most often and most effectively use the following: argumentative, representational, framing and discourse strategies. The communication tactics that implement the above strategies in speeches delivered by male speakers are the following: tactics of logical arguments, tactics of stereotyping, tactics of cause and effect, tactics of addressing the audience, and tactics of rhetorical questions.

Having analysed the communication strategies used by female speakers, we can note that the most commonly used are the following: argumentative, representational, discursive and manipulative strategies. The communication tactics that implement the above strategies in speeches delivered by female speakers are the following: tactics of emotional arguments, tactics of metaphor and metonymy, tactics of addressing the audience, tactics of rhetorical questions, and tactics of propaganda through repetition.

To conclude, the difference between the goals set by male and female speakers is not significant, but they achieve them using different communication tactics. Male speakers choose tactics based on clearly defined motives and motives that involve logical analysis of arguments and cause and effect, while women are more likely to choose emotional tactics and tactics that involve imagination and fantasy.

References

1. Batsevych F.S. Fundamentals of communicative linguistics. Kyiv: Akademiya, 2009. 376 p.
2. Dijk T. A. van, Kintsch W. Strategies of Discourse Comprehension. New York : Academic Press, 1983. 389 p.
3. Mykhailyn I.L. History of Ukrainian journalism: textbook for higher education. Kharkiv, 2005. 320 p.
4. Ohienko I.S. Discourse and approaches to its analysis: views on the problem of contemporary English-language researchers. Scientific Notes of Ostroh Academy National University. 2012. No. 23. P. 98–102.
5. Shade L. R. Gendered Lives: Communication, Gender and Culture. Canadian Journal of Communication. 1995. Vol. 20, no. 1. URL: <https://doi.org/10.22230/cjc.1995v20n1a860> (date of access: 29.09.2024).
6. Sharmanova N.M. Discourse of New Media: institutionalization and stereotyping. Sustainable development of industry and society. 2015. P. 80.
7. Zdroveha V.Y. In the workshop of a publicist: problems of theory, psychology of journalistic craftsmanship. Lviv, 1969. 180 p.

Науковий керівник – к.ф.н., асист. Батринчук З.Р.

**STYLISTIC DEVICES IN MODERN ENGLISH
POLITICAL DISCOURSE (BASED ON SPEECHES BY E.
TRUSS AND B. JOHNSON)**

***Анотація.** Стаття присвячена дослідженню стилістичних особливостей англомовного політичного дискурсу. Зокрема, проаналізовано промови сучасних британських політиків - Е. Трасс та Б. Джонсона. У роботі розглядаються лексичні, синтаксичні та фонетичні стилістичні особливості політичного дискурсу. Відзначено, що стилістичні особливості політичного дискурсу відіграють значну роль у впливі на громадську думку, пропозиціях та переконаннях, посилюючи вагу постульованої думки.*

***Ключові слова:** дискурс, політичний дискурс, англійський політичний дискурс, стилістичні особливості, медіа.*

***Abstract.** The article is devoted to the study of stylistic features English-language political discourse based on speeches by E. Truss and B. Johnson. The work considers lexica, syntactic, and phonetic features of political discourse. It is noted, that stylistic features of political discourse play a significant role in influencing public opinion, suggestions and beliefs. English-language political discourse is the subject of many studies scientists, but there is still no single definition of this concept. This fact can testify to the complexity and multifaceted nature of political discourse, and also about its importance for understanding political processes. Manipulation in political discourse is an issue of increasing concern in society. The growing interest in politics makes people think about how language is used to influence their thoughts and actions. Discourse is a complex and multifaceted phenomenon that is studied not only by linguists, but also by representatives of other sciences, such as sociology, philosophy, sociology, psychology, cognitive meta-anthropology, anthropology of social existence and philology. Previously, discourse was equated with text, but in the modern*

one in linguistics, these concepts are demarcated. Discourse is not just a text, but also a communicative situation in which it arises, and it is also understood as the knowledge and skills possessed communication participants. In .

Key words: *discourse, political discourse, English political discourse, stylistic features, media.*

Problem setting. Growing interest in the concept and structure of political discourse poses a challenge to identify and analyze the targeted influence on the audience and the degree of manipulation. Armed with stylistic devices it embellishes the speeches and contributes to the success of such speeches. Language allows one to classify information according to certain structural divisions, making it clear, understandable and accessible to processing. The relevance of the research is confirmed by the development and the prevalence of English-language political discourse in the global world. English-language political discourse is used by politicians to form a political opinion and behavior of people all over the world. A study of English-language political discourse can help to understand the way political reality is shaped by discourse. So, social significance and insufficient study of the signified problems in modern Linguistics determined the choice of the topic of our study - «Stylistic features of modern English-language political discourse».

The problem of stylistic features and the phenomenon of political discourse has been tackled by R. Anderson, K. Bach, D. Bell, L. Bloomfield, D. Brazil, T. Carney, G. Cook, D. Kristel, V. Edmonson, Ellis, P. Farb, A. Gimson, M. Holiday, Z. Harris, R. Hart, D. Jones, R. Kingdon, J. Leech, H. Simons, P. Trajil, D. Watts and others. According to researcher E. Filatova, «there has appeared in the last few years a number of articles in the field of English Rhetorics and political language: O. Aleksievets, N. Dvornyk, V. Dolgikh, O. Kindratets, V. Pavlutska, V. Petrenko, A. Prokopenko, O. Radchenko, A. Stadniy, Yu. Yakovenko and others.

Presentation of the main material. English-language political discourses are not just a collection of words, but whole «pictures of the world», which are constructed thanks to a rich arsenal of languages tools. Their impact on the audience goes far beyond simply informing about political events. They are able to: form political opinion; manipulate

consciousness; legitimize political actions; create new political realities. Among the most common language means, which are used in English-language political discourses are metaphors and similes, epithets and hyperboles, modal verbs and idioms, etc.

English-language political discourse goes far beyond the ordinary use of the English language during communication. This is a complex form interaction, which is formed under the influence of a number of factors, in particular: specific goals and frameworks; social factors; metaanthropological factors; philosophical factors; worldview factors; psychological factors; psychiatric factors; national and cultural factors; situational factors [1].

The image of a political figure is no less important, because it is purposeful strategy aimed at increasing the popularity and the chance to win during the election time, establishing contact with the audience, creating trustworthy relations and strengthening the party's position. A helpful tool for a politician is political discourse, which is considered to be a medium of persuasion of the recipient's position. The uniqueness of the work lies in the fact that it is integrated for the first time creation of subtext in political discourse with the use of appropriate communication tools to increase the credibility of politicians' speeches and improving the rating among competitors.

English-language political discourse is the subject of many studies scientists, but there is still no single definition of this concept. This fact can testify to the complexity and multifaceted nature of political discourse and also about its importance for understanding political processes. Manipulation in political discourse is an issue of increasing concern in society. The growing interest in politics makes people think about how language is used to influence their thoughts and actions. "Discourse" is a concept that concerns the actual speech act, while "text" is a concept that concerns the language system. Text is an abstract theoretical construct that is realized in discourse. Discourse is a social process in which text is involved, and text is a verbal product generated in discourse [5, p.23].

Pre-election discourse, due to its current significance and prevalence in a democratic society allows the maximum to widely cover linguistic material that is actively used in the process of communication [1, p. 5]. It is observed in the pre-election discourse special use of language

to express personal mentality, ideology, which determines the use of a special grammar and special vocabulary rules [2, p. 12]. For pre-election discourse frequent use of lexical and stylistic means is characteristic.

In political discourse, Elizabeth Truss uses a variety of syntactical stylistic devices to achieve maximum impact on her audience. She can use different types of sentences, such as short sentences to emphasize main ideas and create emotional cues, or complex sentences to develop complex concepts and analyze issues in detail. Also, Truss can use parallel constructions to strengthen arguments and increase their effectiveness. She can change the length of her sentences or the rhythmic structure of her speech in order to attract the attention of the audience and increase the emotional impact of her statements. In addition, she can experiment with word order in sentences to create rhetorical questions, emphasis, and contrast. An analysis of syntactic stylistic devices in Truss's speeches can reveal her strategies for organizing her speech in order to effectively communicate and persuade the audience.

Additionally, Elizabeth Truss can use parallelism to create the impression of sequence and order ideas. She may repeat certain phrases or constructions to emphasize the importance or relevance of certain concepts, as well as to reinforce the effect of persuasion. Truss can also use antitheses to emphasize conflicting ideas or to increase the contrast between two opposing concepts. She can use inversion to create rhythmic and dramatic constructions that attract listeners' attention. Analyzing the syntactical stylistic devices in Truss's speeches can reveal how she uses sentence structure to strengthen her arguments, attract the audience's attention, and create a memorable impression.

- Elizabeth Truss: In one of the speeches, Truss noted: «Our economy is a ship that needs to be steered through stormy waters.» The metaphor «ship» and «stormy waters» indicates the need to manage economic difficulties.

- Elizabeth Truss: «Implementing this policy is like planting seeds for future growth.» The «planting seeds» comparison symbolizes the long-term benefits of new policies.

Rhetorical questions in her speeches capture the audience's attention and stimulate thinking. She may ask questions to which she already knows the answer in order to provoke the audience to think about a certain topic or issue, or she may use rhetorical questions to reinforce

her claims and draw attention to certain aspects of her argument. In addition, she can use parallel inflections to create sonic harmony and enhance the effect of her performance.

In her political discourse, Truss can effectively use a variety of phonetic stylistic devices to enhance the emotional impact on the audience and make her speeches more memorable. It can refer to various sound effects, such as alliteration (repetition of consonant sounds in consecutive words), assonance (repetition of vowel sounds in consecutive words), consonance (repetition of consonant sounds in the middle or end of a word), rhyme (repetition of a sound or group of sounds at the end of a word), and sound effects such as onomatopoeia (words that imitate sounds associated with an object or action).

- Elizabeth Truss: «Strong and steady leadership» – the alliteration «Strong and steady» creates an impression of reliability and stability.

These tools allow Truss to create melody, rhythm and harmony in his speech, which helps to enhance the emotional impact on listeners and ensures better awareness and memorization of key moments of speeches. An analysis of the use of phonetic stylistic devices in Truss's speeches can highlight how she skillfully uses sound effects to achieve her communicative goals and enhance the impression on the audience.

Boris Johnson often uses lexical stylistic devices such as metaphors, allegories, irony and other tropes to make his speeches more expressive and emotional. For example, his metaphors help to illustrate complex political situations in an understandable and accessible form. Johnson also actively uses irony, which allows him to express critical thoughts with humor and sarcasm. This approach makes his speech multi-layered and intriguing for the audience, allowing him to create an image of an intellectual and creative politician [2].

- Boris Johnson: In a speech on Brexit, Johnson said: «We must take back control of our destiny.» The metaphor «take back control» is used here to emphasize the restoration of sovereignty.

In addition to metaphors, Boris Johnson often uses allegories to convey complex ideas through images and symbols. This allows him to refer to historical or cultural contexts familiar to the audience and thereby make his speeches more impactful. For example, he may use images from classical literature or history to explain contemporary political issues, emphasizing their importance or giving them new

meaning.

- Boris Johnson: «We are not just leaving the EU; we are breaking free from a cage.» The comparison «breaking free from a cage» highlights the positive changes from Brexit.

Irony in Johnson's speeches is another important element of his stylistic arsenal. By using ironic remarks, he not only draws attention to his point of view, but also does so in a way that can defuse a tense situation or provoke laughter. This approach allows him to criticize opponents or comment on difficult political situations without resorting to direct confrontations.

In his speeches, Boris Johnson actively uses a variety of syntactic stylistic devices, such as inversion, anaphora, ellipsis, and others, which add expressiveness and rhythm to his speech. One of Johnson's favorite techniques is inversion—changing the normal order of words in a sentence. This allows him to emphasize the importance of certain elements of the statement or create a certain dramatic effect. For example, in the phrase «Great is the task before us, but greater still is our resolve», he uses inversion to emphasize the huge task and even greater determination [6].

- Boris Johnson: «Never have we seen such a crisis.» The inversion «Never have we seen» provides a dramatic effect and emphasizes the criticality of the situation.

The analysis of Boris Johnson's rhetorical devices indicates his tendency to use emotionally charged and rhythmic elements. Johnson has the ability to turn complex political messages into simple and catchy phrases that are easy to understand and remember. His speeches, which often contain metaphors, repetitions and rhythmic structures, allow him to effectively mobilize support and create a positive image. This style of rhetoric helps Johnson to achieve a quick and wide resonance among the public, supporting his image as a charismatic and determined leader.

At the same time, the rhetoric of Elizabeth Truss is characterized by a high level of analytics and formality. Her speeches focus on detailed consideration of policy issues and precision of arguments, which underlines her expertise and professionalism. Truss uses structured and technical terms that allow her to present complex issues in an understandable and reasoned way. This style of rhetoric allows her to form the image of a competent politician capable of a strategic and

rational approach to management issues.

Comparing the rhetorical styles of Johnson and Truss shows that different approaches to communication affect the perception of leaders and their ability to achieve political goals. Johnson, thanks to his emotional expressiveness and dynamism, is able to quickly attract attention and mobilize support through simple and motivating messages. Truss, on the other hand, gains credibility thanks to her analytical approach and professionalism, which underlines her serious and strategic approach to politics.

In the process of the research, a comprehensive analysis of stylistic devices in modern English-language political discourse was carried out using the example of the speeches of Liz Truss and Boris Johnson. This study made it possible to better understand the importance of linguistic influence on the audience, the role of gender factors in the choice of rhetorical strategies, as well as the peculiarities of political communication in modern conditions.

It was revealed that political discourse is a multifaceted communicative phenomenon, where stylistic devices play a key role in the formation of persuasive rhetoric. Political speeches serve as an important tool for influencing public opinion, and it is through stylistic devices that politicians effectively convey their messages.

A comparative analysis of the speeches of two politicians also revealed significant differences in the choice of stylistic techniques, which are partly determined by gender aspects. These differences indicate that the choice of stylistic means not only reflects individual rhetorical styles, but is also formed under the influence of sociocultural factors. Thus, the study confirmed the importance of stylistic devices in the formation of political discourse and showed that their analysis is an important tool for understanding effective political communication in the modern English-speaking world.

In the process of the research, a comprehensive analysis of stylistic devices in modern English-language political discourse was carried out using the example of the speeches of Liz Truss and Boris Johnson. This study made it possible to better understand the importance of language influence on the audience, the role of gender factors in the choice of rhetorical strategies, as well as the peculiarities of political communication in modern conditions.

It was revealed that political discourse is a multifaceted communicative phenomenon, where stylistic devices play a key role in the formation of persuasive rhetoric. Political speeches serve as an important tool for influencing public opinion, and it is through stylistic devices that politicians effectively convey their messages.

The analysis of the speeches of Liz Truss and Boris Johnson showed that both politicians use a variety of lexical, syntactic and phonetic stylistic devices to achieve their communicative goals. Boris Johnson makes extensive use of metaphors, allegories and irony, which gives his speeches dynamism and imagery, while Liz Truss prefers more formal and structured statements, emphasizing clear argumentation.

A comparative analysis of the speeches of these two politicians also revealed significant differences in the choice of stylistic techniques, which are partially due to gender aspects. These differences indicate that the choice of stylistic means not only reflects individual rhetorical styles, but is also formed under the influence of sociocultural factors.

References:

1. Leech J. *The Principles of Pragmatics*. 1st ed. London: Routledge, 1983. 264 p.
2. Liashchenlo O., Babii S. *Designing Virtual Learning Environment for Teaching English for Special Purposes*. Intellectual Archive. 2017. Vol. 6, №2. P. 92-100.
3. Naciscione A. *Phraseological Units in Discourse: Towards Applied Stylistics*. Riga: Latvian Academy of Culture, 2001. 292 p.
4. Norman S. *We're in Business. English for commercial practice and international trade/Student's Book*. England: Longman, 1990. 138 p.
5. Watts D. *Political Communication Today*. Manchester; New York: Manchester University Press; New York: Distributed exclusively in the USA by St. Martin's Press, 1997. 228 p.
6. Weinreich U. *On the semantic structure of language. Universals of language*. Cambridge (Mass.): M. I. T. Press / U. Weinreich, 1963. 278 p.

ЗМІСТ

Галина Близнюк

Дослідження стилістичних засобів для створення
напруги за книгою «Сім смертей Евелін Гардкасл»
Стюарта Тертона 3

Майя Богданюк

Стилістичний потенціал креолізованої поезії на
лексичному рівні 13

Олексій Воробець

Експериментальна перевірка методики навчання
студентів-філологів письмового перекладу текстів
економічного спрямування..... 23

Іван Гавриш

Використання платформи british council для
формування мовленнєвої компетентності у навчанні
англійської мови учнів 6 класу 38

Аліна Гнатишин

Особливості сучасного англомовного дискурсу
психологічних блогів: лексичний та граматичний аспекти 49

Юлія Дрощак

Ігрові елементи на уроках англійської мови учнів 5-6
класів 60

Надія Космірак

Translation transformations in the subtitles of «LOVE,
ROSIE» 69

Ольга Кузьмова

Текстово-категоріальні особливості автобіографії
(на матеріалі роману-біографії Т. Фелтона
«По той бік чарівної палички») 81

Аліна Найда

Формування компетентностей у письмі англійської
мови учнів середньої школи засобами новітніх
технологій 91

Тетяна Никифрук

Періодизація латинських запозичень в англійській
медичній термінології 105

Ілона Олексюк

Лексико-стилістичні особливості пісень групи
«Arctic Monkeys» у контексті сучасного англomовного
пісенного дискурсу 115

Mariia Fedoriuk

Communicative strategies and tactics in english TED-talk
speeches on the theme of “Business relationships” (the
effect on the target audience) 125

Яніна Юрашук

Stylistic devices in modern english political discourse
(based on speeches by E. Truss and B. Johnson)..... 133